

Mendelova univerzita v Brně
Fakulta regionálního rozvoje a mezinárodních teritoriálních studií

**Změna migračních a azylových politik států
Visegradské skupiny a jejich vliv na průběh migrační
krize**

Bakalářská práce

Vedoucí práce

Ing. Zbyšek Korecki Ph.D.

Vypracovala

Karolína Krystková

Brno 2016

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto práci: **Změna migračních a azylových politik států Visegradské skupiny a jejich vliv na průběh migrační krize**

vypracovala samostatně a veškeré použité prameny a informace jsou uvedeny v seznamu použité literatury. Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů, a v souladu s platnou *Směrnicí o zveřejňování vysokoškolských závěrečných prací*.

Jsem si vědoma, že se na moji práci vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, a že Mendelova univerzita v Brně má právo na uzavření licenční smlouvy a užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 Autorského zákona.

Dále se zavazuji, že před sepsáním licenční smlouvy o využití díla jinou osobou (subjektem) si vyžádám písemné stanovisko univerzity o tom, že předmětná licenční smlouva není v rozporu s oprávněnými zájmy univerzity a zavazuji se uhradit případný příspěvek na úhradu nákladů spojených se vznikem díla, a to až do jejich skutečné výše.

V Brně dne 20.5.2016

Poděkování

Ráda bych tímto poděkovala vedoucímu mé bakalářské práce Ing. Zbyškovi Koreckimu Ph.D. za jeho odborný dohled, připomínky, komentáře a cenné rady, které mi během spolupráce v průběhu zpracování mé bakalářské práce poskytl.

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá analýzou vývoje migrace a žadatelů o azyl v rámci současné migrační krize v Evropské unii. Práce je rozdělena na teoretickou, analytickou a návrhovou část. V teoretické části jsou definovány teorie migrace, azylové a migrační politiky Evropské unie a samotných zemí Visegradské čtyřky, definice provozních nákladů a způsob integrace v rámci teorií regionálního rozvoje. Druhá část práce obsahuje analýzu vývoje migrace a žadatelů o azyl v rámci Evropské unie, zemí Visegradské čtyřky a vybraných migračních tras, dále pak změny v postojích jednotlivých vlád a klíčové změny v jednání, provoz jednotlivých azylových a zajišťovacích zařízení v rámci České republiky a v závěru postoj obyvatel České republiky k imigrantům. V návrhové části jsou popsány jednotlivé důsledky vývoje migrace a postojů jednotlivých vlád a k nim jsou navržena možná efektivnější řešení způsobu jednání spolu s návrhy budoucího jednání samotných občanů v rámci úspěšné integrace azylantů.

Klíčová slova

Migrace, imigrant, uprchlík, azylová politika, azylová zařízení, zařízení pro zajištění cizinců, Balkánská cesta, syrský konflikt, Evropská unie, Visegradská skupina

Abstract

The aim of this thesis is to analyse progress of migration and asylum applicants within current migration crisis. Thesis is divided into three sections: The theoretical, analytical section and the proposal. The first section is focused on defining theories of migration, asylum and migration policies of European Union and the authorities of Visegrad four. Definition of operating costs and the manner of integration within the theories of regional development. The second section comprises the analysis of migration and asylum applicants progress within European Union, Visegrad four, and chosen migration routes. The attitudes of the authorities and operating costs of czech asylum facilities. At the end of second section is demonstrated the posture of czech population. In the third section are described the results of analysis and are proposed more effective methods of solutions.

Key words

Migration, imigrant, refugee, asylum policy, asylum facilities, facilities for assurance of citizens, Balkan route, Syrian conflict, European Union, Visegrad Group

Bibliografická citace

KRYSTKOVÁ, Karolína. *Změna migračních a azylových politik států Visegradské skupiny a jejich vliv na průběh migrační krize*. Brno, 2016. Bakalářská práce. Mendelova univerzita. Vedoucí práce Ing. Zbyšek Korecki, Ph.D.

Obsah

Seznam použitých zkratk	9
Úvod	10
Cíle a metodologie bakalářské práce	12
1 Literární rešerše	14
1.1 Teorie migrace.....	14
1.2 Národní politiky migrace	19
1.2.1 Migrační a azylová politika Evropské unie.....	20
1.2.2 Migrační a azylová politika V4	24
1.3 Provozně - ekonomické činnosti	28
1.4 Teorie regionálního rozvoje.....	31
1.4.1 Klasifikace teorií regionálního rozvoje.....	31
2 Analytická část	36
2.1 Souvislosti migrační krize.....	36
2.2 Vývoj migrace a s ní související vývoj současné migrační krize	38
2.2.1 Vývoj migrace v rámci EU 2008-2015	38
2.2.2 Vývoj migrace přes Středozemní moře	41
2.2.3 Vývoj migrace v rámci V4	43
2.3 Postoj EU a jednotlivých vlád V4 k migrační krizi.....	47
2.3.1 Postup změn v ustanoveních EU.....	47
2.3.2 Postoj vlád V4 k migrační krizi.....	51
2.4 Česká azylová a zajišťovací zařízení a jejich provozní náklady	55

Obsah	8
2.4.1 Analýza provozně-ekonomických nákladů.....	55
2.5 Postoj obyvatel ČR.....	57
3 Návrhová část	60
Závěr	66
Seznam použité literatury	68
Internetové zdroje	70
Přílohy	75

Seznam použitých zkratk

AMIF	Asylum, Migration and Integration Fund
CEAS	Common European Asylum System
ČR	Česká Republika
EASO	European Asylum Support Office
EU	European Union
EUROSUR	European Border Surveillance System
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Develop- ment
SR	Slovenská republika
V4	Visegradská čtyřka
ZZC	Zařízení pro zajištění cizinců

Úvod

Problematika migrace a migrační krize je současným nejvýznamnějším diskutovaným tématem nejen v rámci zemí Evropy, ale také celého světa, jelikož se jedná o problém na mezinárodní úrovni, do jehož příčiny jsou zapojeny všechny kontinenty. Oblast Blízkého Východu s přetrvávající válečnou situací je hrozbou jak v oblasti migrace, tak ve složce bezpečností, což spolu úzce souvisí.

Ve své práci jsem provedla analýzu vývoje migrace a počtu žádostí o azyl dle národnostního členění a dle rozdělení cílových destinací. Dále je v rámci práce provedena analýza postojů Evropské unie ve spolupráci s členskými zeměmi Visegradské čtyřky, která je zacílená na nejvíce zainteresované země a také na analýzu postoje vlády České republiky a jejich obyvatel, na zhodnocení připravenosti a možnosti provozních nákladů azylových zařízení a zařízení pro zajištění cizinců České republiky. Vzhledem k rozdílnému vývoji počtu příchozích nelegálních migrantů a odlišné poloze zemí jsou důsledky migrace v rámci EU zcela individuální. Je evidentní snaha s migrací bojovat na všech frontách, avšak její účinnost je věcí druhou. Účinnost jednotlivých politik je v práci charakterizována jak z pohledu minimální efektivity, snahy a slibů, tak z pohledu razantních změn a jejich výrazných dopadů. Všechny výstupy jsou vyhodnoceny na základě doložitelných dat, která jsou zpracována do tabulek a grafů, a jejich časová návaznost je zhodnocena samotným děním uvnitř státu či v rámci EU.

Migrační krize je spojena s mnoha dalšími faktory, které způsobují obavu u všech členských zemí EU, zejména hrozbou teroristických útoků, jejíž představitelé pocházejí z oblasti vysílající největší počty mladých lidí prchajících před válkou, ale také ohrožením ze strany samotných etnických předsudků a stoupající xenofobií. To odráží i dotazníkové šetření, které bylo provedeno v rámci práce na rozdílných věkových kategoriích. Z opačného pohledu je mnoho názorů ovlivněno zejména velkými mediálními nástroji. Vývoj migrace je v rámci práce predikován spíše klesající tendencí, což však může být závislé na vývoji v samotných ohniscích ozbrojených konfliktů, odkud uprchlíci pocházejí. Tento vývoj ale predikovat nelze, což se s jistotou vylučuje. Proto je budoucí vývoj pouhou spekulací a to platí i pro integraci všech uprchlíků žádajících o azyl v EU, kteří

---

mají šanci azyl získat a začlenit se do společnosti. Reakce evropské populace bude spíše neutrální vzhledem ke kulturním hodnotám, avšak to jen za předpokladu prohlubování užší kooperace mezi oběma stranami.

Cíle a metodologie bakalářské práce

Cílem bakalářské práce je navrhnout změny migračních politik a procesů migračního jednání s žadateli prostřednictvím analýzy politik, ekonomických výdajů, provozních nákladů středisek a změn migračních pohybů v závislosti na změny migračních politik států V4. K dosažení cíle bude nutno vyhodnotit migrační politiku zemí V4 také v rámci migrační politiky EU a provést komparaci postupných kroků řešení migrační krize jednotlivých zemí.

Bakalářská práce bude rozdělena na tři části – teoretickou, analytickou a návrhovou. Teoretická část se bude zabývat teorií migrace a migrační politikou zemí V4 v rámci migrační politiky EU. Dále pak definováním a explanací pojmů souvisejících s provozně-ekonomickými náklady spojenými s uprchlíky a žadateli o azyl. Analytická část bude zaměřena na souvislosti příčin migrace ze Sýrie, na vývoj migrace a žádostí o azyl v rámci EU, zemí V4 a jednotlivých migračních tras. Dalším krokem bude analýza nákladů spojených se zajištěním nelegálních migrantů, zabezpečením jejich života a provozních nákladů v rámci azylových zařízení a ZZC v České republice. Na konci analytické části bude proveden výzkum o postoji k migrantům prostřednictvím dotazníkového šetření u rozdílných věkových skupin obyvatelstva České republiky. Součástí návrhové části bude zhodnocení současné migrační politiky EU v porovnání se změnami politik V4. Na základě ekonomických ukazatelů provozních nákladů azylových zařízení a ZZC bude vytvořen návrh vhodnějšího způsobu řešení situace spojené s migrační krizí a návrh využití finančních prostředků. Shrnutím třetí části práce bude vyhodnocení postoje obyvatel České republiky k imigrantům, na jehož základě bude navržen postup integrace do společnosti v rámci vytvoření pozitivních vztahů s místními obyvateli.

Metodologie

Při zpracování bakalářské práce bude využita rešeršní metoda sběru dat. Získaná data budou čerpána zejména z knih, odborných publikací a elektronických zdrojů. Dalším hlavním zdrojem budou cizojazyčné vědecké publikace, výroční zprávy mezinárodních organizací a zejména zprávy publikované Evropskou unií, které řeší migrační politiku a migrační krize. Praktickým zdrojem dat mohou být také informace podávané nevládními organizacemi působícími v uprchlických táborech. K naplnění cíle budou využity vědecké postupy a metody, které jsou relevantní pro korektní využití a zpracování zjištěných dat, k následné aplikaci na konkrétní případ, vyhodnocení a návrhu doporučení plynoucích z primárních dat.

1 Literární rešerše

1.1 Teorie migrace

Vymezení pojmů souvisejících s migrací

Na migraci, jakožto na fenomén dnešní doby, je nahlíženo z mnoha směrů, jak ze sociologického, ekonomického, kulturního, tak například z pohledu bezpečnosti. Je nutné v první řadě odlišit pojem migrace od pojmu mobilita, což je dle mnoha autorů stěžejní věc k pochopení. Samotný pojem mobilita je definován Janou Veselou jako *úhrnný společenský pohyb, jenž je bezprostředně odvozován z pohybu jednotlivých členů společnosti a z pohybu individuí, a který je dále označením pro změnu a výzkum sociální mobility* (Veselá, 2011).

Pojem migrace je dle slovníku sociologických pojmů definován jako *přechod individua či skupiny z jedné společnosti do druhé*, avšak v současnosti se migrace spíše váže s masovými přesuny obyvatel, ač dobrovolnými či nedobrovolnými, což může reflektovat danou situaci v zemi (Jandourek, 2012). Jiná definice vymezuje pojem migrace jako *stěhování obyvatel z jednoho regionu či země do jiného regionu či země* (Matoušek, 2003).

Podle jednotlivých definic migrace lze vyvodit několik rozdělení, které ve své publikaci zmínil Milan Palát následovně: v první řadě se jedná o vymezení na migraci vnitrostátní a mezinárodní, které se dají dále dělit na migraci vnější a vnitřní. Dalším rozdělením migrace je migrace dobrovolná a nucená. Podle rozdělení z časového hlediska může být migrace rozdělena na dlouhodobou, krátkodobou, přechodovou, popřípadě kyvadlovou, což se odvíjí od konkrétního časového vymezení (Palát, 2013).

Vnitrostátní a mezinárodní migrací rozumíme pohyb osob uvnitř státu či pohyb mezi jednotlivými státy, z čehož vyplývá migrace vnější, která vypovídá o různě časově vymezeném pohybu obyvatel přes hranice země, a vnitřní, která se soustřeďuje jen na pohyb uvnitř jednoho hranicemi vymezeného státu (Palát, 2013).

Migraci dobrovolnou a nucenou podle knihy autorky Bohumily Baštecké nelze mnohdy jednoznačně rozlišit, jelikož dobrovolná migrace může být skrytě vynucena, což v konečné fázi není snadné rozpoznat. Nicméně nucená migrace nastává zejména následkem nestability v politickém systému státu, následkem změn vzniklých například nastolením autoritářských způsobů vlády, následkem válečného stavu, vlivem environmentálních faktorů aj. (Baštecká, 2013). Pokud je dobrovolná migrace opravdu dobrovolně zformována, vzniká na základě vizí lepších pracovních podmínek, stmelování rodinných kruhů, rozšiřování obzorů v rámci studia či touhou po lepších životních podmínkách (Palát, 2013).

Jednoznačně lze říci, že nejvýznamnějším pojmem souvisejícím s bakalářskou prací je mezinárodní migrace, která může být buď politická, nebo ekonomická, což dle současné situace není snadné u migrujících osob rozlišit. A také zdali se jedná o migraci legální či nelegální, čímž se mj. práce bude zabývat v analytické části. Pod pojmem politická migrace rozumíme migraci zapříčiněnou politickými změnami státu či jeho politickou nestabilitou. Ekonomická migrace vzniká za účelem nabytí finančních prostředků, které jsou zasílány do rodiny, anebo ušetřeny pro budoucí lepší životní podmínky (Baštecká, 2013). Legální a nelegální migrace pak stojí na základě splnění či nesplnění veškerých zákonem ustanovených podmínek dané země, kam se migrující osoby plánují přestěhovat. Nelegální migrace je pak porušením podmínek jak ve fázi příchodu do určité země, tak porušením podmínek souvisejících s pobytem a jeho ukončením v dané zemi.

V souvislosti s pojmem migrace lze uvést klasifikaci migrujících osob, jejíž charakteristiky se odvíjí z jednotlivých typů migrací. Pojem migrant je podle imigračního portálu Evropské unie definován jako osoba, která opustila svůj rodný region či zemi a usadila se v jiném regionu či zemi z důvodu získání lepších životních podmínek (ec.europa.eu, 2016). Jiná definice dále vypovídá o osobě, jež změnila své trvalé bydliště v mezinárodním kontextu a na tomto území se nachází nejméně jeden rok.

Klasifikace migrujících osob, jejíž základ je postaven na publikaci Milana Paláta, hovoří o sedmi skupinách migrujících osob a to jsou *uprchlíci, žadatelé o azyl, ilegální migranti, vysoce kvalifikovaní migranti, rodinní příslušníci a navrátilci*.

Definování pojmu uprchlík stojí na právním základě Ženevské úmluvy, která vypovídá o právním postavení uprchlíků. V širším slova smyslu je pojem uprchlík definován ministerstvem vnitra České republiky jako státní příslušník třetí země, který splnil veškeré body Ženevské úmluvy a je oprávněn pobývat na území členského státu. Dále ministerstvo vnitra uvádí, že osoba splňující výše uvedené podmínky se v ČR nazývá azylant. (mvcr.cz, 2016) V širším slova smyslu se jedná o osoby, které se nacházejí v jiné než mateřské zemi z důvodu obav z pronásledování, kvůli politické, sociální či kulturní situaci. Uprchlíci, kteří čekají na prošetření podmínek nutných pro splnění Ženevské úmluvy, jsou tzv. žadatelé o azyl (Palát, 2013). Za příslušníka třetí země je dle Bohumily Baštecké považována osoba, která není občanem Evropské unie nebo která není osobou užívající práva společenství na volný pohyb osob a zároveň není rodinným příslušníkem občanů EU (Baštecká, 2013).

Klasifikace migrantů se různí. Jiný typ vymezení uvádí Ján Lid'ák jako klasifikaci administrativní, do které spadají migranti legální a ilegální, dále pak klasifikaci podle forem, která vysvětluje migraci společensky organizovanou a neorganizovanou, a dále klasifikaci dichotomickou, jež rozděluje migraci na objektivní a subjektivní. Velikost migrace také patří mezi klasifikační ukazatele rozlišující další skupiny migrantů (Lid'ák, 2010). Takových různých klasifikací je spousta, jsou různě provázané a rozšířené, proto považují za základní podobu rozdělení migrantů kategorizaci výše uvedeného Milana Paláta.

Nejvýznamnější teorie migrace

Počátek migračních teorií se může datovat ke konci 19. století, kdy byla Ravensteinem vytvořena ucelenější forma pohledu na migraci jakožto na soubor několika skutečností ve spojitosti s migranty působícími ve Spojených státech a ve Velké Británii, jež jsou země multikulturního základu (Ravenstein, 1976). Soubor závěrů vyvolal zájem u mnoha vědců a vytvořil regulární teorie migrace (Acta oeconomica Pragensia, 2010). Dnes je používán rozsáhlý soubor teorií migrace, o nichž se vedou různé diskuze, které tento soubor rozšiřují o různé variace již vzniklých teorií. Následující základní

dělení teorií migrace stojí na základech knihy *Migrace a rozvoj* od kolektivu autorů Univerzity Karlovy v Praze.

a) Neoklasický ekonomický přístup

Neoklasický přístup vychází z klasických ekonomických teorií Adama Smithe a ze souboru ucelených závěrů Ravensteina. Dle tohoto přístupu migrace vychází z rozhodnutí jedince o změně směřující k nějakému zisku, při čemž zisk znamená novou práci s vyšším platem, pro kterou by jednotlivec vynaložil i patřičné výdaje. Migrace probíhá spíše z méně vyspělých zemí s nízkou mzdou do vyspělých zemí, kde určitá práce je lépe finančně ohodnocená (Ravenstein, 1976). Tento přístup dále rozlišuje migraci na makroúrovni a na mikroúrovni, kde situaci na pracovním trhu a odlišnost od domácího prostředí řadíme k makroúrovni a jednotlivé potenciální migranty řadíme k mikroúrovni (Brázová, 2011). Přístup na mikroúrovni napomáhá vysvětlit model lidského kapitálu, který pracuje s lidským rozhodováním, naopak makroúroveň neoklasické teorie napomáhá vysvětlit směr migračních toků (Drbohlav a Uherek, 2007). Jako kritiku neoklasické teorie lze uvést nemožnost komplexního pohledu, jelikož ne u všech zemí platí předpoklad této teorie o migraci z méně vyspělých zemí do více vyspělých (Brázová, 2011).

b) Push – pull model

Model je mnoha autory používán k analýze příčin migrace. Jedná se o model, který je složen z push faktorů a pull faktorů. Za push faktory jsou považovány skutečnosti, které migrujícího jednotlivce z vlastní země vypuzují jinam. Pull faktory naopak migranta přitahují do cílové země. Obě tyto strany faktorů jsou považovány za indikátory jak ekonomického typu, tak indikátory zahrnující sociálně-politické faktory. Jako příklad push faktoru lze uvést vysokou nezaměstnanost v zemi migranta a naopak pull faktorem může být poptávka po pracovní síle v zemi hostitelské. U tohoto přístupu převažuje podobná kritika jako u neoklasické teorie, kdy opět nastává otázka, proč někteří ze země vycestují a jiní i přes problémy zůstávají (Brázová, 2011).

c) Nová ekonomie pracovní migrace

Nová ekonomie pracovní migrace se liší od myšlenek neoklasické teorie zejména v rozdílnosti sociálního uchopení. Nerozhoduje se jednotlivec sám za sebe, ale k rozhodnutí o migraci dochází v kolektivu, což může eliminovat možná rizika spojená se změnami na trhu práce a rozvinout schopnost vyvarovat se situacím, ke kterým došlo v závislosti na změnách. Zde proto hraje hlavní roli remitence, jako pojistka zbylé části rodiny zůstávající v místě svého domova. Kritickým pohledem je nemožnost zobecnit myšlenky této teorie (Brázová, 2011).

d) Teorie segmentového pracovního trhu

Teorie segmentového pracovního trhu neboli teorie duálního pracovního trhu, klade důraz na pull faktory namísto push faktorů. Mezinárodní migrace je podle této teorie způsobena zejména poptávkou po zahraniční pracovní síle, která je v méně rozvinutých zemích odmítána. Kritiku teorie duálního pracovního trhu lze nalézt v důrazu kladeném na poptávku po pracovní síle, která zcela vylučuje vliv push faktorů (Brázová, 2011).

e) Teorie světového systému

Immanuel Wallerstein definoval rozdělení světového systému na jádro, semi-periferii a periferii a jeho principy jsou postaveny na marxistickém přístupu. Mezinárodní migrace je dle teorie světového řádu negativním aspektem vlivů rozšiřujících se globálním trhem (Wallerstein, 2004). Oproti předchozí teorii klade důraz na push faktory a pull faktory jsou považovány za negativní činitele. Obecně lze říci, že lidé v periferiích jsou nuceni opustit rodnou zemi z důvodu vykořisťování ze strany bývalých kolonizujících velmocí (Brázová, 2011).

f) Teorie kumulativní příčinnosti

Příčiny mezinárodní migrace v pojetí teorie kumulativní příčinnosti jsou základem souhrnu důvodů ke vzniku migrace. Jedná se zejména o zdroj lidského kapitálu, jehož motivačním faktorem k využití je levná pracovní síla. S tímto problémem se dnes potý-

kají rozvojové země v čím dál větším měřítku, což stimuluje další a další migraci. Dalším bodem teorie je prohloubení nerovnosti a následně bídy migrací v návaznosti na výši remitencí, které směřují do rodných komunit. Migrace dle teorie prohlubuje chudobu méně vyspělých zemí, proto hledá možnosti řešení v imigračních politikách jednotlivých států. Teorie má zásadní nedostatky zejména v kontextu kruhu chudoby, v pojetí neklesající zemědělské produkce po opuštění půdy a také v nejednotnosti pojetí, z jakých rodin, dle úrovně ekonomického zabezpečení, migranti pocházejí (Brázová, 2011).

Soubor pojetí výše uvedených teorií lze nalézt v dalších přístupech, mezi které patří teorie migračních systémů, koncept dobrovolné a (vy)nucené migrace, teorie migračních sítí a transnacionálního sociálního prostoru, jejíž koncept není oproti předchozím teoriím zcela rozvinut.

1.2 Národní politiky migrace

V souvislosti s přílivy migrujících obyvatel jsou jednotlivé státy nuceny zanechat určitá pravidla spojená s migrací do právního systému. Jedná se o politiku imigrační či emigrační, která funguje jako nástroje, se kterými každý stát disponuje.

Podle Hany Kunešové *imigrační politikou dává stát najevo postoj k zahraničním migrantům. Stát tedy využívá nebo ruší právní překážky, mezi něž patří vízová povinnost, požadavek získat povolení k pobytu, pracovní povolení nebo licenční podmínky* (Kunešová, 2014). Stát disponuje s nástroji jak protiimigrační tak proimigrační politiky. V prvním případě se hostitelská země snaží omezit příliv zahraničních imigrantů zejména z důvodu obav možného snížení počtu míst na trhu práce pro domácí obyvatelstvo nebo také z potenciální hrozby narušení národní a kulturní identity. Naopak proimigrační politika funguje jako pozitivní nástroj u států, které se potýkají s problémem stárnutí populace, čemuž se konkrétní stát snaží zamezit příjmem pouze kvalifikované pracovní síly (Kunešová, 2014). Přístup k jednotlivým politikám se mění podle ekonomické situace rozvinuté země, v konkrétním případě se jedná o projekty zaměřené na podporu a přijímání kvalifikovaných pracovníků a jejich rodin a naopak o snahu zamezit přílivu imigrantů z důvodu ekonomické krize a v jejím důsledku snížení pracovních míst (Kunešová, 2014).

Naopak emigrační politika státu se zabývá jednotlivými kroky k migrantům, kteří odcházejí z rodné země za prací. Emigrační politika podle Hany Kunešové byla a je využívána rozvojovými zeměmi k udržení kontaktu s emigranty kvůli technickým, finančním a lidským zdrojům, což koreluje pozitivní vztah s ekonomickým růstem dané země.

Azylová politika je zaměřena na uprchlíky, kteří opustili svou rodnou zemi a hledají útočiště v jiné zemi zejména z důvodu strachu z pronásledování. Dle příspěvku kolektivu autorů z Masarykovy univerzity je *obsah azylové ochrany založen na mezinárodních úmluvách, proces udělování azylu a jeho realizace pak spadá do kompetence jednotlivých států, které mají povinnost tuto ochranu poskytovat* (Honců, Kohutičová a Vystavělová, 2007).

1.2.1 Migrační a azylová politika Evropské unie

Znalost imigrační politiky EU je stěžejní k pochopení přístupu jednotlivých politik k migrantům. Ačkoliv se politiky konkrétních států v rámci EU liší, jejich základ je stejný.

Z historického hlediska rozvoj migrační a azylové politiky prošel mnoha změnami a souvisí s dílčími kroky evropské integrace. Prvním krokem ke společné migrační a azylové politice bylo podepsání Římských smluv roku 1957, jejichž základem byla filozofie volného pohybu kapitálu a osob za prací, což se týkalo pouze členů tehdejšího Evropského společenství (Štica, 2010). Za další významné momenty migrační a azylové politiky se považuje sjednání Schengenské dohody roku 1985 a vytvoření Jednotného evropského aktu roku 1986. Na prvopočátku došlo k vytvoření Schengenské dohody pouze mezi Francií, Německem a státy Beneluxu, jejímž hlavním principem bylo vytvoření zóny volného obchodu a zrušení kontrol na vnitřních hranicích, naopak zvýšení kontrol na hranicích vnějších. Jednotný evropský akt pak plnil úkol revize Římských smluv a jeho úkolem bylo mj. odstranění zbývajících překážek spojených s volným pohybem osob, služeb, zboží a kapitálu (Euroskop.cz, 2016). Přísnější kontroly vnějších hranic s třetími zeměmi s sebou přinesly nutnost vytvořit mechanismus pro vyřizování

žádosti o azyl zvané také „First handling“, což znamenalo, že odpovědnost za vyřízení azylu přebírá stát (Štica, 2010).

Dublinká úmluva, jež vstoupila v platnosti roku 1997, deklarovala jednotlivým státům samostatnost v rozhodování o udělení azylu v rámci své legislativy a azylové procedury. Pro vypořádání se s problémem žádostí o azyl ve více zemích EU najednou došlo ke vzniku institutu odpovědné země, jež měla v kompetenci přezkoumání žádosti o azyl. Dublinká úmluva tedy svými definicemi a pravidly určovala odpovědnou zemi. Dle Petra Štici jsou součástí Dublinké úmluvy následující pravidla:

„Žadatel nemá právo si vybrat zemi azylu, musí podat žádost v prvním státě, na jehož území vstoupí.“ Definice bezpečné země zní: *„Pokud žadatel pochází ze země, kde nehrozí nebezpečí z pronásledování, nemůže žádat o azyl“* (Štica, 2010).

K prohloubení vztahů a dalšímu pokroku v evropské integraci došlo podepsáním Maastrichské smlouvy roku 1992, která vzešla v platnost následující rok. Jedná se v podstatě o Smlouvu o EU, která se skládá ze tří pilířů. První pilíř se skládá z imigrace a volného pohybu osob a občanů EU, druhý pilíř obsahuje obrannou a zahraniční politiku a třetí pilíř se zabývá spravedlností, vnitřními věcmi a s nimi souvisejícími problémy. Vzhledem k suverenitě států byla azylová a imigrační politika umístěna ve 2. a 3. pilíři místo v pilíři prvním. Kompetence ohledně těchto politik přijaly jednotlivé vlády a kooperace se dostala na mezivládní úroveň. Touha jednotlivých vlád po absolutní regularizaci příchodu a přijímání migrantů zvyšovala napětí mezi unijními institucemi (Štica, 2010). Tento fakt vyvolal touhu po změnách, které deklarovala Amsterodamská smlouva platná od roku 1999. V důsledku vytvoření smlouvy došlo k transformaci pravomocí v rámci azylové a imigrační politiky. Jednou z těchto změn bylo přenesení azylové a imigrační politiky ze třetího pilíře do prvního, což znamenalo změnu v kompetencích. Tyto politiky vstoupily pod pravomoc Rady EU a hlasovací procedury prošly změnou z nutné jednomyslnosti všech členských států na rozhodnutí kvalifikované většiny v součinnosti s Evropským parlamentem (Štica, 2010).

Summitem v Tampere z 15. – 16. října 1999 byla ustanovena čtyři východiska pro azylovou a imigrační politiku ve formě víceletého programu a to:

- 1) partnerství se zeměmi původu migrantů,
- 2) vytvoření společného evropského azylového systému,
- 3) spravedlivé zacházení s občany třetích zemí,
- 4) účinnější řízení migračních toků (mvcr.cz, 2016).

Východiska jsou považována za klíčový zlom jak v oblasti svobody a práva, tak v oblasti integrace občanů třetích zemí (Chýlková, 2012). O následující víceletý program se jednalo v roce 2004 na Summitu v Haagu. Haagský program plnil funkci harmonizace a rozvíjení cílů v oblasti azylové a migrační politiky (Štica, 2010), jednalo se mj. o reakci na teroristické útoky v New Yorku v roce 2001, jejichž důsledek vyvolal nutnou změnu v bezpečnostní politice. Součástí programu bylo potvrzení hlasovací procedury kvalifikovanou většinou v součinnosti s Evropským parlamentem, vyjma legální ekonomické migrace, která je v kompetenci jednotlivých států (Štica, 2010).

Dalším významným dokumentem je Evropský pakt o přistěhovalectví a azylu ze dne 24.9.2008, který klade za cíl zejména posílit kontrolu vnějších hranic, upravit legální přistěhovalectví a následně bojovat proti nedovolené imigraci, dále budovat evropský rámec azylu a podporovat země původu migrantů spolu s budováním přátelských vztahů s těmito zeměmi (eur-lex.europa.eu, 2016).

Stěžejním dokumentem, jehož cíle a priority jsou určeny pro období 2010 – 2014, je víceletý Stockholmský program, který navazuje na Haagský program a všeobecný program z Tampere. K jeho hlavním cílům patří zesílení soudržnosti jednotlivých oblastí politik, posílení spolupráce s partnerskými zeměmi, zaručení bezpečnosti v Evropě a hlavně udržení možnosti zachovat v EU důvěryhodný a udržitelný přistěhovalecký a azylový systém (mvcr.cz, 2016). Vzhledem ke globalizaci a sílící migraci je aktuální i boj proti nelegální migraci.

Posledním aktuálním dokumentem schváleným v roce 2010, jenž zahrnuje cíle, kterých má být dosaženo do roku 2020, je Strategie Evropa 2020. Obsahuje pět stěžejních cílů a některé z nich se také úzce dotýkají problematiky integrace imigrantů. Do pěti cílů Strategie Evropa 2020 patří mj. zvýšení zaměstnanosti, zajištění udržitelnosti

přírodních zdrojů, investování každé členské země EU do výzkumu a rozvoje, dále pak dílčí cíle k dosažení zkvalitnění v edukační oblasti a boj s chudobou a sociálním vyloučením (ec.europa.eu, 2016). Spojitost s imigrací lze nalézt minimálně ve třech bodech strategie. Jednoznačně se může jednat o začlenění imigrantů do společnosti, zapojení imigrantů jak do systému pracovního, tak edukačního. Dále je opět kladen důraz na zintenzivnění spolupráce s původní zemí imigranta.

Konkrétními úspěchy podle legislativní databáze EU, jichž bylo dosaženo skrze výše uvedené programy, jsou:

- přijetí společného evropského azylového systému CEAS,
- vytvoření Evropského systému ostrahy hranic EUROSUR,
- zavedení směrnice o jednotném povolení,
- zavedení směrnice EU o modré kartě,
- zavedení předpisů usnadňující vstup do země EU studentům, výzkumným pracovníkům, sezonním pracovníkům, manažerům či jiným specialistům,
- zpřísnění sankcí proti zaměstnavatelům podporujícím nelegální pracovní migraci (ec.europa.eu, 2016).

Navzdory úspěchům si EU prošla i zatěžkávací zkouškou v oblasti migrační a azylové politiky zejména v období silícího napětí na Blízkém Východě v roce 2011, kdy v návaznosti na Arabské jaro a povstání v Libyi musela čelit silnějším migračním tokům proudícím z postižených zemí. V souvislosti s tím došlo v roce 2011 k vytvoření Evropského podpůrného úřadu pro otázky azylu EASO (euraktiv.cz, 2016). Této zkoušce Schengenský prostor čelí i nadále vzhledem k válce v Sýrii. Naděje na lepší život využili obyvatelé i z jiných zemí Blízkého Východu a také Afriky, například obyvatelé Eritree byli v jednu dobu nečastějšími imigranty proudícími do Evropy. Vzniklý stav vyvolal mezi členskými státy napětí a volání po změnách. Problematice a změnám v legislativě zapříčiněným silícím tlakem migračních vln bude věnována pozornost v analytické části bakalářské práce.

Financování procedur souvisejících s imigrační a azylovou politikou je hrazeno zejména z azylového, migračního a integračního fondu AMIF, z fondu pro vnitřní bezpečnost a také z Evropského fondu pro uprchlíky.

1.2.2 Migrační a azylová politika V4

Kooperace V4 je z historického hlediska velmi významná zejména v období po Sametové revoluci, kdy se mezi státy bývalého východního bloku projevoval zájem o integraci mezi vyspělé západoevropské země. Jejimi členy jsou od roku vzniku, tedy roku 1991, Česká republika, Slovenská republika, Maďarsko a Polsko. Dříve se státy V4 zabývaly obchodními a politickými otázkami, v současné situaci se spolupráce nachází na úrovni studijních programů či rozvoje regionů v rámci regionálního partnerství (visegradgroup.eu, 2016). Visegrádská spolupráce spolu s rostoucím napětím se stále trvající migrační krizí vykazuje pozitivní vztah.

Migrační a azylová politika České republiky

Česká republika (dále jen ČR) od svého osamostatnění prošla v oblasti migrace mnohými změnami. Zejména se jedná o výrazný skok v počtu imigrantů, který vzrostl za 15 let téměř o 400 tisíc. V období ekonomické krize v roce 2008 došlo k prudkému poklesu přicházejících cizinců. K nejpočetnější skupině přistěhovalců do ČR patří Ukrajinci, zejména z důvodu společné historie v rámci východního bloku a současné situace na území Ukrajiny. Dalšími početnými skupinami jsou Slováci, Vietnamci a Rusové. Skupiny přistěhovalců jsou zejména imigrujícími pracovníky. V období od vstupu do EU se počet žádostí o azyl výrazně snížil, proto se ČR připojila do „společného programu EU pro znovuuásídlení“, jenž vznikl na návrh Evropské komise, který byl vytvořen roku 2009. Hlavním úkolem programu je zvýšení účinnosti a efektivnosti v oblasti znovuuásídlení uprchlíků ze třetích zemí ve členských zemích EU. Přijetím programu se tak ČR snaží o sdílení společné zodpovědnosti v rámci problematiky (europarl.europa.eu, 2016).

Hlavními zájmy ČR v rámci migrační politiky je eliminovat nelegální migraci a více podporovat migraci legální. Pro splnění těchto cílů jsou využívány stěžejní priority státu, jimiž se zabývají zásady politiky vlády v oblasti migrace cizinců z roku 2003. Ministerstvo vnitra ČR definuje šest zásad, jejichž podoba je následující:

- 1) ČR v rámci migrační politiky prosazuje řídicí roli státu, která je v souladu s mezinárodními závazky EU,
- 2) migrační politika stojí na základech vzájemné koordinace jak státních, tak jiných orgánů zabývajících se migrací,
- 3) stěžejním zájmem ČR je odstranění všech znaků nelegální migrace a s ní spojených aktivit,
- 4) legální migrace je pro stát přínosná, proto je aktivně podporována,
- 5) aktivní zapojení nevládních a jiných organizací je v rámci migrační politiky očekáváno,
- 6) ČR se zapojuje do činnosti eliminace jevů způsobujících humanitární krize a podílí se na těchto záležitostech v rámci světového a evropského společenství (mv-cr.cz, 2016).

Legislativní rámec tvořící základ migrační politiky je složen mimo jiné ze zákonů v oblasti lidských práv, politiky pracovního trhu a edukace. Základním dokumentem migrační politiky je Zákon o pobytu cizinců na území ČR z roku 1999. Jako další určující zákon je Zákon o státním občanství ČR a o změně některých zákonů z roku 2013. Obecnou normou migrační politiky je Úmluva o právním postavení uprchlíků z roku 1951(a na ni navazující Newyorský protokol z roku 1967), která je známá jako Ženevská úmluva, od jejíž základů se odvíjí rozhodování v rámci migrace (ec.europa.eu, 2016).

Od roku 1993 je pravidelně vydávána zpráva o migraci a integraci cizinců na území ČR ministerstvem vnitra. Zpráva informuje jak o nelegální migraci, mezinárodní ochraně, integraci cizinců, tak o změnách v legislativě vždy za uplynulý rok. Škála in-

formací je opravdu rozmanitá a relevantní vzhledem k tomu, že informace jsou čerpány v rámci spolupráce s ostatními ministerstvy (mvcr.cz, 2016).

V rámci migrační politiky ČR je vytvořena strategie, která určuje 7 okruhů otázek, jimiž se migrační politika zabývá. Jedná se o integraci, nelegální a návratovou politiku, azyl, legální migraci, vnější dimenze migrace, volný pohyb osob a o celkovou provázanost s ostatními politikami EU. Strategie byla schválena 29. července 2015 zejména jako reakce na aktuální migrační krizi (mvcr.cz, 2015).

Integrace cizinců na území ČR

Integrace cizinců v rámci ČR vychází ze Zásad koncepce integrace cizinců na území ČR přijatých vládou 7. července 1999. Tato koncepce se v průběhu let několikrát aktualizovala z důvodu prohlubování komplexního pochopení problematiky cizinců. V roce 2011 byl přijat vládou návrh o aktualizaci koncepce integrace cizinců nazvaný „Společné soužití“. Následně v roce 2013 došlo k vytvoření realizačního plánu jednotlivých kroků integrační politiky „Usnesení vlády ČR č. 43 ze dne 16. ledna 2013 k Postupu při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců – Společné soužití v roce 2013“. Nejaktuálnější verze koncepce integrace byla přijata v lednu 2016 a nazývá se „Usnesení vlády č. 36 ze dne 18. ledna 2016-05-02- Aktualizovaná koncepce integrace cizinců – Ve vzájemném respektu a Postup při realizaci Koncepce integrace cizinců v roce 2016“ (mvcr.cz, 2016). Hlavní cílovou skupinou jsou občané třetích zemí, kteří by v průběhu integrace měli splnit tyto priority celého konceptu integrace ČR: znát český jazyk, být ekonomicky soběstačný, umět se orientovat ve společnosti a navázat s ní vztahy (mvcr.cz, 2016).

Migrační a azylová politika Slovenské republiky

Po vstupu Slovenské republiky do Evropské unie existoval na jejím území imigrační trend zejména ze sousedních států, a to České republiky, Maďarska, ale také z Rumunska. Vzniklá situace způsobila potřebu vytvoření programů reagujících na imigraci. V roce 2009 došlo k přijetí Koncepce integrace cizinců ve Slovenské republice. Klíčovou roli hraje dokument z roku 2011 s názvem „Migrační politika Slovenské republiky s výhledem do roku 2020“. V rámci migrační politiky došlo k vytvoření Akční-

ho plánu migrační politiky na roky 2012 – 2013, jehož obsahem je zejména definování pojmů cizinec, legální a nelegální imigrace, emigrace, integrace, ochrana hranic a další. Následně roku 2012 vstoupil v platnost Zákon o pobytu cizinců (migraceonline.cz, 2016).

Základy migrační politiky Slovenské republiky (dále jen SR) se odráží v následujících principech dle Ministerstva vnitra SR:

- v principu suverenity, což se vztahuje na ochranu národních zájmů ve spojitosti s migrací,
- v principu zákonitosti, jež respektuje jak Ústavu SR, mezinárodní smlouvy, tak práva EU,
- v principu regulace legální migrace, čímž se snaží SR dosáhnout řádného a regulovaného přistěhovalectví,
- v principu aktivní spolupráce s EU, která se odráží ve snaze zachovat jednotnou politiku jak azylovou, tak migrační ,
- v principu zákazu diskriminace, který zabezpečí rovnoprávné zacházení se všemi cizinci,
- a v poslední řadě v principu flexibility, díky kterému může dojít v rámci migrační politiky k inovacím (minv.sk, 2016).

Migrační a azylová politika Maďarska

Maďarsko vzhledem ke své ekonomické situaci nebylo schopno po vstupu do EU přijímat takový počet imigrujících lidí jako například SR, navzdory tomu počet přijatých migrantů vzrostl. Roku 2011 proběhla novelizace cizineckého zákona, který klade důraz na přidělení státního občanství zejména lidem s maďarským původem, což zcela eliminuje počet přistěhovalců. Do roku 2013 Maďarsko nemělo účinný komplexní dokument zabývající se ucelenou migrační politikou a integrací přistěhovalců (migrationonline.cz, 2016). Dokument, který reaguje na současnou migrační krizi a jehož vytvoření bylo nutné vzhledem k neexistenci komplexní migrační politiky, se nazývá Migrační strategie.

Migrační strategie byla vytvořena jako sedmiletý strategický plán pro roky 2014 – 2020. Rámec tohoto dokumentu reaguje na současnou situaci v zemi a definuje cíle v rámci následujících oborů migrační politiky. Jedná se o vízovou politiku, volný pohyb a legální migraci, nelegální migraci, mezinárodní ochranu, integraci a v neposlední řadě monitoring a hodnocení (ec.europa.eu, 2016).

Migrační a azylová politika Polska

Polsko jako jediná země V4 je otevřeno příchodu imigrantů z důvodu významné dlouholeté emigrace vlastních obyvatel. Polsko od počátku vstupu do EU bylo otevřeno zejména pracovní emigraci, s čímž je spojen i snadnější proces udělování pracovních víz. Vzhledem k výraznému nelegálnímu pobytu cizinců byl vytvořen v roce 2009 nový zákon o polském státním občanství a následně v roce 2011 byl vydán Zákon upravující legalizaci pobytu cizinců. Zcela významný je komplexní dokument o migrační politice, který byl přijat roku 2012 pod názvem „Polská migrační politika – současný stav a navazující kroky (migraceonline.cz, 2016). Podle knihy ekonomických průzkumů OECD nicméně Polsko stále zaostává v provádění integrační politiky a v rozvojových službách pro imigranty oproti jiným zemím EU (OECD Surveys, 2014). Mimo jiné byl vytvořen polským ministerstvem sociální politiky dokument s návrhy činností zaměřených na vytvoření komplexní politiky integrace přistěhovalců v Polsku. Ten má za úkol definovat postupy v integraci uprchlíků, vyjmenovat konkrétní postupy a vysvětlit aspekty integrační politiky (ec.europa.eu, 2016).

1.3 Provozně - ekonomické činnosti

Provozní náklady jsou nedílnou součástí účetnictví. Účetnictví je *sledování stavu a pohybu majetku a jiných aktiv, závazků a jiných pasiv. Do předmětu účetnictví patří také zjišťování nákladů a výnosů a výsledku hospodaření.* (Meritum, 2015) Náklady jsou definovány jako *prostředky vynaložené za účelem dosažení výnosů v rámci běžného účetního období.* Jinak řečeno se jedná o *vynaložené peněžní prostředky či jiná aktiva,*

kteřá byla vynaložena, spotřebována anebo použita v důsledku činnosti účetní jednotky¹ (Meritum, 2015). Náklady lze dělit klasickým dělením na běžné a mimořádné.

V souvislosti s azylovými zařízeními a ZZC se jedná o náklady spojené s poskytováním služeb. Činnost je spojena s opotřebením kapitálu, který máme k dispozici jak k investici, tak k samotným výkonům spojeným s provozem. Peněžní vyjádření všech výkonů provozu jsou označována jako provozní náklady. Náklady samy o sobě z části vypovídají o efektivnosti, která je měřena z důvodu vlastních výnosů. V souvislosti s tím lze hovořit i o snižování nákladů prostřednictvím reorganizace a inovací (Meritum, 2015). Všeobecně lze vyjmenovat účtovou skupinu nákladů, jež je součástí účtové osnovy², související s provozní činností, která je podle knihy Účetnictví podnikatelů následující:

- spotřebované nákupy,
- služby,
- osobní náklady,
- daně a poplatky,
- jiné provozní náklady,
- odpisy, rezervy, komplexní náklady příštích období a opravné položky v provozní oblasti (Meritum, 2015).

Jedná se o tzv. směrnou osnovu, která slouží pouze jako výčet skupiny nákladů spojených s provozní činností. Vhodnou poznámkou je fakt, že v souvislosti s náklady není nutná inventarizace³. To ale neznamená, že by nedocházelo k jakékoliv kontrole,

---

¹ **Účetní jednotkou** se rozumí fyzická osoba, právnická osoba či organizační složky státu vedoucí účetnictví. V určitých případech lze také narazit na účetní jednotku bez právní subjektivity, kam patří svěře-necké, investiční fondy apod.

² **Účtová osnova** je seznam, podle kterého fyzická či právnická osoba sestavuje svůj rozvrh účtů, kde každý účet zastává roli prvku k vyjádření určitého účetního případu.

³ **Inventarizace** znamená kontrolu stavu závazků a majetků k určitému dni, zdali odpovídá skutečnosti (Šteker a Otrusínová, 2013).

jelikož náklady jsou výrazně kontrolovanou částí účetní jednotky (Šteker a Otrusinová, 2013).

Pro pochopení provozních nákladů je vhodná interpretace kalkulace těchto nákladů. Vzhledem k tomu, že se provozní náklady týkají provozně-ekonomických činností podniku, lze náklady uchopit z několika směrů, jelikož každý podnik funguje na jiném principu a plní jinou úlohu. Tradičně u podniků zaměřených na výrobu a následný prodej jsou součástí provozních nákladů přímé a nepřímé (režijní) náklady. Přímými náklady rozumíme přímý materiál, přímé mzdy a ostatní náklady, které jsou přiřazeny přímo k určitým druhům výrobků či služeb. Naopak režijními náklady rozumíme komplexní náklady vynaložené na kalkulované množství (Šteker, Otrusinová, 2013). Tyto režijní náklady se podle knihy Účetnictví podnikatelů dále člení:

- 1) *výrobní režie* – náklady spojené s obsluhou výroby,
- 2) *správní režie* – náklady spojené s řízením podniku,
- 3) *odbytová režie* – náklady spojené s odbytem,
- 4) *jiné provozní náklady* (Meritum, 2015).

V režiiích jsou zahrnuty účtové skupiny, viz výše, kterými se sledují konkrétní účetní operace. **Spotřebované nákupy** jsou v rámci kontextu zásoby a neskladovatelné nákupy, kam se řadí přijatá energie. **Služby** zahrnují náklady za externí služby, cestovní náklady, náklady na reprezentaci, drobný nehmotný majetek. Dále pak **osobními náklady** jsou náklady spojené s příjmy, mzdami a se zdravotním a sociálním pojištěním. **Daně a poplatky** zahrnují daně, odvody a doměrky⁴. **Jinými provozními náklady** jsou souvislosti spojené s prodejem dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku, dále pak smluvní pokuty, úroky z prodlení a penále, odpisy pohledávek, manka, škody na majetku a náklady spojené například s pojištěním služebních vozidel. **Odpisy, rezervy, komplexní náklady příštích období a opravné položky v provozní oblasti** zahrnují

---

⁴ **Doměrkou** je míněn dodatečný dopočet ke konkrétnímu ukazateli. V souvislosti s daněmi lze tento pojem nalézt zejména u daní z přidané hodnoty a spotřebních daní.

jak odpisy z dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku, tak tvorbu a použití rezerv (Meritum, 2015).

Bakalářská práce je zaměřena na provozní náklady azylových zařízení a zařízení k zajištění cizinců, která jsou zcela odlišnou formou podniku, což znamená, že výrobní režie zcela vypadávají ze základních charakteristik provozních nákladů a naopak přibývají náklady mandatorní, jelikož fungování těchto institucí spadá pod správu ministerstev, v tomto případě Ministerstva vnitra ČR.

1.4 Teorie regionálního rozvoje

Teorie regionálního rozvoje je v kontextu bakalářské práce důležitá jak pro integraci imigrantů žádajících o azyl, tak pro pochopení disparit či souvislostí. Vzhledem k silnému tlaku imigrační krize a tlaku na řešení situace v přímořských oblastech, kde se lidé bez domova shromažďují, je nutné tuto situaci řešit a připravit vhodné prostředí pro začlenění do společnosti, k čemuž budou navržena integrační opatření v návrhové části.

1.4.1 Klasifikace teorií regionálního rozvoje

Teorie regionálního rozvoje jsou rozděleny do několika klasifikací a přístupů. V následující kapitole bude charakterizován stručný soubor klasifikačních teorií podle Tomáše Krejčího a kolektivu. Základy prvního dělení se odvíjí od úrovně diference mezi regiony a jejího vyrovnávání. Jedná se o teorie konvergence a divergence, kdy *konvergenční teorie zastává princip postupného vyrovnávání rozdílů mezi regiony v delším časovém horizontu a naopak divergenční teorie předpokládá zvětšování diferencí mezi regiony v kratším časovém horizontu*. Dalším typem teorií je dělení nabídkové a poptávkové, které vychází z *konkrétní regionální politiky a výběru nástrojů podpory regionů*. Posledním dělením teorií je rozměr myšlenkového postupu. Jedná se o teorie indukční a deduktivní, kdy u *induktivních teorií usuzujeme z konkrétní věci obecný závěr a naopak u deduktivních teorií z obecného principu vyvozujeme jednotlivá specifika* (Krejčí a kol., 2010).

Přístupy regionálního rozvoje

Teorie regionálního rozvoje je širokou škálou pojetí, která se vyznačují specifickými znaky. V rámci práce budou charakterizovány stěžejní ekonomické teorie rozvoje. Jiná pojetí se liší obecným metodologickým členěním, jehož základy stojí na filozofických směrech a to na pozitivistických přístupech⁵, post-pozitivistických teoriích⁶ a na relativismu⁷. Regionální rozvoj se odvíjí zejména od ekonomické stability regionu a jeho komplexního fungování. Proto ekonomické teorie jsou stěžejní pro pochopení rychlého a udržitelného rozvoje.

a) Neoklasická ekonomie

Neoklasická teorie vychází ze základních myšlenek Adama Smithe a Davida Ricarda o samoregulační schopnosti trhu (Krejčí a kol., 2010). Důrazným prvkem je v teorii popis ekonomických jevů matematickými nástroji. Racionalita aktérů, předpoklad dokonalé soutěže, dokonalé mobility výrobních možností a snaha o maximalizaci zisku vede k tržní rovnováze. Důležitý je faktor homogenity jednotlivce a naprosto neomezené úsilí, kterým má dojít k dosažení maximálního užitku. Neoklasická teorie přehlíží regionální problémy, například nezaměstnanost či vliv makroekonomických jevů (Blažek a Uhlíř, 2013). Později se zástupci neoklasické ekonomie pokoušeli vytvořit teorie nabízející i vysvětlení, která zahrnují i problémy s nedokonalostí jinak dokonalých předpokladů. Stěžejní je také induktivní přístup, tedy vyvození z konkrétních informací obecný závěr. Mezi dílčí teorie rozvoje regionu v rámci neoklasické ekonomie patří *teorie komparativních výhod*⁸, *jednosektorový model*, *dvousektorový model*, *růst-*

---

⁵ **Pozitivismus** klade důraz na studium faktů, pozorování a zkušenost (Krejčí a kol., 2010).

⁶ **Post-pozitivismus** je směr, který zpochybňuje základní předpoklady pozitivismu, konkrétně zevšeobecnění, kterému předchází důležitost vytváření hypotéz (Blažek a Uhlíř, 2013).

⁷ **Relativistické směry** upozorňují na odlišnost v explanaci, která je pluralistická a zejména na diferenci mezi formami poznání (Blažek a Uhlíř, 2013).

⁸ **Teorie komparativních výhod** stojí na základě určité specializace regionu na produkt či službu, kterou dovede nabízet levněji než region jiný (Krejčí a kol., 2010).

vé účetnictví⁹, teorie závislosti na zvolené cestě¹⁰, nová ekonomická geografie a nová teorie růstu (Krejčí a kol., 2010).

b) Keynesiánská ekonomie

Keynesiánská ekonomie je instrumentem k popsání fungování trhu i k jeho reformě. Tímto znakem se liší od neoklasických teorií, které jen popisovaly obecně platná pravidla dokonalé soutěže, maximalizace zisku a tržní rovnováhy. Model je založen na předpokladu, že trh nutně nemusí směřovat k rovnováze, stát může intervenovat do ekonomiky a také je model založen na makroekonomických veličinách (Krejčí a kol., 2010). Míra nezaměstnanosti, objem produkce či úroveň mezd jsou v keynesiánské ekonomice pojmy, se kterými je nutno pracovat a v ekonomice je nelze opomenout, proto je zde znatelná oproti předchozí teorii i role nejistoty a nepředvídatelnosti (Blažek a Uhlíř, 2013). Krize je způsobena nerovností mezi objemem investic a objemem úspor, což způsobuje nerovnováhu na trhu (Krejčí a kol., 2010). Jednotlivých teorií vycházejících z keynesiánských myšlenek je hned několik. Součástí je *teorie kumulativních příčin¹¹, teorie nerovnoměrného rozvoje¹², teorie pólů růstu, teorie exportní základny, teorie jádro-periferie¹³, teorie velkého popudu, teorie kritického úsilí, teorie implantace, teorie stádií a teorie územně-odvětvových komplexů* (Krejčí a kol., 2010).

---

⁹ **Růstové účetnictví** vypovídá o diferenci v růstu regionů z důvodu odlišné produktivity práce (Krejčí a kol., 2010).

¹⁰ **Teorie závislosti na zvolené cestě** klade důraz na vliv historické události regionu, který se promítá do přítomnosti a následně budoucího fungování daného regionu (Krejčí a kol., 2010).

¹¹ **Teorie kumulativních příčin** vychází z předpokladu existence rozdílu mezi regiony, který se dále bude umocňovat (Krejčí a kol., 2010).

¹² Podle **teorie nerovnoměrného rozvoje** jsou rozdíly akcelerátorem růstu.

¹³ **Teorie jádro-periferie** je známa svým nerovným přerozdělením bohatství mezi hlavními centry a periferiemi.

c) Neomarxismus

Neomarxismus je směrem volajícím po reformě struktury jak společenské, tak sociální. Některé odnože neomarxismu trvaly na úplném odstranění kapitalismu či minimálně zvýšením kontroly nad kapitálem. Neomarxisté zdůrazňují existenci nespravedlnosti v oblasti vlastník – dělník, kterou nazývají vykořisťováním, a dochází tak k třídnímu boji (Blažek a Uhlíř, 2013). Marxistickými teoriemi jsou *teorie mezoekonomiky*¹⁴, „see-saw“ *teorie*, „třetí úroveň“ *teorie krize*, *teorie závislosti*¹⁵, *teorie nerovné směny*, *teorie ziskových cyklů a regulační teorie* (Krejčí a kol., 2010).

d) Neoliberální ekonomie

Neoliberální ekonomie klade důraz podobně jako neoklasická ekonomie na racionalitu a roli jedince. V souvislosti s ní vznikla tzv. rakouská škola ekonomie, jež se zabývala novými tématy, jako jsou inovace, vědomosti a nejistotou trhu. (Blažek a Uhlíř, 2013). Přístup jako první zahrnuje poznatky nejen z makroekonomie, ale i z mikroekonomie a tedy vliv množství peněz v oběhu na stabilitu a vliv daňové zátěže na šedou ekonomiku (Krejčí a kol., 2010).

e) Institucionální ekonomie

Institucionální ekonomie patří k přístupu, který je ze všech výše zmíněných teorií nejméně opomíjen. Klade důraz na vznik a vývoj mezistátních či meziregionálních problémů. Ekonomika je považována za evoluční systém tvořený jednotlivci. Problémem teorií institucionální ekonomie je nekonkrétnost v možnostech směřování systému, což v politice není možné uchopit (Krejčí a kol., 2010). Institucionálními teoriemi jsou *teorie výrobních okrsků*, *flexibilní specializace a učících se regionů*¹⁶.

Ekonomické teorie jsou základem pro další teorie regionálního rozvoje, jejichž jednotlivé příklady jsou vyjmenovány výše. Mezi další teorie, které hrají významnou

---

¹⁴ **Teorie mezoekonomiky** vyvrací předpoklad dokonalé konkurence kvůli vlivu oligopolních podniků.

¹⁵ O vykořisťování periferií vyspělými jádry informuje **teorie závislosti**.

¹⁶ **Teorie učících se regionů** je založena na konkurenceschopnosti regionů a jejich znalostní ekonomice a inovacích (Krejčí a kol., 2010).

roli v rozvoji regionů, jsou teorie lokalizační, vycházející z neoklasických myšlenek, jež poukazují zejména na optimální místo disponující optimálními zdroji. Mezi tyto teorie patří lokalizace *zemědělských aktivit*, *model průmyslové lokalizace*, známý *Hottelingův model* se snahou dosáhnout monopolu a na závěr *teorie centrálních míst*, zabývající se spádovostí do center. Teoriemi založenými na kriticko-realistickém přístupu jsou *teorie územních dělb práce*, které jsou založeny na vztahu mezi prací a kapitálem, a teorie zvaná „*Locality debate*,“ která se úzce zabývá studiem lokalit a jejich heterogenitou. (Krejčí a kol., 2010).

2 Analytická část

2.1 Souvislosti migrační krize

Vznik nezávislé Syrské Arabské republiky nastal v průběhu 2. světové války jako další fáze historického vývoje Syrského státu. Samotný vznik státu byl předchůdcem francouzské okupace od doby 1. světové války. Po vyhlášení nezávislosti Syrské Arabské republiky v zemi začal nestabilní vývoj jednotlivých vlád, který trval do roku 1963, kdy se k moci dostala politická strana Baas¹⁷ a v roce 1970 se do čela vlády dostal Hazíf al Asad jako vůdce vojenské odnože strany Baas a o rok později se stal prezidentem. Od nástupu autoritářských vlád Syrská republika musela čelit oproti jiným arabským autokraciím vysoké nezaměstnanosti, vysoké inflaci, značné korupci, nedostatku politické svobody a represivním bezpečnostním složkám. Jednotlivé faktory se dají považovat za hnací motor opozice proti stávající autoritářské vládě. Vláda rodiny Al Asad trvá dodnes, v roce 2000 po smrti Hazíf al Asada nastoupil do čela jeho syn Bashár al Asad a zastává pozici prezidenta nadále (Blanchard, 2015).

Vláda rodiny Al Asad byla charakterizována počáteční spokojeností tamního obyvatelstva z důvodu mnoha reforem, jak v oblasti vzdělání, tak v hospodaření státu a souvisejícími pozemkovými reformami. I přesto zde nastává problém s nedemokratickým přístupem a korupcí, která se projevuje zejména v oblasti legitimacy voleb a možnosti existence opozičních stran, které nebyly povoleny (Zisser, 2007). Bashár al-Asad byl jediným prezidentským kandidátem a v referendu získal 97% hlasů. Prvním krokem Asadovy vlády bylo oznámení o omezení svobody projevu pod případným trestem protirežimním odpůrcům. Od počátku vlády Bashára al-Asada se protesty v Sýrii vyskytovaly každý rok, i přesto v roce 2007 byl znovu zvolen v referendu prezidentem. V roce 2010 Spojené státy uvalily na Sýrii sankce z důvodu předpokládaných

---

¹⁷ **Politická strana Baas** neboli Socialistická strana arabské obrody vznikla roku 1940 v Damašku za účelem boje proti kolonizátorům. Strana Baas byla rozdělena do dvou odvětví a to vojenského a radikálního civilního. Hazíf al Asad byl zástupcem vojenského ramene strany Baas a roku 1970 se mu podařilo sesadit režim a stát se prezidentem Sýrie (syrskarevoluce.cz, 2016).

vazeb Sýrie s teroristickou organizací Hizballáh¹⁸ (Commins a Lesch, 2014). Tyto události jen prohlubovaly nedůvěru a celkové napětí v mezinárodních vztazích Syrské republiky.

Arabské jaro znamenalo pro mnoho arabských zemí změnu režimu, ale těmito znaky se Sýrie charakterizovat nedá. Do Sýrie přišla vlna revolucí na závěr, tedy s rokem 2011, kdy došlo k prvním výraznějším protirežimním nátlakům. Lidé toužili po změně, reformách, svržení prezidenta, ale toho se jim nedostalo vzhledem k chování bezpečnostních složek Bashárovy vlády. Revoluce se vyvíjela v duchu kontinuálních nepokojů, jež se vláda snažila umlčet, což se bohužel nedaří dodnes. Od počátku občanské války zemi odešla spousta civilistů zejména do sousedních zemí, například do Turecka. Tato emigrační vlna neustávala ani po vládních změnách jak v samotné ústavě, tak v postupném procesu demokratizace, který se projevoval například povolením jiných politických stran a zrušením výjimečného stavu¹⁹. Rokem 2013 přibývá problémů spojených s boji na území Sýrie, které se dostávají do sousedních států, do kterých odchází trvale mnoho válečných uprchlíků. Výše uvedené charakteristiky ohrožují bezpečnost nejen Blízkého Východu, ale také dalších částí světa, jako je například blízká Evropa. Dochází k masivnímu verbování evropských muslimů a roste také nebezpečí teroristických útoků. Bojům v Sýrii nedokážou čelit jak ozbrojené skupiny rebelů, samotná syrská armáda, tak okolní země, jelikož současnou největší hrozbou je agrese teroristické organizace Islámský stát, který Evropu ohrožuje teroristickými útoky. Tím roste nevraživost a počet radikálních skupin prosazujících své názory.

Postup občanské války, který vyvrcholil utužením teroristických skupin a zapříčinil masivní „stěhování národů“ do Evropy, ohrožuje bezpečnost celého světa, momentálně zejména Evropu. Situace využívají i lidé toužící po vyšším životním standartu a po

---

¹⁸ **Hizballáh** je militantní organizací, která propaguje ortodoxní myšlenky islámu. Jedná se o organizaci z Libanonu, která dříve sloužila jako akceschopná organizace v bojích proti Izraeli. Dnes je tato organizace považována za teroristickou skupinu, zejména díky bojům v Syrské občanské válce, kde bojuje za Bashára al-Asada.

¹⁹ **Výjimečný stav** je jakýsi způsob prominutí či odůvodnění činů uskutečněných vládními činiteli. Docházelo tak k prominutí neoprávněných soudů, poprav apod. (syrskarevoluce.cz, 2016).

svobodnějším životu. Jako příklad je možné zmínit migranty z Eritree, kteří situace využívají a ze země utíkají ve velkém. Vzhledem ke způsobu vlády jejich prezidenta se mohou vrátit zpět pouze pod trestem doživotního vězení či smrti. V následující kapitole bude postup migrujících osob viděn v grafech, jejichž vývoj analyzuje příčiny masivního přesídlování.

2.2 Vývoj migrace a s ní související vývoj současné migrační krize

2.2.1 Vývoj migrace v rámci EU 2008-2015

Vývoj migrace od počátku migrační krize, tedy od roku 2012, jako reakce na nekončící boje v Sýrii probíhá v každé zemi jinak v souvislosti s její polohou. Země V4 se v tomto vývoji výrazně liší. Pro analýzu vývoje migračních vln v rámci současné migrační krize budou v této kapitole zobrazeny vývoje jednotlivých migračních vln v grafickém znázornění na základě podkladu výročních zpráv a statistik Organizace spojených národů a její uprchlické agentury pro centrální Evropu a v neposlední řadě z podkladů Eurostatu. Zkoumaná časová řada je závislá na dostupnosti dat v rámci statistik EU.

V grafu 1 je uveden vývoj podaných žádostí o azyl v rámci zemí EU. V průběhu let 2008 – 2011 lze vidět konstantní vývoj bez podstatných výkyvů. Výraznější změna přichází v roce 2012, kdy je trend výrazně stoupající. Graf jednoznačně prokazuje počátek migračních vln, které jako důsledek války v Sýrii mají opožděný charakter. V roce 2015 je míra žádostí o azyl několikanásobně větší, než byla na počátku sledované časové řady. Na následujícím grafu 2 je obdobný vývoj počtu podaných žádostí o azyl analyzovaný do jednotlivých měsíců v roce. Srovnání jednotlivých časových řad podle roku a měsíce vyjadřuje příchod migrantů v závislosti na příhodných podmínkách. Rok 2015 je z uplynulých let tím nejvýraznějším a lze považovat za rok prohloubení strukturálních problémů spojených s migrační krizí. Problémy se týkají zejména celkového napětí v zemi, vzniku extremistických skupin demonstrujících proti imigrantům, dále politických nepokojů uvnitř vládních institucí a také neshod napříč evropskými zeměmi.

Podáním žádosti o azyl se imigrant nestane legálním přistěhovalcem. Jakékoliv překročení hranice bez předem sjednaného povolení je nelegální. Data zahrnující přesná

čísla nelegální migrace EU nejsou dostupná vzhledem ke způsobu příchodu migrantů. Nelegální migranti skrze leteckou dopravu přicestují legálně prostřednictvím uděleného víza, avšak po uplynutí doby pobytu dané vízem se stanou migranty nelegálními, jelikož zemi neopustí a i přes nedovolený pobyt zůstanou. Touto formou se do EU dostane většina nelegálních imigrantů v porovnání s těmi, kteří připlouvají přes moře.

V rámci zkoumané časové řady se kvůli změně migračních vln změnila struktura národností žadatelů o azyl a cílová destinace. Porovnáním let 2008 – 2011 se struktura nejvýznamnějších cílových destinací zobrazených v tabulce 1 spíše neměnila. Nejvýznamnější zemí podle počtu podaných žádostí o azyl je v těchto letech jednoznačně Francie. Převládají žadatelé pocházející zejména z Ruska, Srbska, Arménie či z Kosova²⁰. Druhou nejvýznamnější zemí v počtu podaných žádostí je Německo, které žádají obyvatelé převážně arabských zemí, Afghánistánu a Iráku. Dalšími nejčastěji žádanými zeměmi o azyl je Švédsko, Belgie, Spojené království a Itálie, jejíž žadatelé pochází zejména z Afriky a velikost migračních proudů je závislá zejména na tamním politickém a ekonomickém dění. Pro příklad lze uvést zvýšený počet žádostí o azyl obyvatel z Tuniska jako reakci na tamní Arabské jaro.

Na základě dat z tabulky 2 lze charakterizovat vývoj žadatelů od počátku migrační krize. Od roku 2012 došlo ke změně postavení struktury nejžádanějších zemí, kde se na první místo dostává Německo, kam směřuje v průměru téměř třetina všech žádostí podaných do 28 zemí EU. Složení žádajících národností se změnilo v návaznosti na změnu migračního dění. Nejpočetnější skupinou žadatelů jsou v období 2012 - 2015 Syřané, jejichž počet v roce 2015 vyšplhal na 362 775 v porovnání s rokem 2012, kdy Německo žádalo o azyl „pouze“ 23 510 Syřanů. Navzdory tomu, že je Francie stále významným a často žádaným státem o azyl, žadatelé dle národnosti se téměř nezměnili. Kromě žadatelů z Demokratické republiky Kongo, jsou dalšími významnými žadateli co do počtu Rusové a také žadatelé z Kosova. Z dostupných dat Eurostatu vyplývá, že syrští imigranti žádají o azyl nejvíce Německo, Švédsko a Maďarsko, ačkoliv Maďarsko

---

²⁰ Kosovo neboli Kosovská republika vyhlásila svou nezávislost roku 2008, avšak stále se nejedná o zcela uznaný stát. Země leží mezi státy Srbsko, Černá hora, Albánie a Makedonie (mzv.cz, 2016).

v této skupině států hraje naprosto odlišnou roli a bude o něm provedena podrobnější analýza v následující podkapitole.

Rok 2015 je prozatím nejvýznamnějším rokem v období migrační krize. Počet žadatelů o azyl v tomto roce dosáhl 1 321 050, z čehož 30% představovali Syřané, 14% Afghánci, 9% emigranti z Iráku a dále pak z Balkánu. Německo je zemí, kam směřuje největší podíl uprchlíků, celkový počet dosahuje 441 800, což je třetina z celkového počtu. Z porovnání mezi grafem 3 a grafem 4 vyplývá podíl národnostně vymezených žadatelů. Podíly žadatelů o azyl ze Sýrie jsou u obou grafů stejné, avšak rozdíl se nachází v celkovém počtu.

Mezi další charakteristiky vývoje migrace patří vývoj podle pohlaví. Genderové rozdělení vypovídá o mnoha hlediscích migrační krize, a proto je častým diskutovaným tématem. Genderové rozdělení lze vidět na následujícím grafu 5, ze kterého vyplývá výrazná mužská převaha. Převaha mužů je dána několika aspekty. Některé možnosti se odvíjí od rodinného postavení a některé od samotného zájmu o migraci do Evropy. Podle statistik Eurostatu se jedná v průměru o jednu třetinu žen a dvě třetiny mužů.

V dalším statistickém srovnání je kladen důraz na věkovou strukturu, která také určuje aspekty a směřování migračních proudů. Věková struktura se v rámci delšího časového horizontu výrazně nemění. Podle grafu 6 je nejčastější skupinou žádající o azyl v rámci EU skupina od 18 do 34 let. Celková klasifikace má spíše konstantní trend bez jakýchkoli větších výkyvů. Souhrnná hodnota věkové skupiny od 18 do 34 let ve spojení s genderovým rozdělením vypovídá o velké převaze mladých mužů, zejména v období mezi lety 2014 a 2015, což indikuje graf 5.

V souvislosti s žádostmi o azyl jsou důležitá jejich vyhodnocení. V rámci EU jsou jednotlivá rozhodnutí kvalifikovaná v grafu 7 v procentuálním zastoupení veškerých rozhodnutí všech 28 zemí EU rozdělených na rozhodnutí pozitivní a negativní. V návaznosti na graf 7 je vytvořená tabulka 3, která na rozdíl od grafu vyjadřuje početní zastoupení vyhodnocených žádostí o azyl. Se stoupající migrací stoupá také počet pozitivních rozhodnutí o udělení azylu. To může být dáno tlakem migračních vln a celkovým vyřešením situace. Členské státy jsou tímto přesvědčovány samotnou EU k plnění kvót v rámci migrační a azylové politiky. Pozitivní rozhodnutí jsou dále dělena dle za-

řazení azylantů do tří skupin statutů. Výsledky rozhodnutí indikuje graf 8, kde lze vyhodnotit rozdíl ve vývoji pozitivních a negativních rozhodnutí. Zvýšení podílu pozitivních rozhodnutí koreluje s růstem schválených žádostí o azyl zejména v udělování statutu uprchlíka, což zároveň souhlasí s obdobím migrační krize. V období 2008 – 2012, tedy obdobím před migrační krizí, je podíl humanitárního statutu větší než v letech krize, což koreluje s válkou na Blízkém Východě (Afghánistán, Irák). Syrská občanská válka se projevuje zejména od roku 2012.

2.2.2 Vývoj migrace přes Středozemní moře

Vývoj migrace a zesilování tlaků migračních vln nejvíce ovlivnily země na březích Středozemního moře. Organizace spojených národů pro uprchlíky pravidelně vydává situační zprávy o současném dění v oblastech hraničních zemí se Středozemním mořem. Souhrnnou zprávou zajišťující již zpracovaná data a zároveň prognózy pro následující pololetí je dokument „Special Mediterranean Initiative“ neboli Mimořádná středomořská iniciativa, z kterého jsou čerpána níže uvedená data o příjezdech uprchlíků po moři (unhcr.org, 2016).

Státy, které od roku 2013 na březích Středozemního moře soustavně čelí migračním vlnám, jsou Řecko, Itálie, Španělsko a Malta. Uprchlíci transportováni přes moře jsou často obětmi pašeráků, převaděčů a samotného moře, nicméně jinou možnost přepravy do Evropy nemají. Ačkoliv se podle výše zmíněné iniciativy jedná o oběti války, politické nerovnosti a chudoby, trpí zároveň nedostatkem legálních cest do Evropy, proto volí ve většině případů tento způsob. Za rok **2013** přes Středozemní moře přelouvalo 59 421 uprchlíků, z nichž 600 utonulo či se pohřešuje. Nadcházející rok **2014** již byl v počtu významnější, přes moře bylo převedeno 216 054 uprchlíků, z nichž utonulo nebo se pohřešuje 3 500 osob. Rok 2015 byl doposud nejsilnějším rokem, co se týká migračního boomeru. Po moři bylo přepraveno v průběhu roku **2015** dohromady 1 015 078 uprchlíků s 3 771 lidmi mrtvými či pohřešovanými. Za rok **2016** bylo prozatím přepraveno 173 728 osob, z čehož 716 je pohřešovaných. Pro ilustraci je přiložen graf 9 vývoje přepravy migrantů přes Středozemní moře v období 2008 - 2015, který

indikuje nárůst oproti předcházejícímu roku téměř o 70% a oproti průměru let 2008 - 2013 téměř o 95%.

Měsíční vývoj roku 2015 vypovídá o růstu či poklesu přepravených osob. Podle grafu 10 v měsíci říjnu bylo dosaženo úrovně 221 374 přepravených osob. Pokud bychom srovnali stejné měsíce s rokem 2015 a počátkem roku 2016, měsíce leden, únor, březen jsou silnějšími měsíci oproti roku 2015, navzdory tomu je patrná klesající tendence příchozích vzhledem k úrovni v měsíci dubnu, která může být dána hned několika faktory. Jedním z nejvýznamnějších faktorů je uzavření Balkánské cesty²¹, které se uskutečnilo na počátku března 2016. Došlo k redukci počtu imigrantů zejména na území vnitrozemských států, avšak přímořské oblasti situací migrační krize trpí i nadále. Z demografického hlediska po moři přicházejí z 50% nejčastěji muži, z 31% děti a zbylých 19% zastupují ženy, což vyplývá z tabulky 4, která uvádí procentuální zastoupení pohlaví přijatých přímořskými zeměmi.

Nejčastější skupiny národností připlouvající přes Středozemní moře pochází ze zemí, které v současné době nejvíce vysílají uprchlíky, kam patří z 60% Sýrie, zbylých 40% tvoří Afghánistán, Somálsko, Irák, Eritrea a další. Naopak země, které jsou pohyby uprchlíků v průběhu jejich přepravy nejvíce ovlivněny a ohroženy, jsou země na březích Středozemního moře ze strany afrického kontinentu, jako je Maroko, Tunisko, Libye a Egypt. Dále pak ze strany Blízkého Východu Turecko a v Evropě, jak již bylo zmíněno výše, se jedná o Řecko, Itálii, Španělsko a Maltu. Všechny tyto země jsou zahrnuty v plánu Organizace spojených národů pro uprchlíky, v jejíž analýze finanční podpory jsou strukturalizovány náklady spojené s přepravou a příjmem osob všech nejvíce postižených států, v rámci celé trasy. Za rok **2015** tyto náklady dosahovaly celkem *1 111 mld.* dolarů. Pro rok **2016** jsou tyto náklady předpokládány a poskytovány postiženým zemím ve výši *1 082 mld.* dolarů. Tato finanční podpora je část celkové finanční podpory, která dále plyne ze samotné Evropské unie, která samozřejmě sponzoruje zejména státy na území Evropy (unhcr.org, 2016).

---

²¹ Balkánskou cestou se miní trasa migrantů přes Řecko-Makedonii-Srbsko-Chorvatsko-Maďarsko, kam jednotlivci byli přepravováni dále do zemí EU. Tyto země jsou jedny s nejvíce postižených migrační krizí.

2.2.3 Vývoj migrace v rámci V4

Charakteristika vývoje migračních vln v rámci V4 se v jednotlivých regionech liší, jak svou strukturou, tak jednotlivými přístupy a politikami, jak je patrné z první části bakalářské práce, a navíc se diferencují v samotném přístupu k žadatelům o azyl a opatřeními uskutečněnými samotnými imigranty. Indikátorem celkové migrace²² lze porovnat počet přistěhovalých v zemi za pětiletá období. Jsou zde zahrnuty všechny státy světa včetně uskupení EU.

Graf 11 indikuje vývoj celkové migrace zemí V4. Počátek měřeného období lze považovat za více různorodý oproti roku 2005. Za příčinu stabilizace vývoje roku 2005 lze považovat zavedení jednotné migrační a azylové politiky vstupem států do EU. Nejvyšší hodnoty vykazuje Polsko, které do vstupu do EU výrazně přijímalo cizince, a ačkoliv dnes je tendence vývoje klesající, stále v tomto ohledu představuje zemí nejvíce přistěhovaleckou. Naopak vývoje ostatních zemí mají tendenci mírně stoupající, ačkoliv jejich hodnoty oproti Polsku nelze považovat za zcela významné. Nejintenzivněji dochází k imigraci osob v rámci EU, zejména z důvodu pracovních příležitostí. Z analýzy migrace států V4 vyplývá imigrace osob zejména ze sousedních států a Rumunska. Co se týká nečlenských států, nejčastěji migrují osoby z Ukrajiny, Ruska, Srbska a Vietnamu.

V rámci komplexních souvislostí s tématem lze analýzu celkové migrace považovat za důležitou, ale ne za směrodatnou. K objasnění vývoje samotné migrační krize je nutností analyzovat indikátory související s azylem.

Z grafu 12 procentuálního zastoupení žádostí o azyl států V4 plyne, že nejvýznamnější část žádostí o azyl do roku 2012 putovala do Polska. V období před migrační krizí o azyl v Polsku žádalo, v porovnání ostatními zeměmi V4, více jak polovina celkového počtu žadatelů v rámci regionálního uskupení. Zlom přišel v roce 2013 s počátkem migrační krize, kdy se Maďarsko, jako součást Balkánské cesty, ocitlo ve

---

²² Ukazatel celkové migrace vypovídá o počtu osob narozených v jiné zemi, než v jaké doposud žijí (data.worldbank.org, 2016).

velké krizi, co se týká přijetí a umístění imigrantů. To zapříčinilo celkový nárůst žádostí o azyl v Maďarsku za období od roku 2013-2015.

Ve srovnání s Polskem a Maďarskem je ČR a Slovensko v žádostech o azyl v pozadí a co se týká migrační krize, zájem je zejména jen o Maďarsko. Přesný počet žadatelů je zobrazen v tabulce 4, ze které lze vyvodit závislost mezi vývojem žádostí a vývojem migrační krize. SR se v žádostech pohybuje klesajícím trendem na obdobné úrovni jako ČR s tím rozdílem, že počátkem migrační krize se počet žádostí podaných do ČR zvýšil. V Polsku se počet žádostí pohybuje stále na podobné úrovni nezávisle na migrační krizi. Z těchto informací vyplývá, že jediným výrazně postiženým státem migrační krizí je Maďarsko, což se zrcadlí v kategorizaci žadatelů dle národností.

Vývoj migrace České republiky

Vývoj migrace v České republice, v závislosti na datech hodnot celkové migrace, má trend mírně stoupajícího charakteru. Nejvýznamnější imigrační skupiny pocházejí ze Slovenska, Ukrajiny, Vietnamu, Ruska a Polska, což jsou zároveň nejvýznamnější minority České republiky.

V žádostech o azyl se Česká republika nachází hned za Slovenskem z pohledu úrovně počtu žadatelů. Hodnoty v grafu 13 se pohybují na úrovni 1 500 žádostí. Exponenciální trend je mírně klesající i přes náhlý nárůst žádostí v posledních dvou letech migrační krize. Mezi národnosti nejčastěji žádající o azyl v ČR patří Ukrajina, která dlouhodobě stojí v popředí a její význam stále roste. Další významnou národností je Bělorusko, Vietnam a Sýrie. Počet syrských žadatelů o azyl od roku 2012 do roku 2015 vzrostl o 46% (počáteční hodnotou bylo 70 žádostí a konečnou 130), nicméně ve srovnání s ukrajinskými žadateli (jejichž hodnota se v roce 2015 rovnala 565 žádostem), je stále celkem nízký (ec.europa.eu, 2016).

Vývoj migrace Slovenské republiky

Slovenská republika v rámci celkového vývoje migrace má ze zemí V4 nejnižší míru přistěhovalých osob. Imigrující osoby nejčastěji pochází ze sousedních zemí, a to České republiky a Maďarska, dále pak z Ukrajiny, Rumunska a Polska. V komparaci žádostí o azyl a související migrační krizí se Slovensko také nachází v rámci srovnávaných zemí na nejnižších hodnotách s klesajícím trendem. Jak graf 14 znázorňuje, na číslech se migrační krize nijak neprojevila, jelikož počet žádostí v období 2008-2015 stále klesá. Výjimkou je rok 2012, kdy se ve srovnání s předešlými lety nárazově zvýšil počet žadatelů ze Somálska. Dlouhodobě do země imigrují osoby z Afghánistánu, Pákistánu, Ruska a Somálska. Jediným viditelným odrazem migrační krize, který se v žádostech odrazil, je 40 podaných žádostí Syrskými uprchlíky za rok 2014 a 170 žádostí podaných uprchlíky z Iráku za rok 2015 (ec.europa.eu, 2016).

Vývoj migrace Polska

Polsko mezi zeměmi V4 je odlišné jak svou rozlohou, tak svou imigrační historií. Z dlouhodobého hlediska podle indikátoru celkové migrace je Polsko velmi významné vzhledem k počtu přistěhovalých, ačkoliv samo o sobě je spíše emigračním státem, a jelikož míry emigrace jsou stále vyšší, samotná bilance je spíše záporná. Na počátku 90 let hodnoty dosahovaly k milionu přistěhovalých osob, z nichž takřka 50% byli Ukrajinci. Dle časové řady 1990-2015 lze říci, že imigrace do Polska dlouhodobě klesá. Mezi nejpočetnější imigrující skupiny patří Ukrajinci, Bělorusové, Němci, Lotyšši a Rusové.

Na základě grafu 15, který indikuje vývoj podaných žádostí o azyl, lze vysledovat mírně rostoucí trend. Ačkoliv hodnoty vývoje jsou spíše kolísavého charakteru. Národnostní složení osob žádajících o azyl je následující: nejvíce imigrují osoby z Ruska, například v roce 2013 vzhledem ke grafu 15 bylo z Ruska podáno 84% žádostí, jednalo se o 12 760 žádostí z celkových 15 240. Syřští žadatelé představují jen 1-2%, což je zanedbatelné s ohledem na celkové hodnoty.

Vývoj migrace Maďarska

Samotný vývoj migrace v Maďarsku je spíše průměrný, ačkoliv po analýze diferencí mezi přistěhovalými a žadateli o azyl se Maďarsko může zdát migračně velmi podstatným. Podle celkových hodnot migrace je trend přistěhovalých mírně rostoucí, oproti žádostem o azyl, jejichž nárůst za poslední tři roky je nadprůměrný. Nejčastějšími přistěhovalci jsou Rumuni, Němci, Ukrajinci, Srbové a Slováci, kteří v dlouhodobém časovém intervalu imigrují do Maďarska nejvíce. Jinak tomu je v případě žádostí o azyl, jejich žadatelé jsou rozdílně národnostně složení.

Na počátku sledovaného období byly hodnoty počtu žádostí o azyl nižší než v Polsku a pohybovaly se na úrovni 2-3 tisíc. Situace se změnila v roce 2013, kdy se začaly projevovat první známky války v Sýrii přicházejícími uprchlíky. Počáteční stav 18 tisíc žádostí v roce 2013 do roku 2015 kontinuálně stoupl na úroveň 177 tisíc, což je alarmující jak pro samotné Maďarsko, tak pro sousední státy. Z pohledu celé časové řady 2008 - 2015 jsou stabilními žadateli obyvatelé Kosova a Afghánistánu. V období krize 2013 - 2015 postupně přibývalo žadatelů ze Sýrie, došlo k nárůstu z 5% na 37% z celkového počtu žádostí. V roce 2015 byli nejvýznamnějšími žadateli Syřané s 64 tisíci žádostí, následně Afghánci s 45 tisíci a 23 tisíc žádostí z Kosova.

V návaznosti na graf 10 z podkapitoly 2.2.2, ze kterého vyplývá říjen 2015 jako nejfrekventovanější měsíc na příjezd osob po Středozezemním moři do Evropy, reaguje graf 17. Na grafu 17 je zobrazen vývoj denních příchodů uprchlíků na maďarské hranice v říjnu 2015, který byl na počet příchozích nejvýznamnějším měsícem. V říjnu přeplulo Středozezemní moře 221 tisíc osob, z toho 99 tisíc překročilo maďarské hranice. Říjnový pohyb osob nabyl víceméně rozměru fluktuace než souvislého trendu. Od poloviny měsíce se počet přicházejících osob snížil na pouhých 30 osob denně. V následujícím měsíci se jednalo o počty v jednotkových hodnotách, které setrvaly do poloviny ledna 2016. Vývoj příchodů uprchlíků se v následujících měsících roku 2016, což vychází z grafu 10, se opět zvýšil a v obavách z hrozby zvyšování se počtu uprchlíků do podobných hodnot z října 2015 byl vývoj pozastaven uzavřením Balkánské cesty. Na celkovou situaci byly jednotlivé vlády donuceny reagovat pružně a byla využita přísná

ochranná opatření jak samostatně, tak v rámci rozhodnutí EU či V4, čímž se bude zabývat následující kapitola.

2.3 Postoj EU a jednotlivých vlád V4 k migrační krizi

2.3.1 Postup změn v ustanoveních EU

V návaznosti na vývoj migračních vln v rámci současné uprchlické krize a na úroveň počtu žádostí o azyl se v průběhu analyzovaného období měnily postoje jednotlivých vlád jako reakce na situaci. Obecně vlády jednají v závislosti na rozhodování Evropské unie, jejíž migrační politika byla charakterizována v předchozí kapitole. Postoje jednotlivých vlád všech čtyř zemí budou charakterizovány s ohledem na významné výkyvy v průběhu zkoumaného období migrační krize. Počátkem roku 2014 s přibývajícími případy nelegálních přechodů přes hranice a žádostí o azyl apeloval nový evropský komisař na vytvoření návrhu nové politiky v oblasti migrace. Náklady členských států spojených s migrační a azylovou politikou, zejména pak s náklady na návratovou politiku, jsou hrazeny v rámci nového fondu pro azyl, migraci a integraci, zřízeného na období 2014-2020. Ten poskytl členským zemím příspěvek v hodnotě 3 miliard eur.

Průběh roku 2015 si vyžádal mnohem výraznější změny v rámci politiky EU vzhledem k markantnímu nárůstu přicházejících uprchlíků. Investice bylo nutno poskytnout do řešení situace se záchranou životů ve Středozemním moři a zvýšit celkové aktivity v oblasti migrace.

Příkladem jedné z investic je ztrojnásobení rozpočtu pro námořní operaci Triton²³ spadající pod agenturu Frontex. V návaznosti na to bylo přijato usnesení Evropského parlamentu v rámci dubnového zasedání v roce 2015.

---

²³ Triton je námořní operace, která v listopadu 2014 nahradila dosavadní italskou operaci. Ochranná zóna bude nanejvýš 30 námořních mil od evropských břehů. Plánovalo se, že operace bude o dvě třetiny levnější než operace dosavadní, což se z důvodu zvyšujících se tlaků ze strany migračních vln nepodařilo splnit (migraceonline.cz, 2016).

Usnesení z 23. dubna 2015 navazovalo na několik již vydaných dokumentů, rozprav a celkových iniciativ EU²⁴. Jednotlivé body usnesení apelují na členské země EU zejména v oblastech spolupráce v záchraně osob ve Středozemním moři, poskytnutí humanitární záchranné pomoci, závazků ve formě finanční pomoci v rámci agentury Frontex a úřadu EASO, dále pak v oblasti projevu solidarity a odpovědnosti k zasaženým zemím migračními proudy. Součástí usnesení je také nutnost zavedení závazných kvót rozdělení žadatelů o azyl mezi všechny členské země, užší koordinace politiky EU při řešení příčin migrace a v neposlední řadě boj proti obchodování s lidmi (europarl.europa.eu, 2016). K výše zmíněným bodům usnesení se zavazují členské země v rámci společné migrační a azylové politiky.

Následující měsíc roku 2015 byl Evropskou Komisí předložen program pro migraci s názvem „Agenda pro migraci“ a současně byl přijat první balíček prováděcích pravidel, který zahrnuje jednotlivé body usnesení z 23. dubna. V programu jsou zahrnuty jednotlivé body související s plánem jak lépe zvládat situaci migrační krize spolu s dalšími situačními zprávami o celkové finanční podpoře EU a jednotlivých členských zemí a procesu relokace a znovusídlení. Hlavními pilíři agendy jsou: redukce podnětů způsobujících nelegální migraci, zavedení silné azylové politiky, záchrana životů a ochrana vnějších hranic a nová politika legální migrace (ec.europa.eu, 2016).

Součástí balíčku prováděcích pravidel, v jehož první verzi schválené v červnu 2015 jsou součástí kvóty EU na dobrovolné rozdělení 40 000 žadatelů ze Sýrie a Eritree z oblastí Itálie a Řecka je to, že za každou přemístěnou osobu země získá 6 000 eur. Další částí je proces přesídlení a znovusídlení 20 000 uprchlíků, kteří potřebují mezinárodní ochranu, mezi členské země v rámci finanční podpory v hodnotě 50 milionů eur

---

²⁴ Konkrétně se jednalo o usnesení z 23. října 2013 o migračních tocích ve Středomoří; rozpravu o situaci ve Středomoří a nutnosti uceleného přístupu EU k otázce migrace z 25. listopadu 2014; usnesení ze 17. listopadu 2014 o situaci ve Středomoří a nutnosti uceleného přístupu EU k migraci; iniciativu UNHCR pro řešení současného a budoucího příjezdu žadatelů o azyl, uprchlíků a migrantů do Evropy; akční plán pro migraci z 20. dubna 2015; závěry zvláštního summitu Rady EU věnovaného uprchlické krizi (europarl.europa.eu, 2016).

pro období 2015-2016. V neposlední řadě pak pokyn o snímání otisků každého migranta při příjezdu do členské země (ec.europa.eu, 2016).

Kvóty vyvolaly v mnoha státech bouřlivé a nesouhlasné reakce, ale i tak k několika přerozdělením došlo. Informace z grafu 18 vypovídají o počtu přemístěných žadatelů v rámci jednotlivých členských zemí EU. Z toho plyne, že největší počet žadatelů má být umístěno v Německu, Francii a Španělsku, což by se tak v ideálním případě stalo, pokud by nedošlo k situaci v říjnu 2015. V září byla vytvořena v návaznosti na zvýšení frekvence příchodu uprchlíků druhá verze kvót, která zahrnovala již 66 000 migrantů k přerozdělení.

Kvůli příhodným podmínkám se migrace v létě výrazně zintenzivnila a postupem času se situace nekontrolovatelných proudů migrantů vyhrtila do stádia, kdy nejvíce postižené hraniční členské země jako Maďarsko, Slovinsko, Řecko a další apelovaly na EU s vyřešením situace. Ta postiženým zemím poskytla krizovou materiální a finanční pomoc. Po létě Evropská Komise vytvořila další komplexní balíček prováděcích pravidel, jehož součástí bylo přemístění dalších 120 tisíc žadatelů. Následně po kritickém měsíci říjnu 2015 došlo ke společné spolupráci EU s africkými zeměmi a Tureckem v oblasti řešení migrační krize a v souvislosti s tím došlo k vytvoření návrhu Evropské Komise. Součástí návrhu bylo vytvoření evropské pohraniční a pobřežní stráže, zavedení systematické kontroly na vnějších hranicích a větší pozornost na situaci v Itálii, Řecku a na západobalkánské trase (ec.europa.eu, 2016).

Vyhodnocení slabých míst plánu z roku 2015

Z plánované relokace 160 tisíc osob bylo přemístěno jen 272, což indikuje nízkou schopnost ideálního provedení přemístění osob z postižených zemí. Země nejsou schopny efektivně jednat ve výběru osob pro relokaci a země přijímací také nespolupracují dle plánu, což by mělo být napraveno. Znovuusídlených osob bylo v roce 2015 pouze 779, což potvrdila Komise v reakci na oznámení členských zemí, že došlo celkem k 5 331 znovuusídlení, což nevypovídalo o realitě. To by mělo být do roku 2017 napraveno a znovuusídleno by mělo být 22 504 osob. Plán byl nefunkční i v pohledu návratnosti osob, které nezískají povolení k pobytu, proto by se tento proces měl zdokonalit.

V roce 2016 by mělo dojít k obnovení standardní funkčnosti Schengenského prostoru, který za rok 2015 byl ohrožen, a bylo nutné zavést intenzivní vnější kontroly (ec.europa.eu, 2016).

Plán EU řešení uprchlické krize do roku 2016

Plán Evropské Komise řešení uprchlické krize zahrnuje tři zásadní body a to, reforma současného dublinského systému²⁵, který je v rámci uprchlické krize neudržitelný. Dále pak je nutné zavést opatření v oblasti legální migrace, což souvisí s následnou integrací imigrantů. Dalšími iniciativami v roce 2016 má být vytvoření balíčku zahrnující změny v oblasti převaděčství migrantů, doplnění opatření v rámci dobrovolného programu s Tureckem pro přijímání osob z humanitárních důvodů. A v neposlední řadě se bude jednat o vnější činnosti, což souvisí s prohloubením spolupráce třetích zemí v řešení příčin krize a s tím souvisejícím zastavením přílivu nelegálních imigrantů (ec.europa.eu, 2016).

Současná situace v řešení uprchlické krize je závislá na úrovni dohody s Tureckem, jejíž obsah zahrnuje šest zásad. Stěžejní zásadou je přebírání uprchlíků z Řecka, kteří mezinárodní ochranu nepotřebují a navrácení uprchlíků, kteří ji potřebují. Dalším důležitým článkem dohody je „přesídlování 1:1“, což znamená, že za každého navráceného Syřana z Řecka, bude jeden Syřan přesídlen z Turecka do EU. Nejdůležitější podmínkou celé dohody je zrušení vízového systému Turecka do konce června 2016. Tato podmínka je v ohrožení z důvodu dosavadního nesplnění veškerých 72 podmínek uvolnění vízové povinnosti. Turecko nyní kolaboruje s přerušением dohody, pokud vízový systém opravdu nebude zrušen. Relokace žadatelů vyžadujících nutně mezinárodní ochranu s daty do 15. března 2016 v grafu 19 je na úrovni 927 osob, což vypovídá o známkách pozitivního vývoje (ec.europa.eu, 2016). Největší počet relokovaných osob se uskutečnil v první polovině března 2016, což indikuje schopnost efek-

---

²⁵ Dublinský systém je proces, který projednává žádosti cizinců o poskytnutí mezinárodní ochrany v rámci členských zemí EU, Norska, Islandu, Lichtenštejnska a Švýcarska a v dané věci podá rozhodnutí (mvr.cz, 2016).

tivně a rychleji osoby přemísťovat. V současné situaci vyšlo najevo rozhodnutí EU o pravidle týkající se nepřijetí uprchlíků v rámci domluveného počtu přemístění. Za každé neuskutečněné přemístění musí členská země zaplatit 250 tisíc euro, což je v přepočtu 7 milionů korun českých.

2.3.2 Postoj vlád V4 k migrační krizi

Z pohledu kooperace v rámci migrační krize lze indikovat výrazné posílení vztahů mezi členskými státy V4. Uskupení se do debat zapojovalo takřka jednotným hlasem a jejich jednání výrazně ovlivnilo vývoj migračních proudů. Nezbytnost jednání V4 lze odvodit z důsledků migračních vln na území Maďarska, které je mezi zeměmi nejvíce postiženými příchozími imigranty. Z grafů o vývoji žadatelů o azyl v předchozí kapitole plyne, že migrační krize způsobila výrazné škody jen v Maďarsku.

Postoj Maďarska

Jako jediný stát V4 jednalo Maďarsko v rozporu s usneseními EU o migrační krizi. Jaro 2015 vykazuje významný nárůst uprchlíků, vzhledem k tomu, že Maďarsko je jeden ze států, který leží na úrovni Balkánské cesty, bylo možno tento nárůst predikovat. Maďarsko se stalo hrozbou celé EU a zejména Schengenského prostoru. Schengenský prostor se po délce Balkánské trasy nenachází, jelikož v Řecku byl s přílivem migrantů prostor již narušen a neodpovídal náležitostem smlouvy Schengenského prostoru, proto se první vstupní zemí do prostoru stalo Maďarsko. Migrující osoby se začaly nekontrolovaně pohybovat v Schengenském prostoru, což mělo za důsledek masivní výskyt převaděčských skupin dopravujících migranty zejména do Německa, zvýšení potenciálních hrozeb narušení bezpečnosti a celkové ohrožení funkčnosti tohoto prostoru. Maďarsko bylo donuceno přetížeností přílivem imigrantů pozastavit dublinskou smlouvu. Neudržitelná situace dovedla Maďarsko k razantnímu řešení a to k výstavbě pohraničního plotu. Plot byl postaven na přelomu srpna a září 2015, tedy v počátku nejkritičtější fáze přílivu migrantů. Nejprve na hranicích se Srbskem a později také s Chorvatskem. Výstavba plotu se odrazila ve snížení příchodu migrantů, konkrétně v říjnu, kdy z několika tisíc migrantů denně od 17. října 2015 přicházelo jen několik

desítek. Spolu s výstavbou plotu byl zaveden i nový zákon²⁶. Cesta na hranicích s Rumunskem byla stále průchozí, proto se uvažovalo nad výstavbou plotu také na této hranici. K tomuto kroku nedošlo vzhledem k událostem uzavření celé Balkánské cesty.

Důsledky migračních tlaků se projeví v celkové politice Maďarska, která je postavena na myšlenkách zesilujícího nacionalismu. Významným odpůrcem příchodu imigrantů je maďarský premiér Viktor Orbán, který vede politiku odporující liberální migrační politice Evropské unie a odsuzuje celkový liberální postoj k imigrantům z Blízkého Východu a Afriky. To se projevilo v podání žaloby na Radu EU proti relokačním kvótám.

Postoj Slovenska

Slovenska se migrační krize dotkla jen velmi málo, jak vyplývá z celkové analýzy vývoje migračních vln a žadatelů o azyl v předešlé kapitole. Vzhledem ke své poloze se vyhnulo nejvíce frekventované trase přesunů migrantů. I přesto však na území Slovenska panuje také protiimigrační nálada, která se projevuje v kontroverzních reakcích slovenského premiéra Fica, který odmítal přijmout kvóty relokace žadatelů. V konečném důsledku došlo k dohodě o přijetí pouze křesťanských uprchlíků z Iráku. Protiimigrační politika se stala významným motivem parlamentních voleb konaných na počátku března 2016. Důsledek lze spatřovat v odmítnutí dobrovolného přijetí jakéhokoliv muslimského uprchlíka. Spolu s Viktorem Orbánem Fico podal žalobu na Radu EU, čímž odmítá plnit relokační kvóty.

Reakcí na migrační krizi došlo na Slovensku k výstavbě azylového zařízení na hranicích s Maďarskem pro vyřizování azylových žádostí z jakéhokoliv státu EU. I toto zařízení vyvolalo v zemi bouřlivé reakce, což jednoznačně svědčí v zásadě o zcela protiimigrační postoj.

---

²⁶ Nový zákon se týkal označení trestným činem příchod do Schengenského prostoru bez platného víza.

Postoj Polska

Polsko je státem solidárním vůči imigraci a celkově se jeví oproti ostatním zemím V4 liberálnější. V mnoha věcech jde proti ostatním členům skupiny a jedná podle vlastního úsudku. Polsko jako jediný stát V4 odsouhlasilo první plán zavedení uprchlických kvót a zavázalo se přijmout 7000 migrantů. Na počátku diskuzí V4 měly všechny země vystupovat jednohlasně, avšak změna původního plánu se dá datovat od změny polské domácí politiky. Polsko zaujímalo pozitivní postoj ke kvótám do prvních teroristických útoků, na něž reagovalo nemožností přijetí migrantů dle kvót kvůli bezpečnosti vlastních hranic a celkové stabilitě. V současnosti Polsko odmítá plán uprchlických kvót.

Důsledky migrační krize jsou v Polsku minimální. Vzhledem k poloze, méně významné angažovanosti a nezájmu migrantů se jejich pohyby objevily velmi málo. Polsko jedná více méně prostřednictvím V4 a v současné době se snaží spolu s ostatními členy držet jeden hlas.

Postoj České republiky

Česká republika podobně jako ostatní země V4 zastává spíše protiimigrační politiku a odmítá zavedení relokačních kvót. Postoj ČR k migraci vychází z potřeb bezpečnosti Schengenského prostoru a návratnosti ekonomických migrantů, jejíž přítomnost shledává jako nevyžádanou. Nejvýrazněji se krize projevila počátkem podzimu 2015, kdy se na území ČR pohyboval větší počet nelegálních migrantů. Počet žadatelů o azyl v ČR byl spíše podprůměrný v porovnání s jinými cílovými destinacemi žadatelů (Německo, Francie, Švédsko, Rakousko, atd.). V souvislosti s tím bylo na území ČR umístěno dočasně jen několik stovek migrantů s doplňkovou ochranou.

Situace s přijetím křesťanských uprchlíků

Česko se zavázalo přijmout 153 křesťanských uprchlíků v rámci projektu Generace 21, která měla vyčleněno 1 milion korun na přepravu. V lednu 2016 bylo přepraveno prvních 32 uprchlíků, ke konci března 2016 byl počet křesťanských uprchlíků na úrovni 89 osob. Avšak počátkem března 2016 se situace s celkovým projektem markantně změnila z důvodu nelegálního přesunu 25 křesťanských uprchlíků na území Německa.

V návaznosti na tuto událost byl projekt pozastaven a začalo navracení uprchlíků, kteří neměli zájem pobývat na území Česka. Celkové číslo odchozích uprchlíků je 33 z 89, z čehož zbylých 45 uprchlíků i nadále zůstává v integračních zařízeních. Ostatní předjednané příjezdy migrantů jsou pozastavením projektu v ohrožení a prozatím jim není transfer umožněn (gen21.cz, 2016).

Postoj České republiky je motivován spíše protiimigračně, avšak ne tak bouřlivě jako například postoj Slovenska a vlády premiéra Fica. I přesto v posledním hlasování EU o schválení kvót se ČR zavázala k přijetí 1 600 migrantů. Český premiér Sobotka podporuje bezpečnost balkánských zemí a zemí V4, a proto prosazuje politiku uzavření hranic a vytvoření záložní linie jako reakci na plán vyčlenit Řecko ze Schengenského prostoru.

Uzavření Balkánské trasy

K uzavření Balkánské cesty docházelo od zesilujících migračních vln po novém roce 2016 postupně. Od počátku března jsou nepropustné hranice bez pasů a platných víz ve Slovinsku, Chorvatsku a Srbsku, naopak Makedonie zcela uzavřela hranice. Státy V4 získaly podporu EU v uzavření tradiční Balkánské cesty na summitu dohody s Tureckem. Nadále jsou za toto rozhodnutí kritizovány Německem, z důvodu nevyřešení situace a přesunu migračních vln na jinou trasu. Uzavřením Balkánské cesty došlo podle dat příchozích migrantů k poklesu celkového počtu a klesající trend probíhá i nadále.

Jak plyne z grafu 20, podle čísel lze vysledovat uskutečněné změny v rámci rozhodnutí vlád V4. Zejména kvůli výstavbě pohraničních plotů došlo k úplnému snížení příjezdů uprchlíků do Maďarska, konkrétně 16. 10. 2015, a dále pak uzavření Balkánské cesty 7. 3. 2016, kdy se počet příchozích dostal na nulovou úroveň. Výjimkou je Řecko, které stále čelí příjezdům uprchlíků. Od 20. 3. 2016 platí dohoda s Tureckem, která jen podpořila zamezení příjezdu uprchlíků a pokračovala v redukci čísel. Podle dat uprchlické agentury spojených národů příjezdy uprchlíků do Itálie v březnu 2016 mírně stouply oproti předchozímu měsíci, avšak ve srovnání s minulým rokem je tendence prozatím klesající a úroveň příjezdů dvounásobně nižší.

2.4 Česká azylová a zajišťovací zařízení a jejich provozní náklady

Jako každá země v rámci EU musela být ČR připravena na možnost větších migračních proudů, proto došlo k nouzovému vytvoření a zprovoznění azylových a zajišťovacích zařízení. V rámci migrační a azylové politiky ČR existuje správa uprchlických zařízení, která člení jednotlivé typy zařízení následovně: přijímací střediska, pobytová střediska, integrační azylová střediska, zařízení pro zajištění cizinců a centrum pro podporu integrace cizinců. Přijímací střediska jsou v rámci ČR dvě, na letišti Václava Havla a v Zastávce u Brna. Slouží k ubytování nově příchozích žadatelů o mezinárodní ochranu. Pobytová střediska slouží jako ubytování již prověřených žadatelů, kteří prošli všemi vstupními procedurami a nachází se v Kostelci nad Orlicí a v Havířově. Dále pak integrační střediska, která jsou vhodná pro osoby s přiznaným statutem mezinárodní ochrany, které jsou současně přihlášeny do Státního integračního programu (suz.cz, 2016).

S migrační krizí souvisejí ale jiná zařízení, konkrétně zařízení pro zajištění cizinců, kteří mají být buď vyhoštěni, nebo dočasně zajištěni. Osoby přijaté do těchto zařízení pobývají na území nelegálně. Tento typ zařízení zajištěným osobám poskytuje nocleh a stravu, zdravotnickou a sociální péči a mají k dispozici společenské vyžití. Na našem území se nacházejí tři zařízení tohoto typu a to v Bělé pod Bezdězem, Vyšní Lhotě a v Drahonicích (suz.cz, 2016).

2.4.1 Analýza provozně-ekonomických nákladů

Vytíženost a náklady spojené s azylovými a zajišťovacími zařízeními se různí ve srovnání provozních nákladů let 2014 a 2015. V azylových zařízeních jsou ubytované osoby v rámci legální migrace, naopak zajišťovací zařízení jsou pro osoby zajištěné v rámci nelegálního vstupu na území. Nákladovost jednotlivých zařízení je rozdělena do poměru dle oblastí výdajů. Z grafu 21 plyne, že náklady na odbor azylové a migrační politiky jsou konstantní. Naopak náklady na chod azylových zařízení, tedy náklady na legální migraci, se v porovnání s rokem 2015 snížily vzhledem k tomu, že došlo v roce 2015 k nutnému užití přijímacího zařízení v Zastávce u Brna jako částečného zařízení pro zajištění cizinců. K výraznému zvýšení nákladů došlo v roce 2015 na provoz zaří-

zení pro zajištění cizinců vzhledem k nárůstu počtu nelegálních migrantů na území ČR, které bylo nutno zajistit právě v těchto zařízeních a rozšířit o nová zařízení tohoto typu. Rozdíl mezi úrovní nákladů v letech 2014 a 2015 je 126 milionů korun, což vypovídá o 35 % nárůstu celkových nákladů. Vzhledem ke skutečnému čerpání nákladů, v porovnání mezi roky 2014 a 2015 došlo také ke změnám. Jednotlivými složkami nákladů jsou platy včetně odvodů, ostatní běžné náklady (zahrnují výdaje na režijní náklady - energie, odvody), na správu nemovitostí aj. a programové financování. Ke změně dle grafu 22 ve výši platů včetně odvodů došlo v souvislosti se zvýšením počtu nelegálních migrantů a nutností zprovoznění nových zajišťovacích zařízení, tedy zvýšení počtů zaměstnanců. S tím souvisí i změna výše ostatních běžných nákladů vzhledem k rozšíření zařízení. Tato změna činila 79 milionů korun, což znamená zvýšení o 37 %.

V grafu 23 je zobrazen měsíční vývoj vytíženosti zařízení pro zajištění cizinců Bělá – Jezová za rok 2014, dle kterého plyne průměrná vytíženost za kalendářní rok 23%, což je 62 osob z celkové kapacity 270 míst. Růst se projevil koncem roku, kdy došlo k navýšení oproti září téměř o polovinu. V roce 2015 došlo k rozšíření zajišťovacích zařízení z důvodu nárůstu nelegálních migrantů, tedy i navýšení kapacity. Data v grafu 24 indikují nárůst počtu ubytovaných osob oproti roku 2014 o 288 osob. Celková kapacita byla postupně navyšována v reakci na očekávané migrační vlny. Průměrná základní kapacita zajišťovacích zařízení musela být od června 2015 navýšena z důvodu nedostatku míst v průměru o 289 míst, což zajistilo dočasné užití přijímacího střediska Zastávky u Brna jako zajišťovacího zařízení.

Graf 25 indikuje procentuální zastoupení příchozích cizinců dle národnostního členění, ze kterého plyne většinové zastoupení Syrských uprchlíků, jejichž počet dosáhl hodnoty 1 237. Druhou významnou skupinou jsou Afghánci, kterých již bylo třikrát méně. Celkový počet příchozích nelegálních migrantů za rok 2015 byl 3 121 a celkových odchodů bylo 3 176. Hodnota odchodů zahrnuje počet hned několika způsobů odchodu ze zajišťovacích zařízení.

Z grafu 26 lze vyčíst celkové členění odchodů ze zajišťovacích zařízení v roce 2015. Většina zajištěných cizinců byla vyhoštěna, zejména dle dohody readmise²⁷. Další významná skupina cizinců odchází z důvodu zániku podnětů pro zajištění či uplynutí lhůty pro zajištění. Část cizinců byla přemístěna do odpovědné země a část odešla dobrovolně v rámci repatriace²⁸. Osoby, které splnily všechny podmínky a prošly nutnými procedurami identifikace, byly přemístěny do pobytového střediska v Kostelci nad Orlicí.

Úroveň vytíženosti azylových zařízení se v roce 2015 nijak výrazně nezvýšila a nebylo potřeba ani navýšení kapacit. Průměrná vytíženost vzrostla cca na 80 osob, což navýšilo procentuální zastoupení vytíženosti o cca 28%.

Celkové hodnocení vypořádání se s migračními proudy a zajištěním cizinců v rámci ČR dle dat vychází pozitivně. Česká republika byla schopna flexibilně a efektivně reagovat na změnu a s předstihem se připravit na sílící tlak migrační krize. V současné době dle aktuálních informací z portálu správy uprchlických zařízení ze dne 19.4.2016 je největší vytíženost pobytového střediska v Havířově, které je obsazeno z 68%, dále pak pobytové středisko v Kostelci nad Orlicí se 65 % využití kapacit. V pobytových a přijímacích střediscích se nacházejí zejména Ukrajinci, Čiňané, Kubánci, Arméni, Gruzíni a Rusové. Celkový počet osob v přijímacích a pobytových zařízeních je 320 osob. V zařízeních k zajištění cizinců je v současnosti 98 osob, z čehož je 78 mužů, 12 žen a 8 dětí. Národnostně jsou to zejména osoby z Ukrajiny, Iráku, Afghánistánu, Alžírsko a Vietnamu (suz.cz, 2016).

2.5 Postoj obyvatel ČR

Migrační krize způsobila po celé Evropě bouřlivé reakce. Žádný stát Evropské unie se nevyrovnal lehce s přibývajícím davem lidí z velké míry arabského původu a muslimské víry. Napětí mezi žadateli a příjemci vzrostl v momentě uskutečnění teroristických útoků, které vyvolaly obavu mezi lidmi po celém světě. Postoje obyvatel České

---

²⁷ Dohoda readmise dle Ministerstva vnitra ČR zajišťuje mechanismus pro realizaci návratů osob, které odmítají dobrovolně odejít do země původu (mvcr.cz, 2016).

²⁸ Repatriace je pojem charakterizující vrácení osoby do země původu.

republiky byly od počátku problému s příchody migrantů analyzovány různými institucemi či neziskovými organizacemi. V rámci závěrečné části analýzy byl proveden kvantitativní výzkum prostřednictvím dotazníkového šetření na téma „Postoj obyvatel ČR k imigrantům“, kterého se zúčastnilo 235 respondentů. Data jsou základem tabulky 6-8, ve kterých je vyjádřen absolutní počet odpovědí a jejich procentuální vyjádření. Ze 71 % celkového počtu respondentů odpovídaly ženy zejména ve věku mezi 18-25 let. Nejčastější nejvyšší dosažené vzdělání respondentů je středoškolské s maturitou z 53% a vysokoškolské z 37%. Naprostá většina respondentů, což činí 92%, se zajímá o problematiku migrační krize.

Uprchlíci u respondentů ve větší míře vzbuzují strach a přiklonili by se k možnosti vůbec nikoho nepřijímat, a když už by měl být někdo přijat tak zejména jen rodiny či ženy s dětmi. Nejčastějšími důvody dle respondentů lákající uprchlíky do Evropy jsou důvody ekonomické či válečné nebo kombinace obou zmíněných, což je částečně v rozporu s názorem, komu by měla Česká republika poskytnout azyl. Měli by to být v první řadě uprchlíci váleční a v extrémním případě vůbec žádní. V průměru z 60% je pro respondenty důležitý původ a náboženská víra, která výrazně ovlivňuje jejich postoj. Co se týká azylových zařízení a ZZC je z 50% evidentní pozitivní přístup, který se odvíjí od konkrétních přijímacích kritérií, která stojí na konkrétních osobách, tedy spíše rodinám s dětmi a na pobytu na po dobu nezbytně nutnou. Zbýlých 35% odpovídá spíše nesouhlasně a 15% zastupuje buď nezájem respondentů, nebo odlišný postoj od výše zmíněných. Odpovědí na otázku, zdali některý z respondentů žije v blízkosti azylových zařízení či ZZC, bylo z 94% ne. Spolu s osobní zkušeností nemá žádnou zkušenost 72% respondentů, 21% respondentů má spíše negativní zkušenost a ostatních 7% má spíše pozitivní zkušenost. Z čehož nutně neplyne vztah mezi bydlištěm v blízkosti těchto zařízení a osobní zkušeností. V závěru výzkumu byli respondenti dotázáni, zdali se obávají potenciálního upřednostňování azylantů v rámci potřeb a požadavků. Z toho plyne, že se z 70% obávají takového jednání spolu s obavou trvání migrace i nadále v budoucnu.

Souhrnným zjištěním výše zmíněných reakcí respondentů je následující: zejména ženy se středoškolským vzděláním dokončeným maturitou se s uprchlíky nikdy nesetka-

ly ani v jejich blízkosti nežijí, i přesto v nich vzbuzují strach a obavu. O problematiku se zajímají, ale s přílivem nesouhlasí z důvodu obavy náboženské a etnické, jelikož tyto kritéria jsou v důležitosti zastoupena na vysoké úrovni. Tento postoj lze chápat, jelikož ženské pohlaví je více ochránářské a ve vztahu se svým vlastním současným či budoucím rodinným zázemím se obávají důsledků pobytu uprchlíků v ČR v následujícím období.

3 Návrhová část

Návrhová část bude zaměřena na návrh změn politik na základě dopadů migrační krize, vyhodnocení postojů EU a zástupců V4 k zintenzivňujícímu tlaku způsobenému migračními vlnami v porovnání s postojem samotných obyvatel ČR. Dále pak posouzení připravenosti azylových a zajišťovacích zařízení v rámci ČR s přibývajícím počtem nelegálních migrantů na našem území. Ke každému výzkumu budou navržena opatření, která by měla či mají být aplikována pro účinnější zvládnutí celounijní situace.

Migrační krize v rámci celkového šetření působí na většinu zemí a jejich obyvatel negativně a prohlubuje protiimigrační náladu a probouzí nenávistný postoj. Nelze říci, zdali je chyba na straně pochybení jednání EU či xenofobie samotného obyvatelstva. Původ negativních dopadů migrační krize vychází zejména z neschopnosti spolupráce mezi EU a třetími zeměmi, ze kterých imigranti pocházejí. Hrozba vzniku podobných situací se odvíjí od nestability zemí na Blízkém Východě a trvalá existence ozbrojených konfliktů mezinárodního rozměru. Nestabilita blízkovýchodních států plyne z historicky narušeného statusu quo mezinárodními organizacemi a celosvětovými velmocemi, zejména z důvodu vlastních profitů ve formě přístupu k zásobám nerostných surovin.

Dle analýzy vývoje podaných žádostí o azyl v EU ve sledovaném období 2013-2015 od počátku výrazného růstu imigrujících osob do EU je v roce 2013 patrný pouze mírný nárůst podaných žádostí. Tímto vývojem lze charakterizovat rovněž rok 2014, na rozdíl od roku 2015, kdy tisíce nelegálních imigrantů denně překračovaly hranice států EU. Obdobně reagoval vývoj příjezdu imigrantů přes Středozemní moře, jejichž počet byl v roce 2015 maximalizován. Dopady jsou pouze negativní a nejvíce ovlivnily průchozí země. Za nejvíce postiženou zemi považují Řecko, které samo o sobě není bez Evropské unie schopno fungovat a prochází dlouholetou vnitřní krizí. Migrační krizí přišlo zejména o svůj největší zdroj příjmu, turismus. Podobnou situaci si prošla i Itálie, která projevila mnohem výraznější schopnost absorbovat příchody imigrantů. Ta se ale oproti Řecku musela vypořádat s výrazně menšími počty osob. V rámci V4 lze vývoj charakterizovat jako méně významný, kromě Maďarska, které se nacházelo mezi tran-

zitivními státy. I přesto zde byl přítomen rostoucí trend podaných žádostí o azyl, který indikoval bezvýhodnost čekajících migrantů na maďarských hranicích.

Schopnost EU reagovat na výzvy postižených států na alarmující počty příchozích imigrantů se projevila jako výrazně podprůměrná. Vypovídají o tom také počty uskutečněných summitů EU na téma migrační krize. Od roku 2013 do současnosti se uskutečnilo 18 summitů, které byly svolány zejména v reakci na určitou událost. Dle mapování vyhodnocení jednotlivých summitů 2/3 výsledků byly zaměřeny na poskytnutí finanční pomoci zejména Řecku, státům na Blízkém Východě, africkým zemím a Turecku. Z 1/3 nebyla přijata konkrétní opatření nebo proběhl pouze apel na členské země k poskytnutí podpory a projevení solidarity. Nejvýznamnějším řešením ze všech summitů bylo vytvoření systému kvót a hotspotů²⁹. Lze konstatovat, že opatření přijata státy V4 (stavba plotu a úplné uzavření hranic) vedla k úplnému zastavení migrace balkánskou cestou a ke změně počtu příchozích migrantů. První změnou bylo vybudování pohraničního plotu, který způsobil okamžitý pokles příchodu nelegálních migrantů na území Maďarska, čímž došlo k výrazné redukci velikosti migračních vln. Druhou velkou změnou bylo uzavření Balkánské cesty, která postupným uzavíráním hranic všem přestupním zemím naprosto a víceméně trvale snížila počet imigrujících osob, již v pohybech přes Středozemní moře.

V souladu s výsledky analýzy a grafu 20 je prokazatelné, že v porovnání jednání obou stran, země V4 spolu s dalšími balkánskými zeměmi dokázaly efektivněji a rychleji zareagovat na migrační krizi s viditelnými pozitivními důsledky, i přes nesouhlas nařízení EU. Navzdory tomu, že EU kladla důraz na dodržení solidarity mezi členskými zeměmi, došlo v rámci některých členských zemí k situacím vypovídajícím spíše o prohloubení nedůvěry a negativního vztahu mezi obyvateli a imigranty, kterým byl poskytnut v některé členské zemi azyl. Jedná se o teroristické útoky v Paříži, Bruselu a jednotlivými útoky provedenými azylanty zejména v Německu a Švédsku.

Předložení návrhů, které by dokázaly efektivněji reagovat na pohyby migrantů a jejich následné začlenění do společnosti, je nesnadně uchopitelné. Jednou z nejdůleži-

---

²⁹ Hotspoty jsou záchytné stanice v zemích na pobřeží Středozemního moře pro sběr otisků prstů v rámci identifikace osoby a jeho dalšího pohybu skrze politiku relokačních kvót.

tějších věcí je zvýšení kooperace členských zemí a zástupců EU se zdrojovými zeměmi, zejména pro vytvoření přátelských vztahů. To se týče pomoci opuštěných žen a dětí a také z oblasti podpory nastartování ekonomického růstu, což souvisí s budoucím vývojem životní úrovně tamních obyvatel. Toho by bylo možno dosáhnout projektů zabývajících se rozvojevou pomocí ale také zejména remitencemi, které by mohly obnovit a akcelarovat ekonomický růst ve zdrojových zemích. Integrovaní uprchlíci v zemích EU by museli odvádět určité procento ze svého výdělku do země původu, což se odrazí v úrovni HDP. Evropská unie poskytuje pomoci v rámci své rozvojové politiky a současně je členem poskytující pomoc v rámci ODA³⁰, stejně tak jako její členské státy. Co se týká zdrojových zemí, s nimi má EU navázanou rozvojevou spolupráci v oblastech výzev ochrany životního prostředí, úlohy nestátních subjektů, zajištění potravin, migrace a lidský a společenský rozvoj (europa.eu, 2016). Dále také EU prosazuje mír, stabilitu, demokracii, lidská práva a další související témata. Většina výdajů pramení do oblasti sociální infrastruktury, jejíž výdaje za rok 2012 tvořily 39 % (europa.eu, 2016). V rámci rozvojové pomoci je možno poskytnout zabezpečení jak finanční, tak materiální v Syrských oblastech postižených denními vojenskými akcemi, pro opuštěné ženy s dětmi, které nemají možnost odejít. Jednou z konkrétních oblastí může být uvedeno město Kobani, kde jsou vojenské zásahy stále aktuální a mezi bojovníky je velká část žen, které jsou odhodlané bránit svůj domov. Do postižených zemí, jak těch evropských, tak na Blízkém Východě jsou mj. vysíláni zejména dobrovolníci, kteří v rámci neziskových organizací pomáhají lidem bez domova. Evropská unie plní svou funkci rozvojové podpory dobře, avšak by se měla více soustředit na aktuální situaci, týkající se žen a dětí, které mají specifické potřeby a zamezit ohrožení jejich životů ve válkou zmítaných oblastech. Podpora oblastí postižených válečnými konflikty lze financovat prostřednictvím grantů, které by byly poskytnuty v rámci rozvojových projektů a zamezit stěhování národů. Válka jednou skončí a migrace již nebude na místě a politika relokčních kvót situaci na ve zdrojových zemích a ani v rámci členských zemí EU nebude účinná efektivně – myšleno dlouhodobě. Souvislosti s migrací jsou mnohdy velmi těžko

---

³⁰ ODA neboli „Official Development Assistance“ je oficiální rozvojová pomoc, která podporuje rozvojové země s cílem podpořit ekonomickou a sociální úroveň daného státu.

uchopitelné a nemají snadná řešení, nicméně na počátku byli uprchlíci přijímaní solidárně, což se projevilo zejména v Německu, což zapůsobilo i na další vývoj, kdy většina uprchlíků směřovala jen do Německa s vizí vysokých příjmů a splnění si tzv. „Amerického Evropského snu“, jehož koncept svým jednáním vybuodovalo jednání a přístup vlády samotného Německa. K návrhu lze připojit i podporu strany bojující za občany a znovuoobnovení fungování nezkorumpovaného státu.

Co se týká protiimigračního postoje české vlády a obyvatel je stěžejních hned několik faktorů. I přesto, že vláda ČR reagovala proti relokačním kvótám, přijala svou porážku proti většině a souhlasila přijmout 1600 uprchlíků. Zajímavé je nepropojení problematiky s českou populací. Navrhla bych v tomto směru větší propojenost mezi státem a občanem prostřednictvím občanské společnosti, což by mohlo pozitivně ovlivnit interakci mezi oběma stranami. Občanská společnost v globalizovaném světě hraje velmi významnou roli, avšak u nás chybí na úrovni schopné tvořit silnou opozici státu. Česká republika má doposud slabou občanskou společnost, dosavadní propojenost je patrná v zapojení občanů ve sportovních asociacích a organizacích, dále pak v angažovanosti ve finanční podpoře dílčích problémů, kterými se zabývají neziskové organizace nebo přítomnost v dobrovolnických centrech. Stále ale u Čechů přetrvává vzájemná nedůvěra, která limituje rozvoj samotné občanské společnosti. Občanská společnost by mohla být přínosem zejména zapojením se do společného rozhodování, jelikož pobyt uprchlíků probíhá v rámci soužití s místními občany, kteří mj. dle výzkumu nestojí o pobyt v blízkosti azylových a zajišťovacích zařízení pro cizince. Na základě toho bych navrhovala prohloubení komunikace a zvýšení informovanosti, jelikož lidé věří zejména tomu, co čtou, či slyší v médiích, což může výrazně ovlivnit jejich chování, to mj. také plyne z dotazníkového šetření. Informovanost lze prohloubit právě výše zmíněnou občanskou společností a angažovaností místních obyvatel v neziskových či jiných nevládních organizacích zabývajících se migrační problematikou.

Dalším návrhem by bylo efektivnější řešení k přístupu rozložení nákladů provozovaných azylových a zajišťovacích zařízení, která v době nejtěžší fáze migrační krize byla rozšířena na náklady státu a v současnosti nevyužívána. Česká republika výrazně investovala do příprav na příliv imigrantů, zejména do zařízení pro zajištění cizin-

ců skrze rozšíření počtu lůžek a celkové rozšíření zprovozněním nového zařízení, ale také do stanů, spacáků a jiných pomůcek potřebných k dočasnému pobytu na území. Jedná se také o investice poskytnuté křesťanským uprchlíkům, kteří byli letecky přepraveni a ubytováni v azylových zařízeních ve velmi příznivých podmínkách, které vzešli vniveč v momentě, kdy část z nich nelegálně opustila území ČR a snažila se dostat do Německa. Všechny tyto investice se daly využít k navrácení uprchlíků na hranice s Tureckem, kdyby však dohoda byla platná již dříve. Jelikož samotné investice, i přesto že značí pohotovost a připravenost ČR k případné nově vzniklé migrační vlny, v konečném důsledku se staly efektivně nevyužitými, jelikož na našem území zůstalo minimum ze zajištěných uprchlíků. Návrhem pro efektivnější využití investic a funkčních zařízení je jejich využití v dalším období například v rámci integračních programů, jejichž součástí budou jazykové kurzy pro cizince, volnočasové aktivity, rekvalifikační kurzy pro dospělé a kroužky pro děti různých věkových kategorií v rámci rozvoje manuálních dovedností a vědomostních znalostí.

Je obtížné s jistotou tvrdit nutnost integrace uprchlíků do společnosti a následnou ochotu občanů přijmout tento fakt a projevit solidaritu. Vzhledem k tomu, že jen minimum imigrantů vyjadřuje zájem o začlenění se do společnosti a zapojení se do místního systému, což odráží smysl spekulovat vůbec o možnosti integrace. V opačném případě je nutností občanů přijmout fakt přítomnosti imigrantů, později azylantů, a respektovat jejich pobyt. Návrhem je tedy zvýšení informovanosti a nutnost poskytnutí zpráv ohledně aktuální pobytové situace přijatých uprchlíků, po zažádání o azyl a jejich integrace do společnosti tak, že se budou setkávat s místními, děti budou navštěvovat českou školu a poznávat místní hodnoty. Toho lze docílit jedině tak, že vláda bude apelovat na povinné přijetí místního jazyka, bez kterého nebude azylant integrován do společnosti, tedy ani přijat místním obyvatelstvem. Z opačného pohledu budou místní lidé respektovat hodnoty azylantů, jak už náboženské, tak kulturní, samozřejmě vše v rámci místních pravidel a platných zákonů.

Na závěr lze poukázat na fakt, že drtivá většina mladých vzdělaných Čechů nemá vyhraněný postoj a neakceptuje situaci pochopit. Je patrná nepodloženost odůvodnění negativního vztahu k přijímání uprchlíků a nelibosti budoucí integrace. Nedůvěra může

plynout z etnického či náboženského důvodu, které patří mezi nejvýznamnější rozhodovací podněty. Takový druh rozhodování je pro Evropany pochopitelný, z pohledu bezpečnosti, ale z pohledu humanitárního je tento přístup nesprávný.

Závěr

Hlavním cílem bakalářské práce bylo navrhnout změny migračních politik a procesů migračního jednání s žadateli prostřednictvím analýzy politik, ekonomických výdajů provozních nákladů středisek a změn migračních pohybů v závislosti na změny migračních politik států V4. Prostřednictvím analýzy vývoje migrace a počtu žadatelů o azyl v rámci EU a V4 byly zkoumány jednotlivé disparity a závislosti spolu s analýzou využití trasy přes Středozevní moře či Balkánskou cestou. Analýza rozdílností jednotlivých migračních politik a změn jednání mezi EU a V4 ukázala funkčnost a efektivitu. Závěrem došlo ke zhodnocení analýz spolu s postojem obyvatel ČR k imigrantům a jejich přítomnosti na našem území.

Vyhodnocením všech analýz bylo cíle dosaženo a v rámci návrhové části také reagovalo na možné způsoby změn a řešení k dosažení lepšího a efektivnějšího důsledku. Intenzita migrační krize byla dočasně omezena zejména rozhodnutími V4, kterých docílila společně s ostatními zeměmi na úrovni Balkánské cesty. Prognóza budoucího vývoje nevypadá slibně, vzhledem k současné situaci v Libyi, kde na odchod ze země čeká stovky tisíc uprchlíků. Tento fakt je hrozbou opakující se historie, avšak tentokrát cestou jižní, přes Itálii. Evropská unie má jedinečnou možnost se na situaci připravit a překonat ji mnohem efektivněji a lépe než situaci z října 2015.

Naopak obyvatelé členských zemí mají možnost reagovat na vývoj a migrační proudy v rámci občanské společnosti a připravit se na potenciální nutnou migraci určitého počtu přicházejících uprchlíků. Poněvadž je nutné si uvědomit nemožnost navrácení uprchlíků zpět vzhledem k nákladovosti a logistické neproveditelnosti. Situace ve světě je stále více konfliktní a bohužel veškeré indicie směřují k tomu, abychom se s tím spíše vyrovnali, než proti něčemu bojovali. Jak plyne z výzkumu postoje obyvatel, lidé se o problematiku zajímají, není jim to lhostejné, mají strach, i přesto, že s přicházejícími uprchlíky se nikdy nedostali do osobního kontaktu. Je správné se obávat a být nedůvěřivý, ale je nesprávné soudit dříve, než dojde k poznání a postavit na tom své předsudky, které budou přeneseny na možné budoucí generace. Integrace a vzá-

---

jemná rovnováha je natolik existenčně důležitá, že není jiné možnosti vzájemného klidného soužití, myšleno celosvětově.

Seznam použité literatury

1. ACTA OECONOMICA. *Pragensia: Vědecký sborník* Vysoké školy ekonomické v Praze. Praha: Vysoká škola ekonomická. ISSN 0572-3043.
2. BAŠTECKÁ, Bohumila a kol. *Psychosociální krizová spolupráce*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2013, 317 s. Psyché. ISBN 978-80-247-4195-6
3. BLAŽEK, Jiří a David UHLÍŘ. *Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, implikace*. Vyd. 2., přeprac. a rozš. Praha: Karolinum, 2011. ISBN 978-80-246-1974-3.
4. BRÁZOVÁ, Věra-Karin. *Migrace a rozvoj: rozvojový potenciál mezinárodní migrace*. Vyd. 1. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Fakulta sociálních věd, 2011, 254 s. ISBN 978-80-87404-10-2
5. COMMINS, David a David W. LESCH. *Historical Dictionary of Syria*. Scarecrow Press. Lanham, Maryland, 2014. ISBN 978-0-8108-7966-9.
6. DRBOHLAV, Dušan a Zdeněk UHEREK. (2007): *Reflexe migračních teorií*. Geografie – Sborník České geografické společnosti, Vol. 112, No. 2, pp. 125-141.
7. JANDOUREK, Jan. *Slovník sociologických pojmů: 610 hesel*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2012, 258 s. ISBN 978-80-247-3679-2.
8. KOUBEK, Josef. *Řízení lidských zdrojů: základy moderní personalistiky*. 4., rozš.a dopl. vyd. Praha: Management Press, 2007. ISBN 978-80-7261-168-3.
9. KREJČÍ, Tomáš. *Regionální rozvoj: teorie, aplikace, regionalizace*. 1. vyd. V Brně: Mendelova univerzita, 2010. ISBN 978-80-7375-414-3.
10. KUNEŠOVÁ, Hana. *Světová ekonomika: nové jevy a perspektivy*. 3., přeprac. a dopl. vyd. V Praze: C. H. Beck, 2014, 386 s. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7400-502-2.

11. LIĐÁK, Ján. *Mezinárodní migrace a Evropa*. Vyd. 1. Kolín: Nezávislé centrum pro studium politiky, 2010, 149 s. ISBN 978-80-86879-24-6.
12. MATOUŠEK, Oldřich. *Slovník sociální práce*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2003, 287 s. ISBN 80-7178-549-0.
13. MERITUM. *Účetnictví podnikatelů 2015: výklad je zpracován k právnímu stavu ke dni 1. 1. 2015*. 12. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2015, 528 s. ISBN 978-80-7478-689-1.
14. PALÁT, Milan. *Ekonomické aspekty mezinárodní migrace: teorie a praxe v Evropské unii*. Vyd. 1. Ostrava: Key Publishing, 2013, 92 s. ISBN 978-80-7418-161-0
15. RAVENSTEIN, Ernest George. *The laws of migration*. New York: Arno Press, 1976. ISBN 04-0507-995-8.
16. SYNEK, Miloslav. *Manažerská ekonomika*. 5., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Grada, 2011. Expert. ISBN 978-80-247-3494-1.
17. ŠTEKER, Karel a Milana OTRUSINOVÁ. *Jak číst účetní výkazy: základy českého účetnictví a výkaznictví*. 1. vyd. Praha: Grada, 2013. Prosperita firmy. ISBN 978-80-247-4702-6.
18. ŠTICA, Petr. *Migrace a státní suverenity: oprávnění a hranice přistěhovalecké politiky z pohledu křesťanské sociální etiky*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2010, 321 s. ISBN 978-80-87378-75-5.
19. VESELÁ, Jana a Petra KANIOKOVÁ. *Sociologické aspekty managementu*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2011, 200 s. Sociologie. ISBN 978-80-247-2792-9.
20. WALLERSTEIN, Immanuel Maurice. *World-systems analysis: an introduction*. Durham: Duke University Press, c2004. ISBN 08-2233-442-9.
21. ZISSER, Eyal. *Commanding Syria: Bashar Al-Asad and The First Years in Power*. St. Martin's Press. New York: I.B.Tauris & Co., 2007. ISBN 978-1-8451-1153-3

Internetové zdroje

22. BLANCHARD, Christopher M. *Armed Conflict in Syria: Overview and U.S.: Congressional Research Service*. [online]. 2015 [cit. 2016-03-22]. Dostupné z WWW: <<https://www.fas.org/sgp/crs/mideast/RL33487.pdf>>.
23. EMPLOYMENT. *Akčný plán migračnej politiky v podmienkach Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky na roky 2012 – 2013*. [online]. [cit. 2016-02-08]. Dostupné z WWW: <https://www.employment.gov.sk/files/slovensky/ministerstvo/integracia-cudzincov/dokumenty/ap_migracnej_politiky.pdf>.
24. EURAKTIV. *Azylová a imigrační politika. Český zpravodajský portál o dění v EU* [online]. [cit. 2016-01-29]. Dostupné z WWW: <<http://www.euractiv.cz/bezpecnost-a-spravedlnost0/link-dossier/azylov-a-imigran-politika>>.
25. EURLEX. *European Pact on Immigration and Asylum. Access to European Union law*. [online]. [cit. 2016-01-28]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=URISERV:j10038>>.
26. EUROPEAN COMMISSION. *Data in focus: asylum applicants*. [online]. [cit. 2016-03-16]. Dostupné z WWW: <<http://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/7203832/3-04032016-AP-EN.pdf>>.
27. EUROPEAN COMMISSION. *European Agenda on Migration 2015: four pillars to better manage migration* [online]. [cit. 2016-04-20]. Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/european-agenda-migration/background-information/docs/summary_european_agenda_on_migration_en.pdf>.

28. EUROPEAN COMMISSION. *EUROSTAT: Asylum applications EU*. [online]. [cit. 2016-03-16]. Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/eurostat/product?code=migr_asydcfstq&language=en&mode=v>
29. EUROPEAN COMMISSION. *Historický přehled reakcí na migraci*. [online]. [cit. 2016-04-20]. Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/ceskarepublika/news/migrace_historicky_prehled_cs.htm>.
30. EUROPEAN COMMISSION. *Hungary's Migration Strategy*. [online]. [cit. 2016-02-08]. Dostupné z WWW: <<https://ec.europa.eu/migrant-integration/index.cfm?action=furl.go&go=/librarydoc/hungarys-migration-strategy---an-abridged-version-in-english>>.
31. EUROPEAN COMMISSION. *Policy papers or Programmes: Proposals of Actions Aimed At Establishing a Comprehensive Immigrant Integration Policy in Poland*. [online]. [cit. 2016-02-11]. Dostupné z WWW: <<https://ec.europa.eu/migrant-integration/index.cfm?action=furl.go&go=/librarydoc/proposals-of-actions-aimed-at-establishing-a-comprehensive-immigrant-integration-policy-in-poland>>.
32. EUROPEAN COMMISSION *Politics of European Union: International cooperation and development*. [online]., s. 16 [cit. 2016-05-12]. Dostupné z WWW: <http://europa.eu/pol/index_cs.htm <http://europa.eu/!KC38XK>>.
33. EUROPEAN COMMISSION. Relokační kvóty a jejich plnění. [online]. [cit. 2016-03-16]. Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/ceskarepublika/press/press_releases/150909_ek_reaguje_na_uprchlickou_krizi_cs.htm>.
34. EUROPEAN COMMISSION. *Strategy: Europa 2020*. [online]. [cit. 2016-01-29]. Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/europe2020/europe-2020-in-a-nutshell/targets/index_en.htm>.

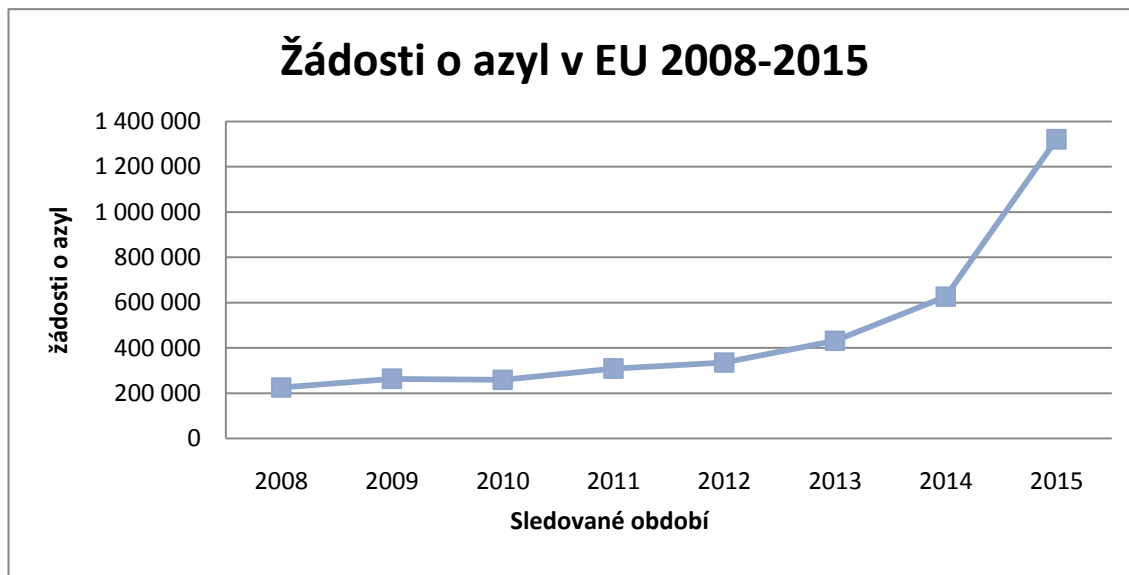
35. EUROSKOP. *Jednotný evropský akt*. [online]. [cit. 2016-01-28]. Dostupné z WWW: <www.euroskop.cz/gallery/2/763-jea.pdf>.
36. EVROPSKÝ PARLAMENT. *Mimořádné zasedání Evropské rady: Usnesení Evropského parlamentu ze dne 29. dubna 2015 o tragédiích, k nimž došlo v poslední době ve Středozezemním moři, a o migrační a azylové politice EU*. [online]. 2015. s. 265 [cit. 2016-04-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+TA+20150429+SIT-03+DOC+PDF+V0//cs&language=cs>>.
37. EVROPSKÝ PARLAMENT. Společný program EU pro znovuosídlení: Sdělení komise. [online]. [cit. 2016-02-11]. Dostupné z WWW: <[http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/sec/com_sec\(2009\)1128_/com_sec\(2009\)1128_cs.pdf](http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/sec/com_sec(2009)1128_/com_sec(2009)1128_cs.pdf)>.
38. HONCŮ, Š., P. KOHUTIČOVÁ a M. VYSTAVĚLOVÁ. *Azylová politika České republiky pohledem analýzy policy* [online]. Brno: Mezinárodní politologický ústav Masarykovy univerzity, 2007 [cit. 2016-01-29]. Dostupné z WWW: <http://www.iips.cz/userfiles/file/wp_23_azylova_politika.pdf>.
39. CHRISTOV, Kiril. *Informace o azylových zařízeních a zařízeních k zajištění cizinců. Správa uprchlických zařízení. Ministerstvo vnitra České republiky*. [online]. [cit. 2016-04-2]. Dostupné z WWW: <<http://www.suz.cz>>.
40. CHÝLKOVÁ, Martina. *Proměna postojů k integraci menšin ve Francii, Německu a Nizozemsku a reflexe problematiky integrace menšin ze strany EU* [online]. Brno, 2012 [cit. 2016-01-27]. Dostupné z WWW: <https://is.muni.cz/th/215745/fss_m/Diplomova_prace.pdf> Diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce Mgr. Hubert Smekal, M.A., Ph.D.
41. MIGRACE ONLINE. *Migrace v zemích střední a východní Evropy: Slovensko*. [online]. [cit. 2016-02-08]. Dostupné z WWW: <<http://www.migraceonline.cz/cz/zeme/slovakia>>.

42. MIGRACE ONLINE. *Operace Triton*. [online]. [cit. 2016-04-20]. Dostupné z WWW: <<http://migraceonline.cz/cz/e-knihovna/ve-stredomori-ceka-smrt-natisice-migrantu-evropa-dava-ruce-pryc>>.
43. MIGRATION ONLINE. *Migration in Central and Eastern Europe: Hungary*. [online]. [cit. 2016-02-08]. Dostupné z WWW: <<http://www.migrationonline.cz/en/countries/hungary>>.
44. MIGRATION ONLINE. *Migration in Central and Eastern Europe: Poland*. [online]. [cit. 2016-02-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.migrationonline.cz/en/countries/poland>>.
45. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Dublinský systém: Migranti a azylový politika*. [online]. [cit. 2016-04-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/dublinsky-system.aspx>>.
46. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Charakteristika země Kosovo*. [online]. [cit. 2016-04-2]. Dostupné z WWW: <http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/evropa/kosovo/>.
47. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Integrace: Integrace cizinců na území ČR*. [online]. [cit. 2016-03-30]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/integrace.aspx>>.
48. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Občané třetích zemí*. [online]. [cit. 2016-04-2]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/obcane-tretich-zemi.aspx>>.
49. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Readmisové dohody*. [online]. [cit. 2016-04-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/migrace-novy-clanek-890951.aspx?q=Y2hudW09Nw%3D%3D>>.
50. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Stockholmský program: Víceletý program pro oblast spravedlnosti a vnitřních věcí*. [online]. [cit. 2016-01-28]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/agenda-eu-na-mv-vicelety-program-pro-oblast-spravedlnosti-a-vnitrnich-veci.aspx>>.

51. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Strategie migrační politiky ČR*. [online]. [cit. 2016-02-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/migracni-a-azylova-politika-ceske-republiky-470144.aspx?q=Y2hudW09NQ%3d%3d>>.
52. MINISTERSTVO VNÚTRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *Migračná politika: Azyl a migrácia*. [online]. [cit. 2016-02-08]. Dostupné z WWW: <<http://www.minv.sk/?zamer-migracnej-politiky-slovenskej-republiky>>.
53. NAUKA O PODNIKU. *Kalkulace nákladů*. [online]. [cit. 2016-03-16]. Dostupné z WWW: <http://nop.topsid.com/index.php?war=kalkulace_nakladu>.
54. SPRÁVA UPRCHLICKÝCH ZAŘÍZENÍ. *Aktuální statistiky ubytovaných klientů. Ministerstvo vnitra ČR*. [online]. [cit. 2016-04-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.suz.cz/uvod/aktuality/aktualni-data/statistiky-ubytovanych-klientu/>>.
55. SYRSKÁ REVOLUCE. *Občanská válka v Sýrii*. [online]. [cit. 2016-03-23]. Dostupné z WWW: <<http://www.syrskarevoluce.cz/>>.
56. THE UN REFUGEE AGENCY. *Data of Mediterranean arrivals*. [online]. [cit. 2016-04-13]. Dostupné z WWW: <data.unhcr.org/Mediterranean>.
57. THE UN REFUGEE AGENCY. *Special Meriterranean Initiative: Plan for an enhanced operational response*. [online]., 16 [cit. 2016-04-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.unhcr.org/557ad7e49.html>>.
58. THE WARSAW SCHOOL OF ECONOMICS. *OECD: Economic Surveys*. [online]. Paris: OECD Publishing, 2014. [cit. 2016-02-08]. Dostupné z WWW: <http://www.sgh.waw.pl/pl/Documents/Raport_OECD_Polska_2014.PDF>.
59. VISEGRAD GROUP. *Visegrádská čtyřka*. [online]. [cit. 2016-02-08]. Dostupné z WWW: <<http://www.visegradgroup.eu/v4-110412>>.
60. WORLD BANK. *Migration stock: Indicators of migration*. [online]. [cit. 2016-04-13]. Dostupné z WWW: <<http://data.worldbank.org/indicator/SM.POP.TOTL>>.

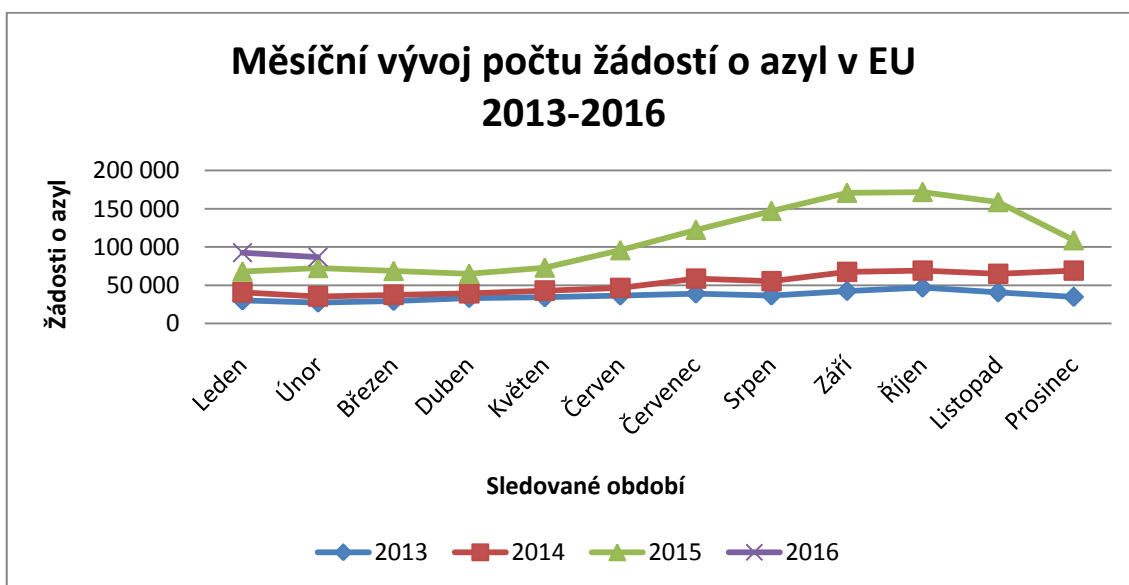
Seznam příloh

Graf 1 Počet podaných žádostí o azyl v rámci EU 2008-2015

Zdroj: http://ec.europa.eu/eurostat/product?code=migr_asydcfstq&language=en&mode=view

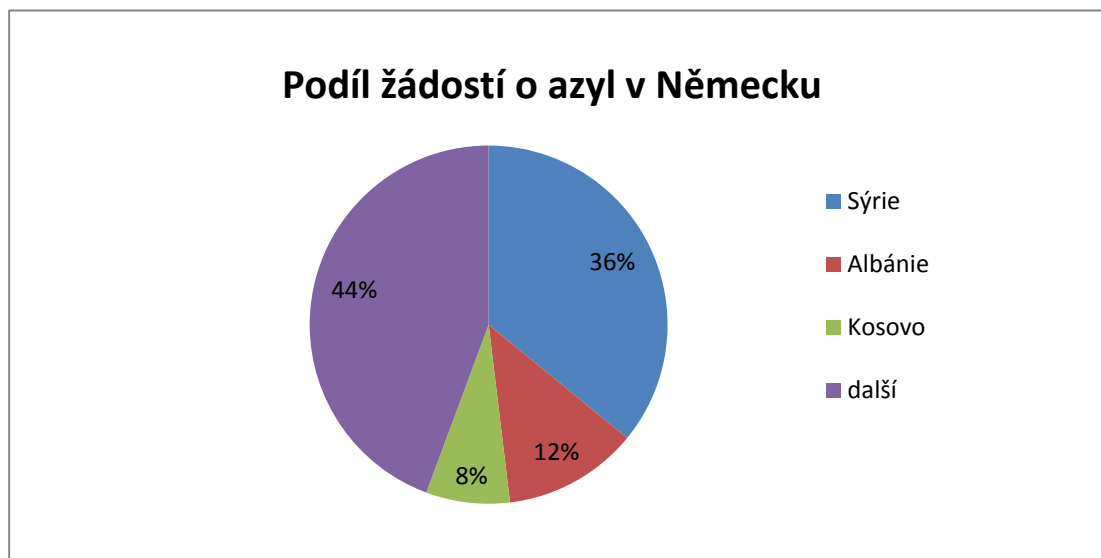
Zpracování: vlastní návrh

Graf 2 Měsíční vývoj počtu žádostí o azyl v EU 2013 - 2016

Zdroj: http://ec.europa.eu/eurostat/product?code=migr_asydcfstq&language=en&mode=view,

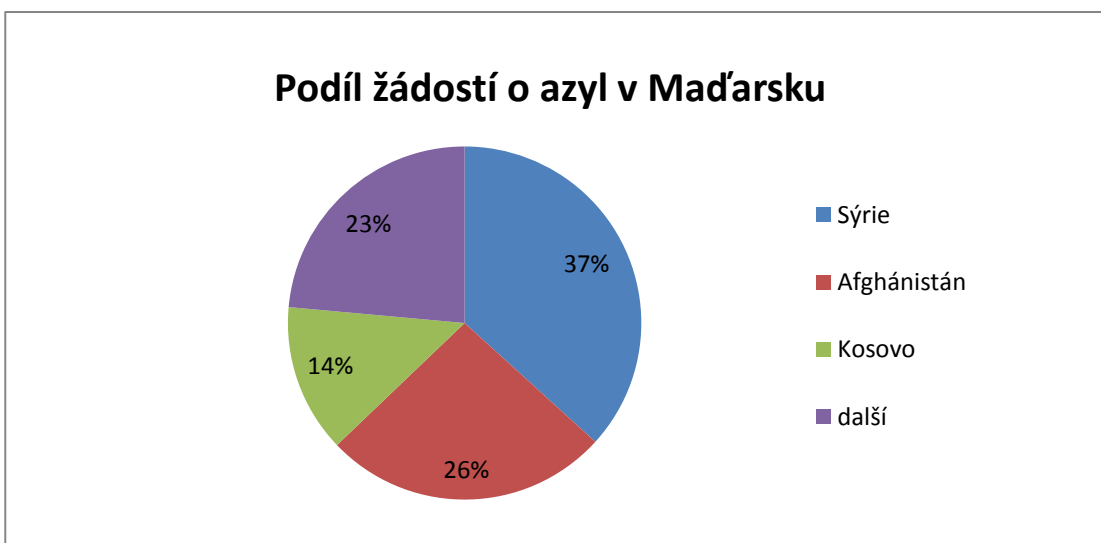
Zpracování: vlastní návrh

Graf 3 Podíl žádostí o azyl dle národností v Německu za rok 2015 s počtem 441 800 žadatelů.

Zdroj: <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/7203832/3-04032016-AP-EN.pdf/>

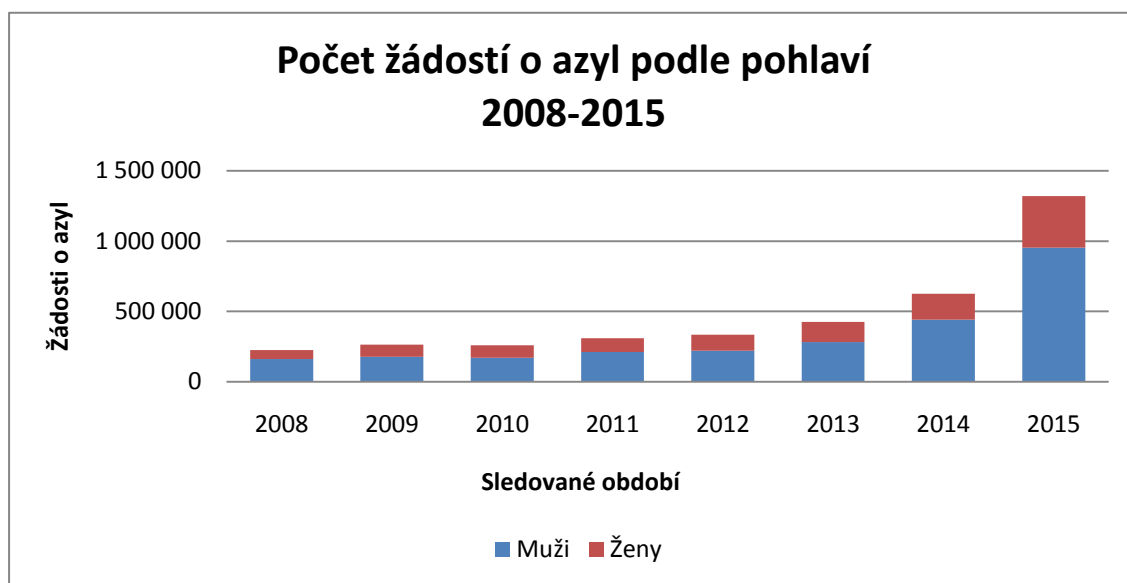
Zpracování: vlastní návrh

Graf 4 Podíl žádostí o azyl dle národností v Maďarsku za rok 2015 s počtem 174 435 žadatelů

Zdroj: <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/7203832/3-04032016-AP-EN.pdf/>

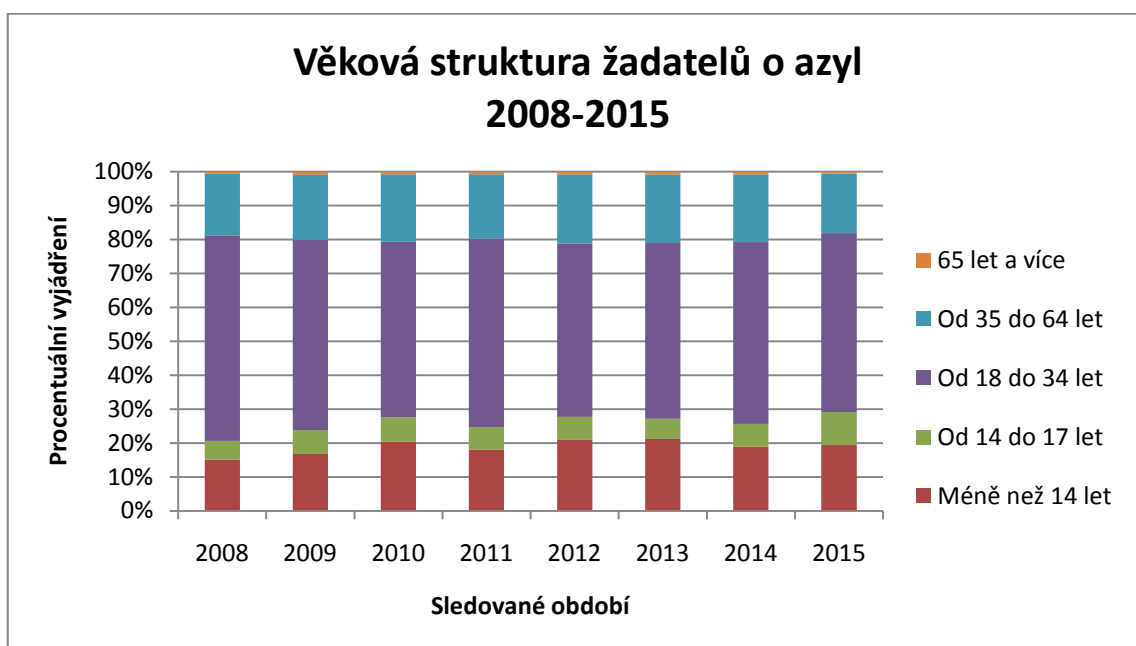
Zpracování: vlastní návrh

Graf 5 Počet žádostí o azyl podle pohlaví v období 2008-2015

Zdroj: http://ec.europa.eu/eurostat/product?code=migr_asydcfstq&language=en&mode=view

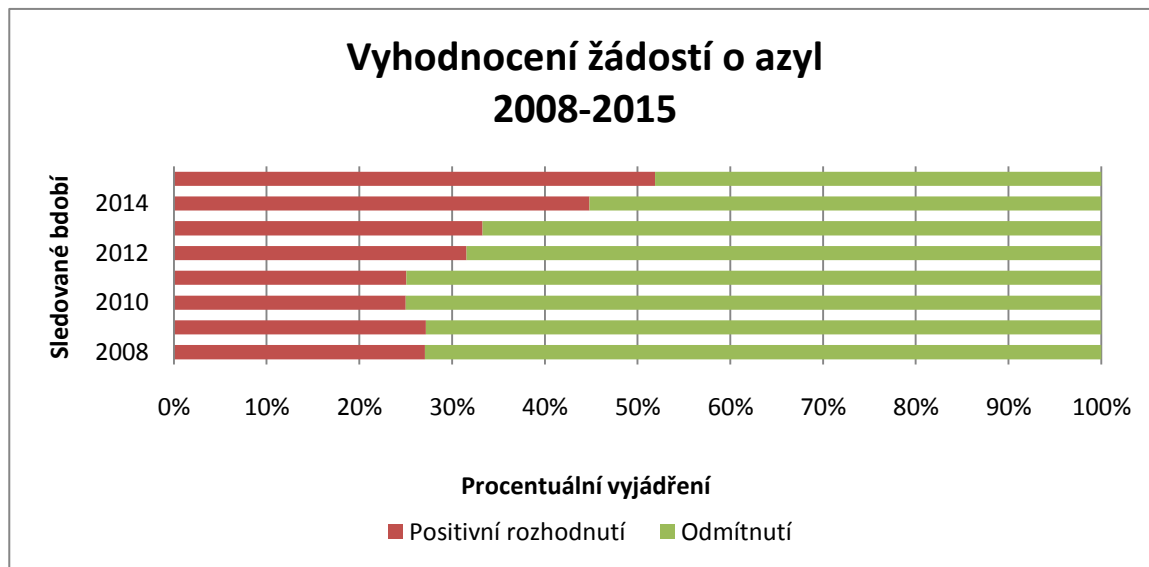
Zpracování: vlastní návrh

Graf 6 Věková struktura žadatelů o azyl v rámci EU za období 2008-2015

Zdroj: http://ec.europa.eu/eurostat/product?code=migr_asydcfstq&language=en&mode=view

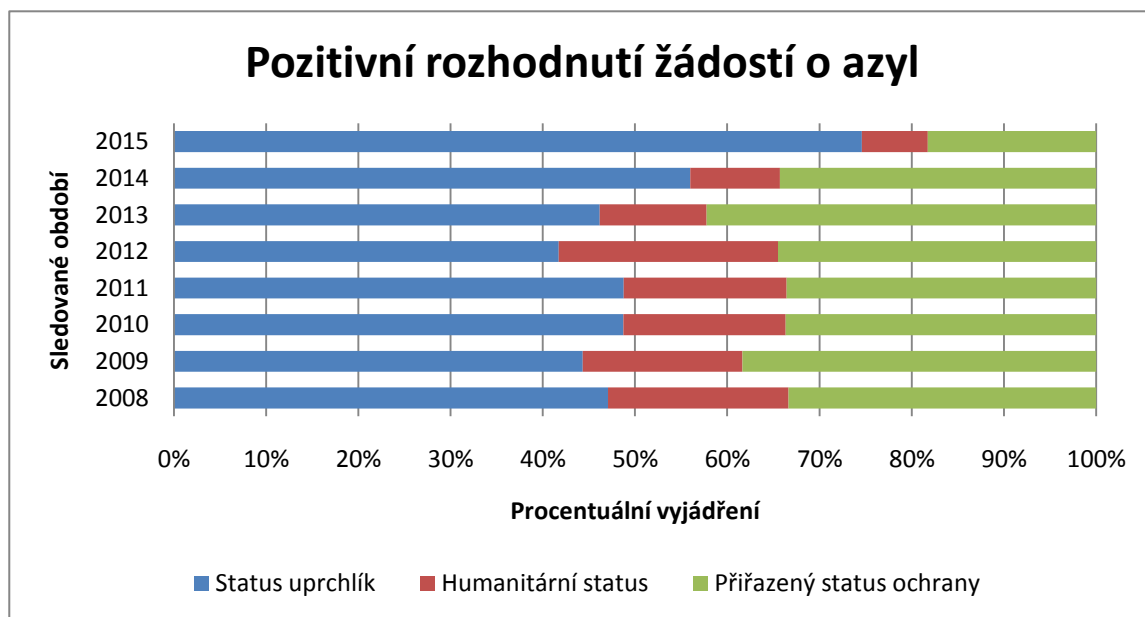
Zpracování: vlastní návrh

Graf 7 Vyhodnocení žádostí o azyl EU v letech 2008-2015

Zdroj: http://ec.europa.eu/eurostat/product?code=migr_asydcfstq&language=en&mode=view

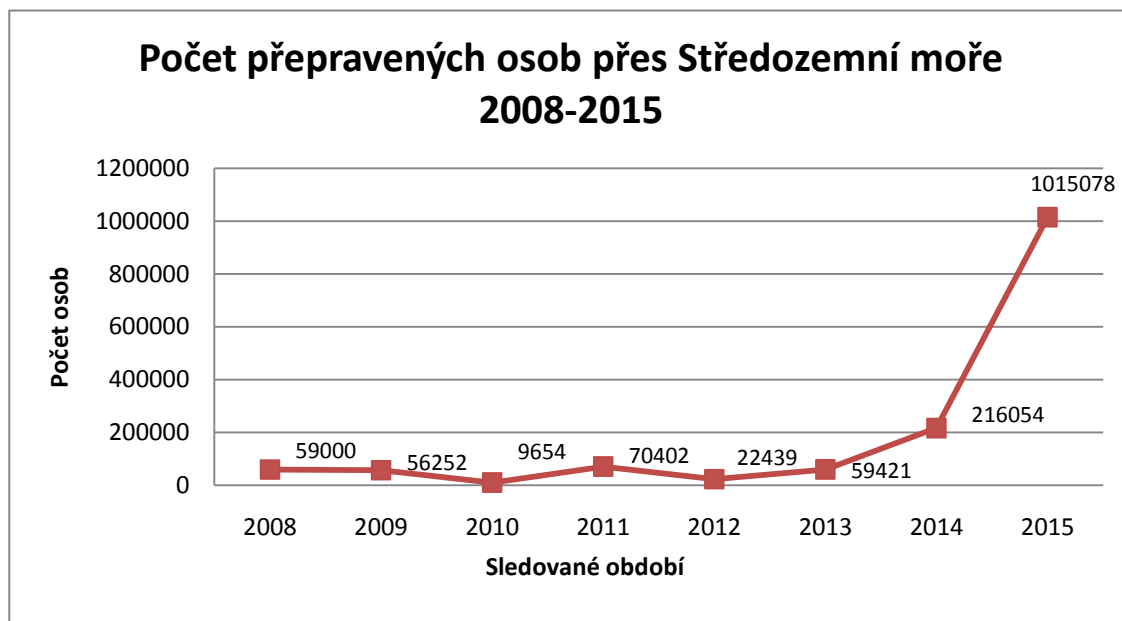
Zpracování: vlastní návrh

Graf 8 Procentuální rozdělení pozitivních rozhodnutí žádostí o azyl v rámci EU v období 2008-2015

Zdroj: http://ec.europa.eu/eurostat/product?code=migr_asydcfstq&language=en&mode=view

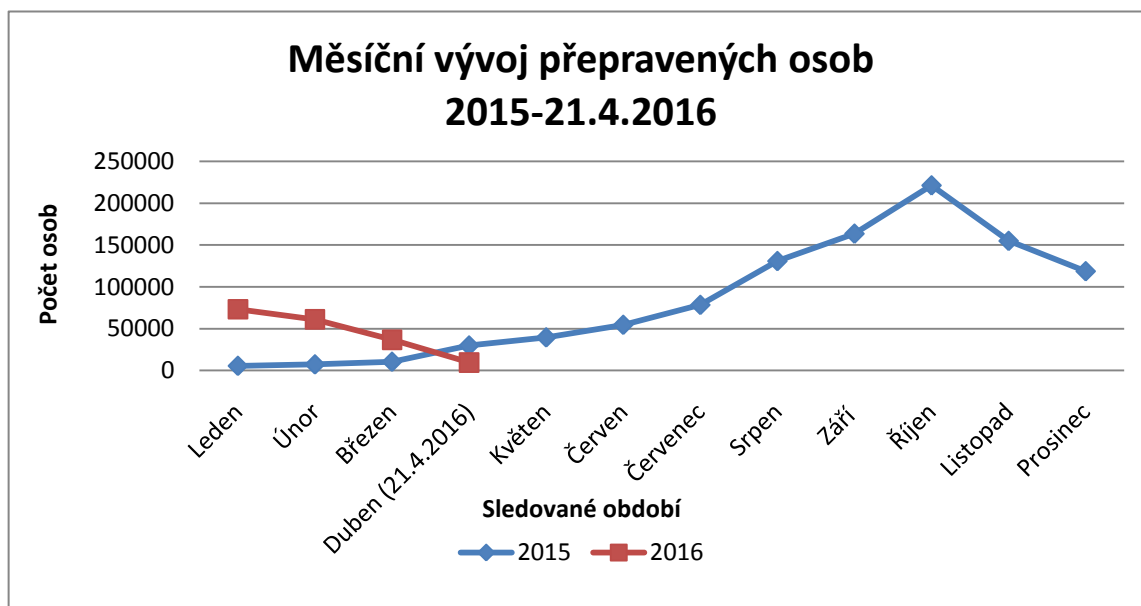
Zpracování: vlastní návrh

Graf 9 Počet přepravených osob přes Středozemní moře do Evropy v období 2008-2015

Zdroj: <http://data.unhcr.org/mediterranean/regional.php>

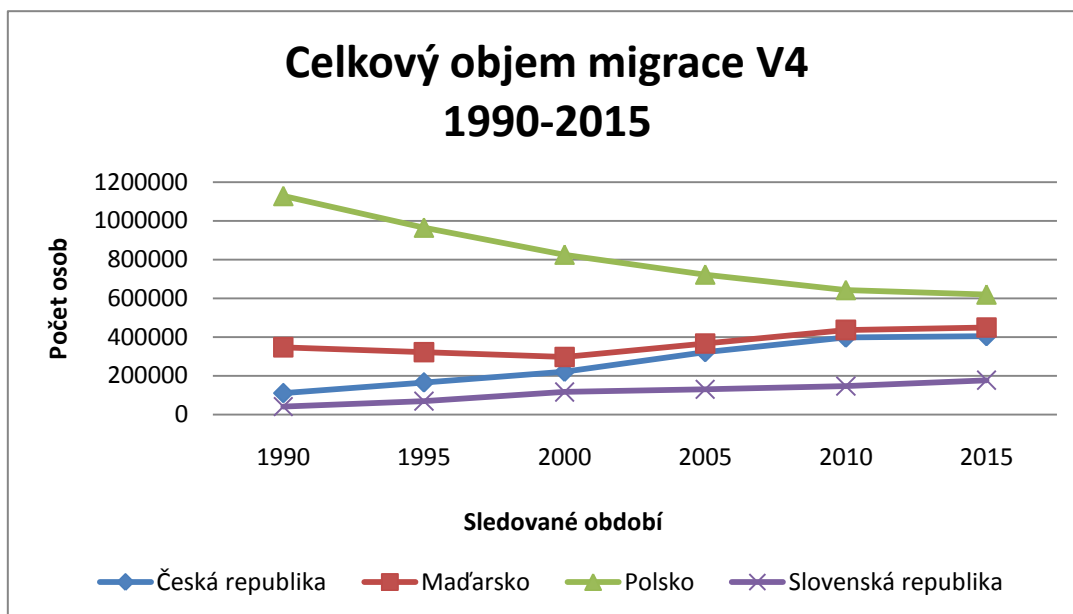
Zpracování: vlastní návrh

Graf 10 Měsíční vývoj počtu přepravených osob přes Středozemní moře do Evropy za rok 2015 a 2016

Zdroj: <http://data.unhcr.org/mediterranean/regional.php>

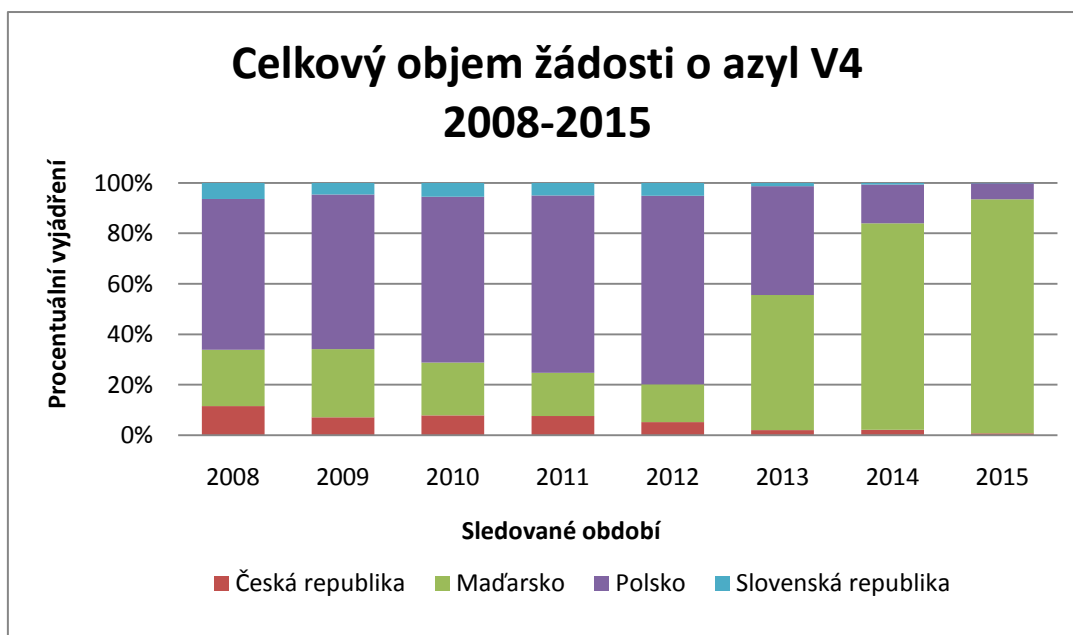
Zpracování: vlastní návrh

Graf 11 Celkový objem migrace zemí V4 v pětiletých intervalech v období 1990-2015

Zdroj: <http://data.worldbank.org/indicator/SM.POP.TOTL>

Zpracování: vlastní návrh

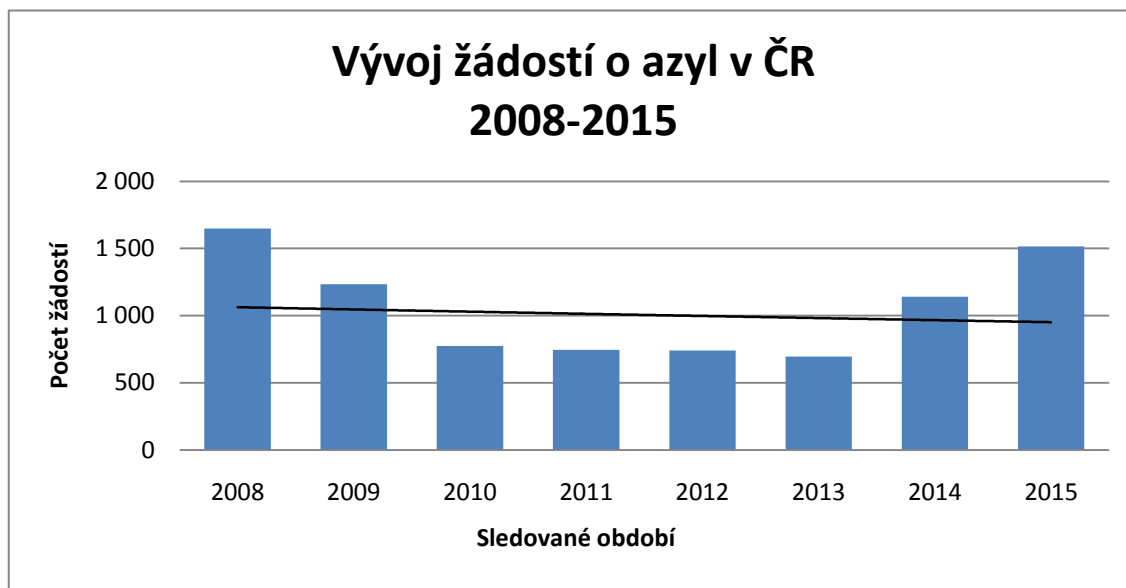

Graf 12 Procentuální zastoupení států V4 v žádostech o azyl v letech 2008-2015

Zdroj: http://ec.europa.eu/eurostat/product?code=migr_asydcfstq&language=en&mode=view

Zpracování: vlastní návrh

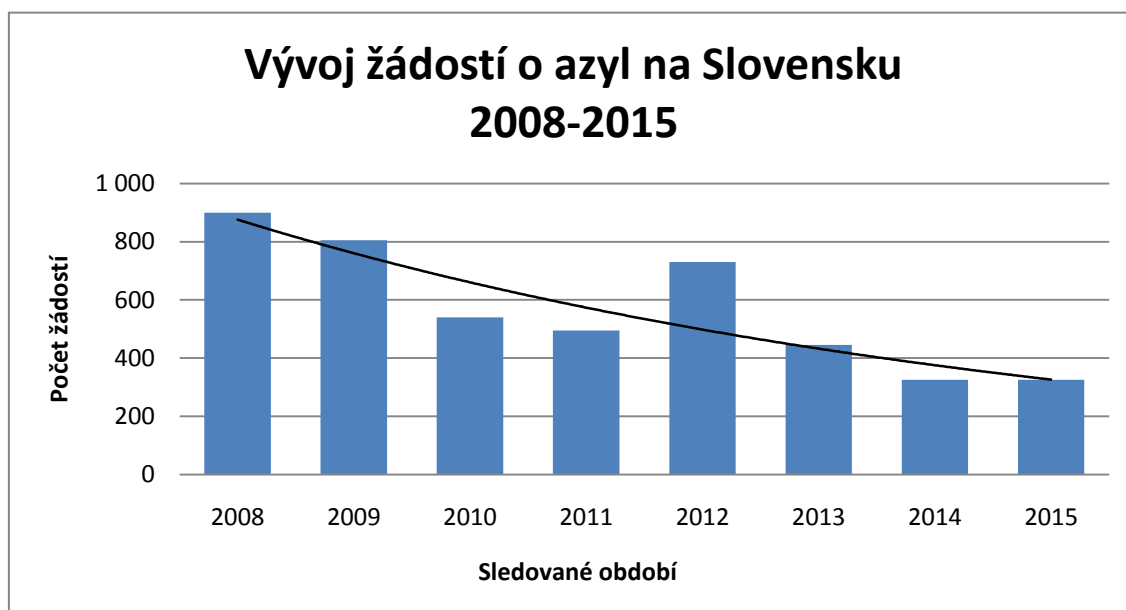

Graf 13 Vývoj žádosti o azyl v rámci České republiky v období 2008-2015

Zdroj: http://ec.europa.eu/eurostat/product?code=migr_asydcfstq&language=en&mode=view

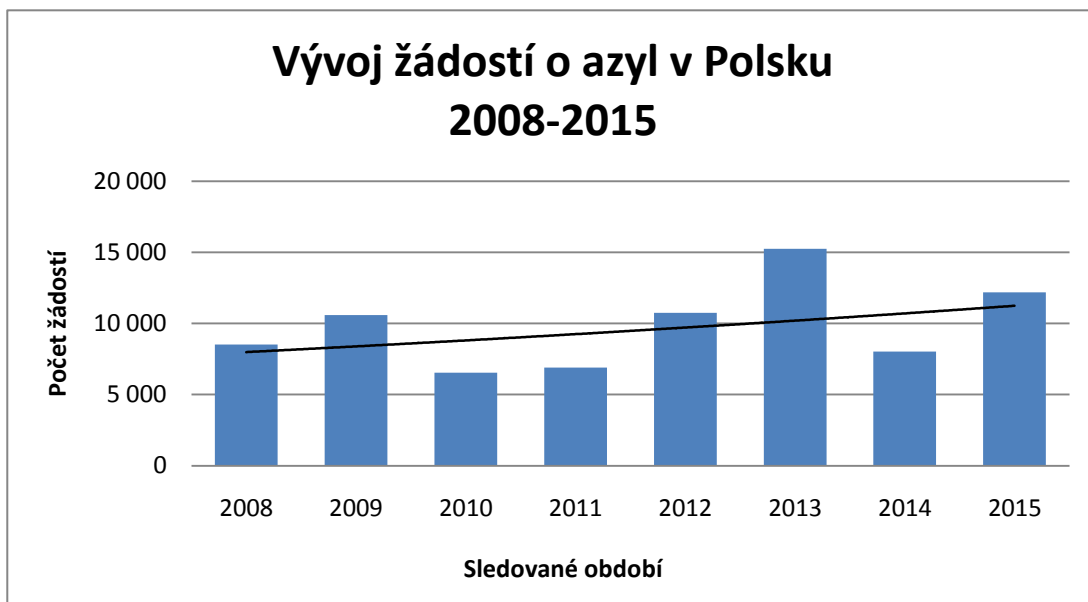
Zpracování: vlastní návrh

Graf 14 Vývoj žádosti o azyl v rámci Slovenské republiky v období 2008-2015

Zdroj: http://ec.europa.eu/eurostat/product?code=migr_asydcfstq&language=en&mode=view

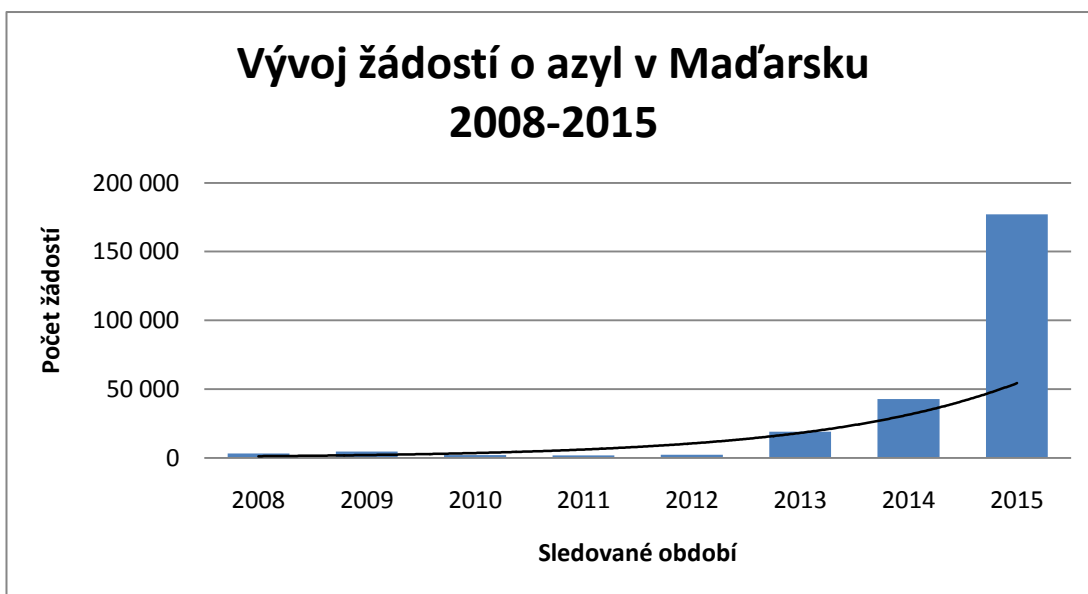
Zpracování: vlastní návrh

Graf 15 Vývoj žádostí o azyl v rámci Polska v období 2008-2015

Zdroj: http://ec.europa.eu/eurostat/product?code=migr_asydcfstq&language=en&mode=view

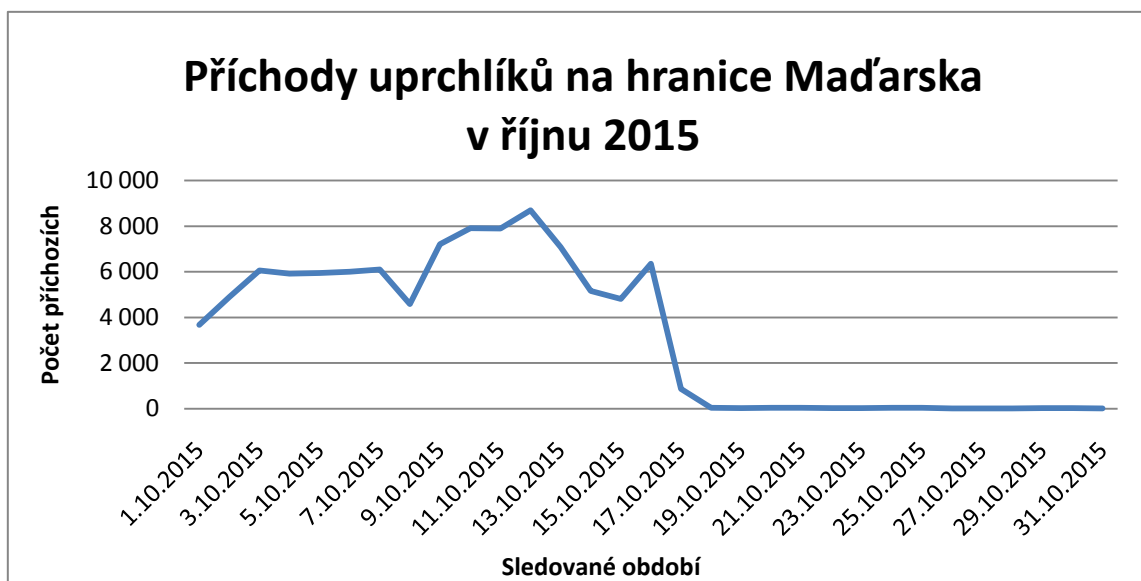
Zpracování: vlastní návrh

Graf 16 Žádosti o azyl v rámci Maďarska v období 2008-2015

Zdroj: http://ec.europa.eu/eurostat/product?code=migr_asydcfstq&language=en&mode=view,

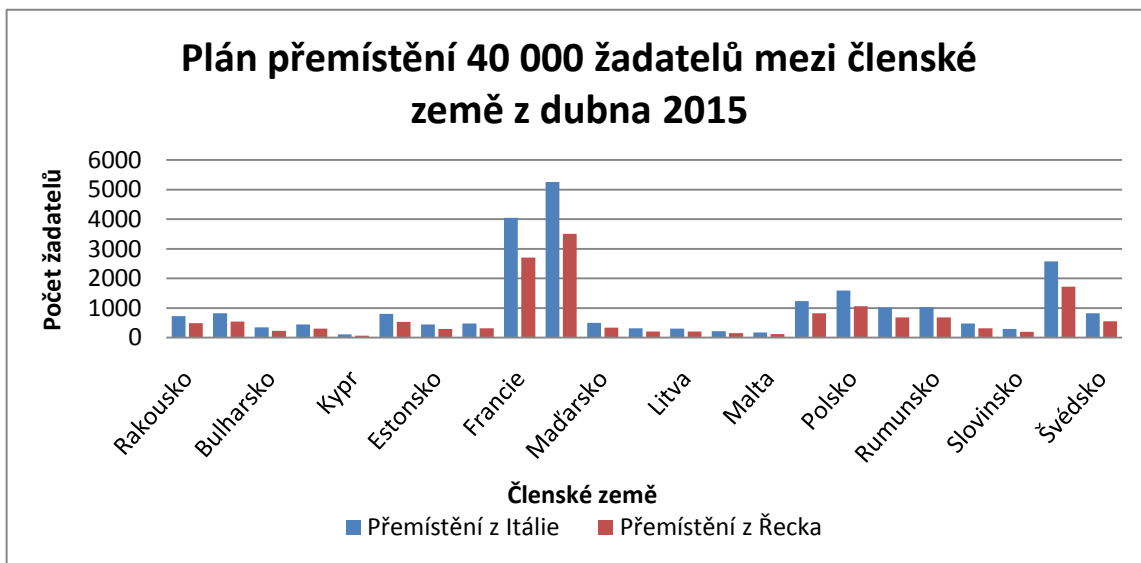
Zpracování: vlastní návrh

Graf 17 Denní počet osob přicházejících k maďarským hranicím v říjnu 2015

Zdroj: <http://data.unhcr.org/mediterranean/regional.php>

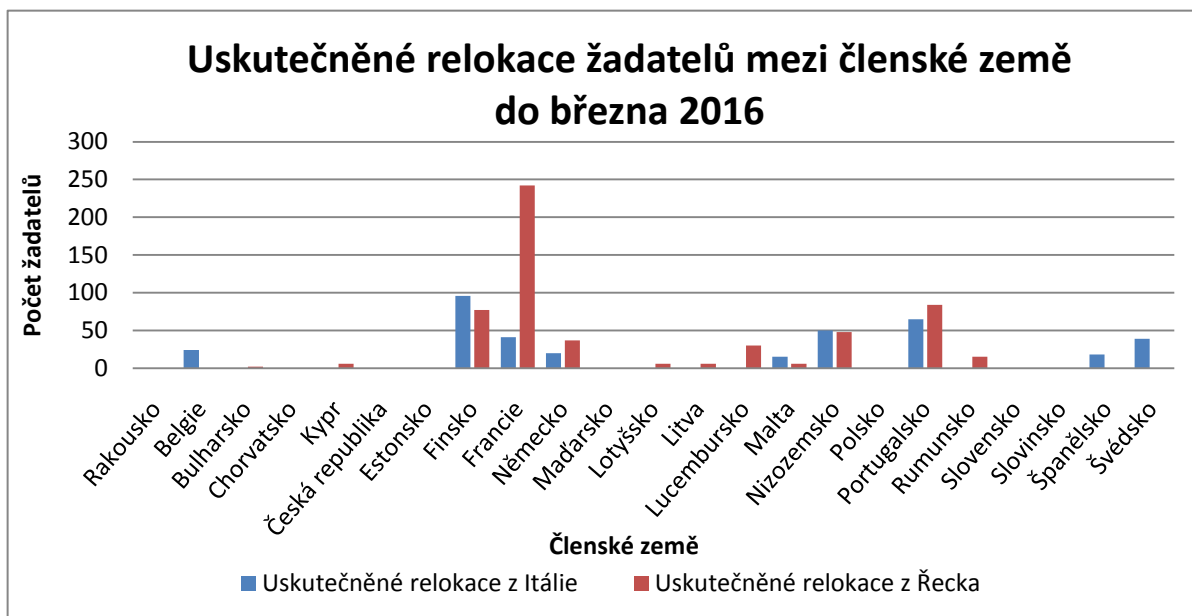
Zpracování: vlastní návrh

Graf 18 Přemístění 40 000 žadatelů jako pomoc Itálii a Řecku od 15. dubna 2015 v následujících dvou letech v rámci uprchlických kvót

Zdroj: http://ec.europa.eu/ceskarepublika/press/press_releases/150909_ek_reaguje_na_uprchlickou_krizi_cs.htm

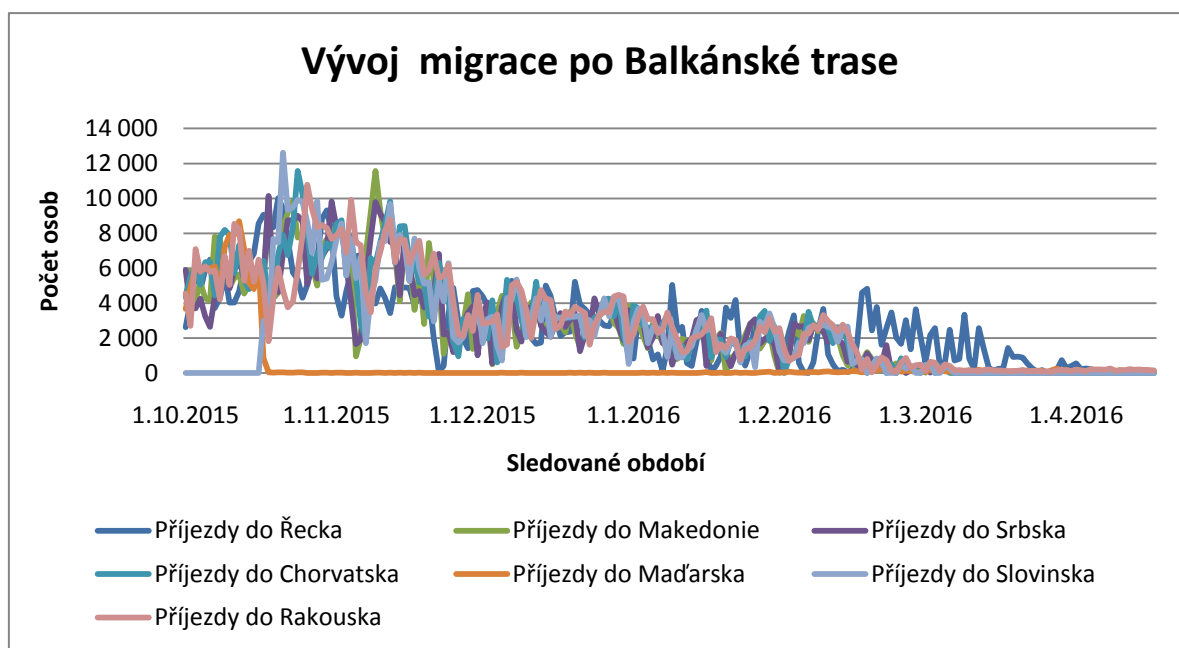
Zpracování: vlastní návrh

Graf 19 Uskutečněné relokace 925 žadatelů ze 40 000 do 15. března 2016 mezi členské země

Zdroj: http://ec.europa.eu/ceskarepublika/press/press_releases/150909_ek_reaguje_na_uprchlickou_krizi_cs.htm

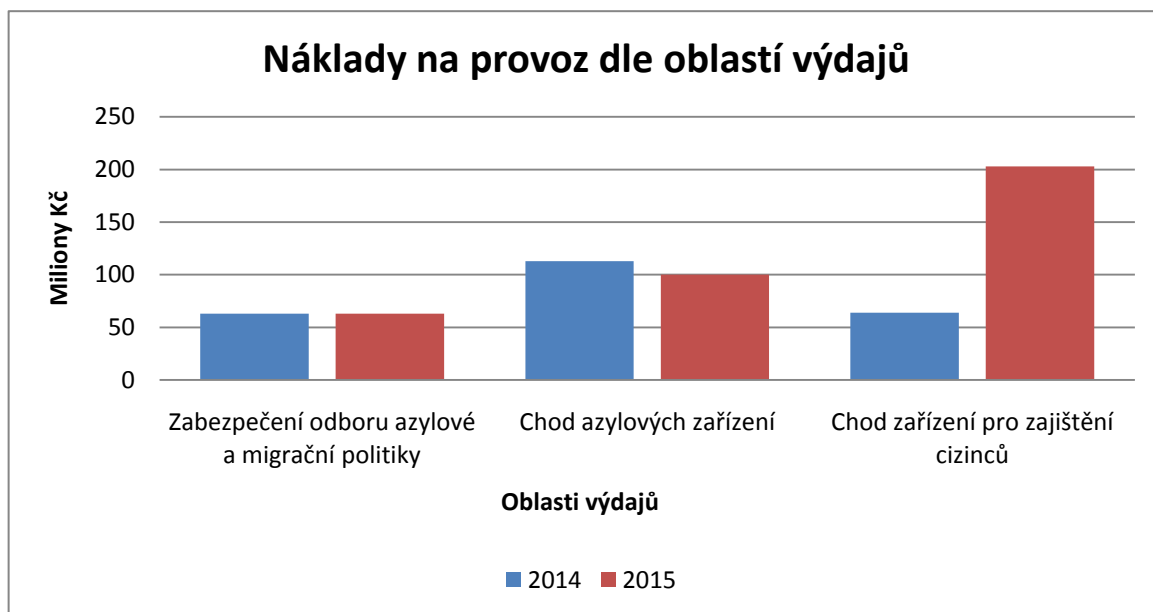
Zpracování: vlastní návrh

Graf 20 Vývoj migrace po Balkánské trase od 1. 10. 2015 do 17. 4. 2016

Zdroj: <http://data.unhcr.org/mediterranean/regional.php>

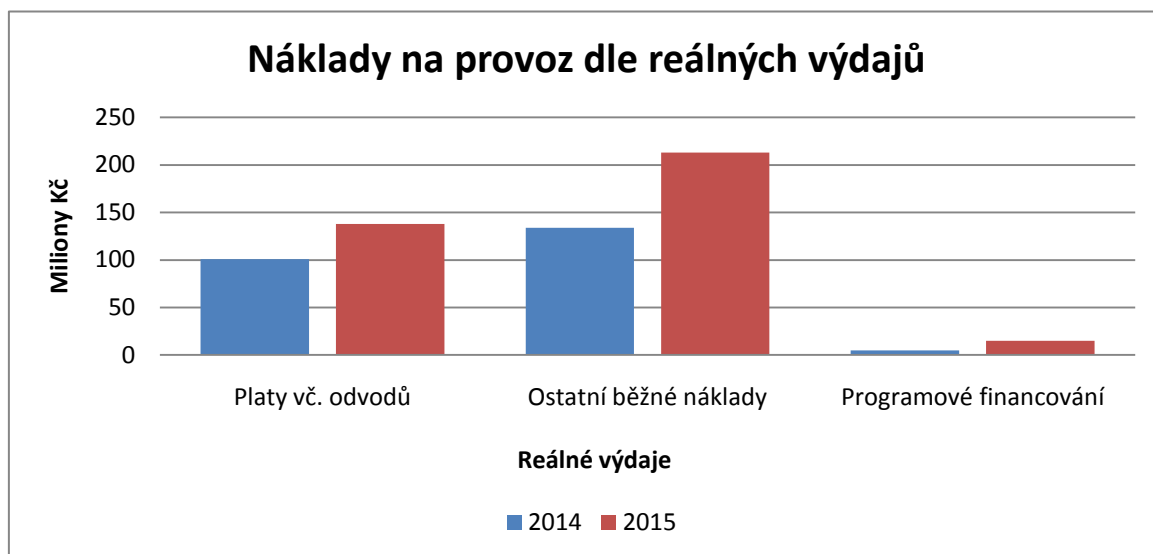
Zpracování: vlastní návrh

Graf 21 Provozní náklady azylových a zajišťovacích zařízení dle oblastí vynaložených výdajů za rok 2014 a 2015

Zdroj: Kiril Christov, vztahy s veřejností, SUZ MV

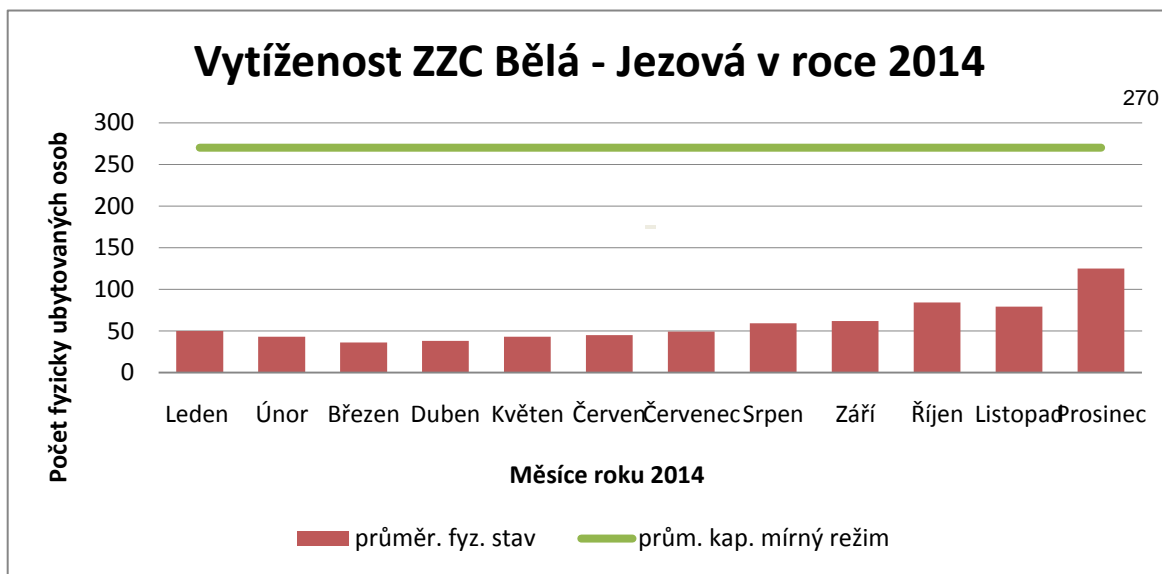
Zpracování: vlastní návrh

Graf 22 Náklady na provoz azylových a zajišťovacích zařízení dle reálných výdajů za roky 2014 a 2015

Zdroj: Kiril Christov, vztahy s veřejností, SUZ MV

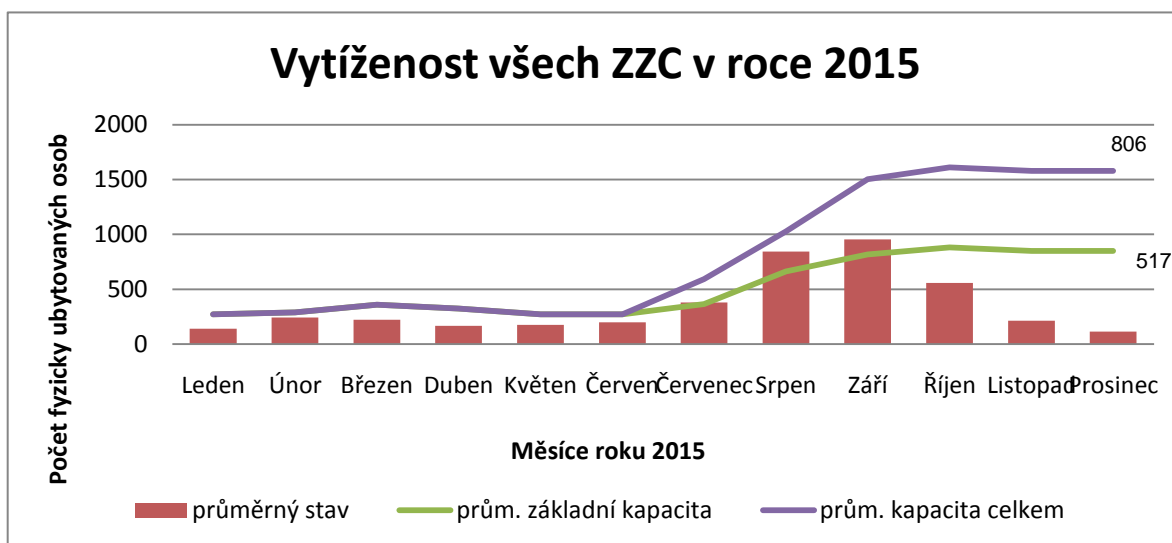
Zpracování: vlastní návrh

Graf 23 Vytíženost zařízení pro zajištění cizinců Bělá – Jezová v měsících roku 2014

Zdroj: Kiril Christov, vztahy s veřejností, SUZ MV

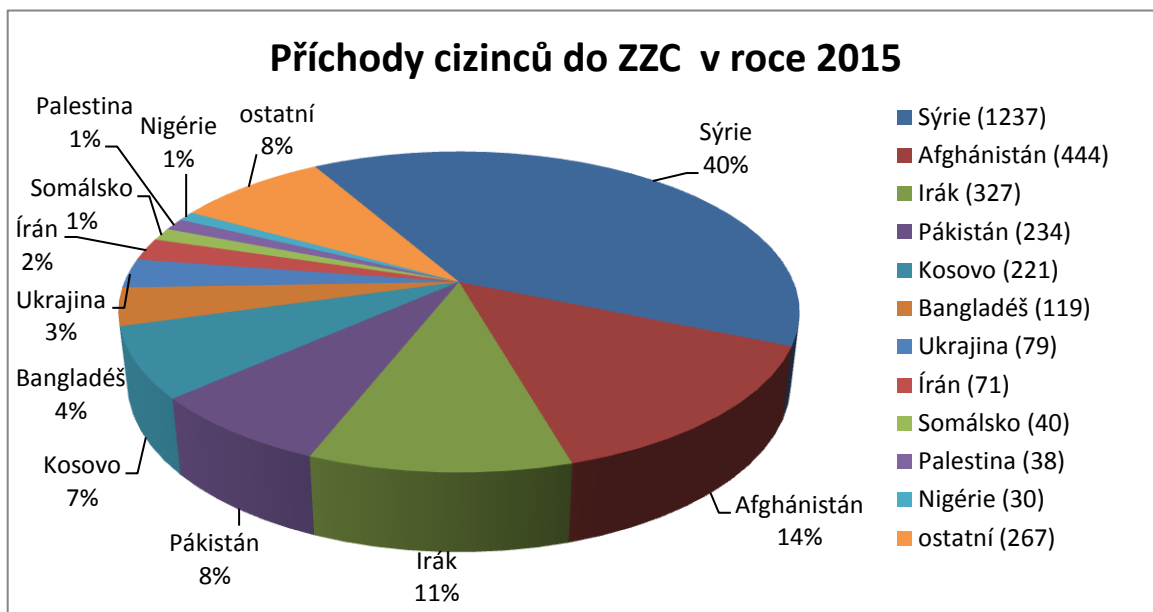
Zpracování: SUZ MV

Graf 24 Vytíženost zařízení pro zajištění cizinců v měsících roku 2015

Zdroj: Kiril Christov, vztahy s veřejností, SUZ MV

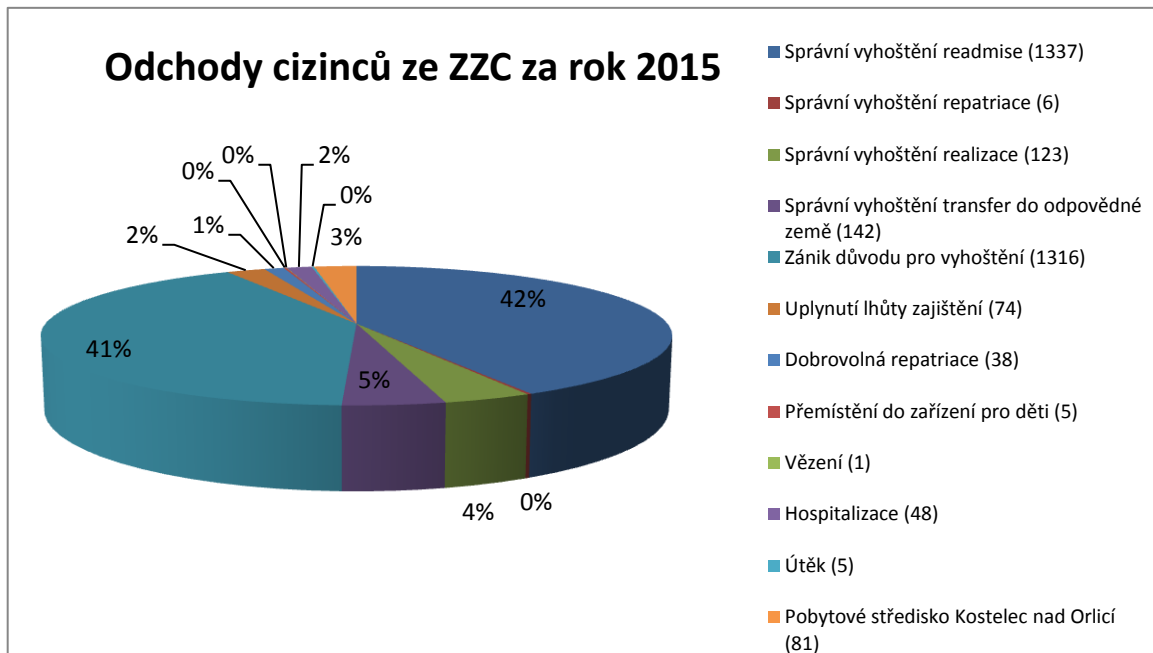
Zpracování: SUZ MV

Graf 25 Procentuální zastoupení příchodů cizinců dle národností do ZCC v roce 2015 s absolutním počtem uvedeným v závorce

Zdroj: Kiril Christov, vztahy s veřejností, SUZ MV

Zpracování: SUZ MV

Graf 26 Procentuální zastoupení odchodů cizinců dle národností do ZCC v roce 2015 s absolutním počtem uvedeným v závorce

Zdroj: Kiril Christov, vztahy s veřejností, SUZ MV

Zpracování: SUZ MV

Tabulka 1 Procentuální vyjádření počtu žádostí o azyl z hlediska nejčastěji žádaných zemí 2008-2011

2008		2009		2010		2011	
Francie	17%	Francie	18%	Francie	20%	Francie	19%
Německo	11%	Německo	14%	Německo	19%	Německo	17%
Švédsko	10%	Švédsko	9%	Švédsko	12%	Itálie	11%
Řecko	8%	Belgie	8%	Belgie	10%	Belgie	10%

Zdroj: http://ec.europa.eu/eurostat/product?code=migr_asydcfstq&language=en&mode=view

Zpracování: vlastní návrh

Tabulka 2 Procentuální vyjádření počtu žádostí o azyl z hlediska nejčastěji žádaných zemí 2012-2015

2012		2013		2014		2015	
Německo	23%	Německo	29%	Německo	32%	Německo	33%
Francie	18%	Francie	15%	Švédsko	13%	Maďarsko	13%
Švédsko	13%	Švédsko	13%	Itálie	10%	Švédsko	12%
UK	8%	UK	7%	Francie	10%	Rakousko	6%
Belgie	8%	Itálie	6%	Maďarsko	7%	Itálie	6%

Zdroj: http://ec.europa.eu/eurostat/product?code=migr_asydcfstq&language=en&mode=view

Zpracování: vlastní návrh

Tabulka 3 Celkové počty vyhodnocení žádostí o azyl EU v letech 2008-2015

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Všechna rozhodnutí	213 925	230 815	222 410	237 390	288 505	323 290	357 445	592 845
Positivní rozhodnutí	57 945	62 755	55 575	59 535	91 010	107 610	160 210	307 620
Odmítnutí	155 980	168 060	166 835	177 860	197 495	215 680	197 235	285 220

Zdroj: http://ec.europa.eu/eurostat/product?code=migr_asydcfstq&language=en&mode=view

Zpracování: vlastní návrh

Tabulka 4 Procentuální rozložení příjezdů podle pohlaví v rámci přijímajících zemí za rok 2015

	Řecko	Itálie	Malta	Španělsko	Celkem
Muži	45%	75%	92%	83%	50%
Ženy	20%	14%	8%	8%	19%
Děti	35%	11%	0%	9%	31%

Zdroj: <http://data.unhcr.org/mediterranean/regional.php>

Zpracování: vlastní návrh

Tabulka 5 Počet žádostí o azyl států V4 v období 2008-2015

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Česká republika	1650	1235	775	745	740	695	1140	1515
Maďarsko	3175	4665	2090	1690	2155	18895	42770	177130
Polsko	8515	10590	6535	6900	10755	15240	8015	12185
Slovenská republika	900	805	540	495	730	445	325	325

Zdroj: http://ec.europa.eu/eurostat/product?code=migr_asydcfstq&language=en&mode=view

Zpracování: vlastní návrh

Tabulka 6 Odpovědi respondentů v rámci dotazníkového šetření, otázka 1-5

1. Pohlaví	Počet	%
Žena	167	71
Muž	68	29
2. Věk	Počet	%
Méně než 18 let	7	3
18-25	142	60
26-35	52	22
36-50	26	11
51 a více	8	3
3. Vzdělání	Počet	%
Základní	13	6
Středoškolské s výučním listem	5	2
Středoškolské s maturitou	124	53
Vyšší odborné	6	3
Vysokoškolské	87	37
4. Zájem o problematiku	Počet	%
Ano	217	92
Ne	18	8

5. Postoj k imigrantům	Počet	%
Strach	102	43
Nenávist	41	17
Lhostejnost	32	14
Lítost	26	11
Ochota pomáhat	34	14

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Zpracování: vlastní návrh

Tabulka 7 Odpovědi respondentů v rámci dotazníkového šetření, otázka 6-10

6. Koho přijímat	Počet	%
Jen rodiny	64	27
Jen ženy s dětmi	42	18
Staré a nemocné	37	16
Mladé	6	3
Nikoho	74	31
Všechny	37	16
7. Důvody emigrace	Počet	%
Ekonomické	98	42
Útěk před válkou	56	24
Politické	11	5
Náboženské	5	2
Jiné	65	28
8. Komu poskytnout azyl	Počet	%
Jen válečným uprchlíkům	98	42
Všem poctivým lidem	74	31
Všem bez rozdílu	55	23
Nikommu	8	3
9. Důležitost původu	Počet	%
Ano	124	53
Ne	85	36
Nevím	26	11
10. Důležitost vyznání	Počet	%
Ano	145	62
Ne	70	30
Nevím	20	9

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Zpracování: vlastní návrh

Tabulka 8 Odpovědi respondentů v rámci dotazníkového šetření, otázka 11-16

11. Postoj k ZC v ČR	Počet	%
Souhlasím s nimi, jen pokud ubytovaní lidé budou jen rodiny	59	25
Souhlasím s nimi, je potřeba pomáhat	50	21
Nesouhlasím s nimi, obávám se chování uprchlíků	81	34
Je mi to jedno	18	8
Jiná odpověď	27	11
12. Reakce na výstavbu ZC v okolí bydliště	Počet	%
Souhlasím, chci pomáhat	32	14
Spíše nesouhlasím	59	25
Váhám z důvodu bezpečnosti	59	25
Nesouhlasím	85	36
13. Bydlím v blízkosti ZC	Počet	%
Ano	221	94
Ne	14	6
14. Osobní zkušenost s uprchlíky	Počet	%
Ano, pozitivní	17	7
Ano, negativní	50	21
Ne, vůbec žádné	168	71
15. Strach z potenciálního upřednostňování ve společnosti	Počet	%
Ano	164	70
Ne	47	20
Nevím	24	10
16. Obava z pokračování krize	Počet	%
Ano	194	83
Ne	16	7
Nevím	25	11

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Zpracování: vlastní návrh